

PASQYRA E LËNDËS

PJESA I-KONTEKSTI STRATEGJIK.....	1
HYRJA DHE QËLLIMI I DOKUMENTIT.....	1
KUADRI LIGJOR DHE INSTITUCIONAL, ARRITJET, DHE MËSIMET E NXJERRA.....	2
MËSIMET	32
VIZIONI I STRATEGJISË	35
VIZIONI.....	35
TREGUESIT E NDIKIMIT DHE TREGUESIT E REZULTATEVE	35
PJESA II – QËLLIMI I POLITIKAVE DHE OBJEKTIVAT SPECIFIKE TË STRATEGJISË.....	37
1. Qëllimi i Politikës I: Garantimi i qeverisjes strategjike të migracionit në Shqipëri.....	37
2. Qëllimi i Politikës II: Zhvillimi i politikave efektive për migracionin për arsye punësimi, duke rritur ndikimin pozitiv të migracionit mbi zhvillimin social-ekonomik kombëtar/vendor ...	44
3. Qëllimi i Politikës III: Promovimi i migracionit të rregullt, mbrojtja e të drejtave të migrantëve dhe integrimi i tyre në shoqërinë shqiptare	50
PJESA III-PROJEKTET/PROGRAMET KOMBËTARE TË ZHVILLIMIT PËR ZBATIMIN E STRATEGJISË	55
3.1 PROJEKTI/PROGRAMI ZHVILLIMOR 1	55
PJESA IV - ZBATIMI, PËRGJEGJËSIA E INSTITUCIONEVE, LLOGARIDHËNIA, RAPORTIMI DHE MONITORIMI	55
PJESA V - PLANI I VEPRIMIT DHE BURIMET FINANCIARE PËR ZBATIM	59
SHTOJCA 1 FORMATI I PËRMBLEDHUR I PLANIT TË VEPRIMIT	i
SHTOJCA 2: FORMATI I KOSTUAR DHE E I DETAJUAR I PLANIT TË VEPRIMIT T	i
SHTOJCA 3: FORMATET E PASAPORTAVE TË INDIKATORËVE	i
SHTOJCA 4 FORMATET E MASAVE PRIORITARE	i

PJESA I-KONTEKSTI STRATEGJIK

HYRJA DHE QËLLIMI I DOKUMENTIT

Strategjia Kombëtare për Migracionin dhe Plani i Veprimit 2024-30 pasqyron prioritetet e Qeverisë së Shqipërisë për menaxhimin efektiv të migracionit. Ky dokument strategjik është shprehje konkrete e zotimit dhe angazhimit të qeverisë shqiptare për të trajtuar sfidat në lidhje me menaxhimin e flukseve migratore, identifikimin e mundësive që ofrojnë mbrojtje dhe zgjidhje të qëndrueshme për migrantët si dhe maksimizimin e ndikimit të migracionit në zhvillimin e vendit. Hartimi i këtij dokumenti strategjik pasqyron njëkohësisht përpjekjet e përbashkëta të institucioneve për të bashkërenduar punën ndërmjet tyre, me qëllim gjetjen e zgjidhjeve efektive për promovimin e të drejtave të migrantëve si dhe integrimin e tyre në shoqërinë shqiptare. Strategjia është konceptuar si një udhërrëfyes vizionar që përshkruan qasjen strategjike drejt mirëqeverisjes së migracionit.

Në këtë dokument pasqyrohen aspiratat e qeverisë shqiptare për t'iu përgjigjur detyrimeve në kuadër të agjendës kombëtare të integritit në BE që ka të bëjë kryesisht me përmbushjen e detyrimeve të Kapitullit 24 në fushën azilit dhe migracionit, si dhe detyrimet ndërkombëtare që rrjedhin nga konventat dhe marrëveshjet e ratifikuara në këtë fushë.

Për sa i përket harmonizimit me politikat kombëtare, objektivat dhe masat e parashikuara në strategjinë e re janë të ndërlidhura me Programin e Qeverisë 2021-2025, ku një ndër prioritetet kryesore është vëmendja e shtuar ndaj promovimit të politikave për të rritur në maksimum përfitimet e migracionit për migrantët dhe shoqërinë shqiptare. Strategjia Kombëtare për Migracionin dhe Plani i Veprimit 2024-2030 bazohet gjithashtu në Strategjinë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrimin Evropian (SKZHIE), e cila është një ndër dokumentet ombrellë të politikave që siguron zhvillimin e vendit në të gjitha fushat, në përputhje me drejtimit strategjike dhe në kuadër të integritit të tij në BE. SKZHIE-ja e konsideron migracionin si një aspekt të rëndësishëm për zhvillimin social dhe ekonomik të Shqipërisë.

Hartimi i këtij dokumentit të ri strategjik shënjon gjithashtu një moment të rëndësishëm në rrugëtimin e Shqipërisë drejt Bashkimit Evropian, prioritetit i cili udhëheq agjendën qeverisëse të vendit. Vlen të theksohet se në frymën e proceseve globale të migracionit dhe integritit të vendit në BE, ofrimi i një përgjigje të plotë ndaj sfidave dhe mundësive të migracionit paraqet vizionin e qeverisë shqiptare në fushën e migracionit deri në vitin 2030. Si i tillë, vizioni i strategjisë është fryt i frymëzimit të lëvizjeve dhe trendeve globale migratore, të kombinuara me procese reformuese të vendit në përmbushje të standardeve ndërkombëtare dhe integritit të Shqipërisë në BE. Në këtë drejtim, qëllimi strategjik është qeverisja efektive e migracionit përmes trajtimit dhe menaxhimit të çështjeve dhe sfidave që dalin nga lëvizjet migratore, me synimin për të rritur ndikimin e migracionit në zhvillimin e migrantëve dhe shoqërisë.

Vlen të përmendet se, zbatimi i strategjisë do të konsiderohet i lidhur ngushtësisht me realizimin e angazhimeve të qeverisë shqiptare në kuadër të zbatimit të nismave ndërkombëtare dhe forcimit të partneriteteve me vendet e rajonit dhe të botës. Nevoja për të rritur në maksimum mundësitë që sjell lëvizshmëria dhe për t'u përballur me sfidat e saj është pranuar si e tillë me përfshirjen e migracionit në Agjendën 2030 për Zhvillimin e Qëndrueshëm dhe me miratimin e Paktit Global për Migracion të Sigurt, të Organizuar dhe të Rregullt. Në këtë këndvështrim, ky dokument strategjik është hartuar në përputhje të plotë me Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm (OZHQ) dhe më konkretisht me objektivin 10.7 për zhvillimin e “Politikave të mirëmenaxhuara të migracionit” si dhe objektivat e Paktit Global për Migracionin (PGM), të cilat kontribuojnë drejtpërdrejt për përmbushjen e objektivave të SKZHIE-së në lidhje me qeverisjen e migracionit. Shqipëria ka votuar pro miratimit të PGM-së dhe është angazhuar në mënyrë aktive në procesin e zhvillimit të tij, duke përfshirë disa takime konsultimi në nivel kombëtar dhe rajonal. Për këtë arsye, përzgjedhja dhe formulimi i objektivave të SKM-së është bazuar në prioritizimin e objektivave të Paktin Global për Migracionin.

Për sa i përket ndërlidhjes me proceset dhe dokumentet strategjike ndërkombëtarë, për hartimin e këtij dokumenti, janë marrë parasysh të gjitha konventat dhe marrëveshjet që mbrojnë të drejtat e migrantëve dhe promovojnë zhvillimin e qëndrueshëm.

Strategjia Kombëtare për Migracionin dhe Plani i Veprimit 2024-2030 janë hartuar nga grupi ndër-institucional i punës i ngritur me Urdhrin e Kryeministrit Nr. 9 date 26.1.2023 si dhe në bashkëpunim me institucionet e përfshira në zbatimin e politikave dhe dokumenteve strategjike në fushën e migracionit. Procesi i hartimit të strategjisë është mbështetur me ekspertizë kombëtare dhe me ekspertizë ndërkombëtare, nga Organizata Ndërkombëtare e Migracionit (IOM).

Ky dokument politik do të shërbejë si instrumenti kryesor operacional për të bashkërenduar ndërveprimin institucional për arritjen e tre objektivave strategjike. Strategjia ka përcaktuar detyrat kryesore të të gjitha institucioneve të përfshira për realizimin e masave konkrete, dhe e përcakton Ministrinë e Brendshme si një institucion lider në drejtim të menaxhimit të migracionit. Si e tillë, strategjia promovon qasjen e bashkëpunimit dhe gjithëpërfshirjes së të gjithë aktorëve që mund të kontribuojnë për arritjen e objektivave strategjike. Kjo qasje nënkupton gjithashtu krijimin e një sinergjie midis institucioneve shtetërore, institucioneve të pavarura, shoqërisë civile si dhe partnerët ndërkombëtarë për të trajtuar sfidat e migracionit dhe për të kapitalizuar mundësitë e paraqitura nga migrimi, duke u përqendruar te zhvillimi ekonomik, integrimi social dhe mbrojtja e të drejtave të migrantëve.

KUADRI LIGJOR DHE INSTITUCIONAL, ARRITJET, DHE MËSIMET E NXJERRA

Kuadri Ligjor

Shqipëria ka një kuadër ligjor të plotë sa i takon garantimit të të drejtave të migrantëve, ku përfshihet dhe zbatimi i të drejtave themelore për punëtorët migrantë dhe anëtarët e familjeve të tyre, të cilat mbrohen nëpërmjet dispozitave të kuadrit ligjor kombëtar dhe konventave ndërkombëtare të ratifikuara nga Shqipëria, veçanërisht instrumenteve të tilla si:

- ✓ Deklarata Universale e të Drejtave të Njeriut,
- ✓ Konventa Ndërkombëtare për Mbrojtjen e të Drejtave të të Gjithë Punëtorëve Migrantëve dhe Anëtarëve të Familjes së Tyre (ICRMW),
- ✓ Konventa e Organizatës Ndërkombëtare të Punës (ILO) nr. 97 dhe nr. 143,
- ✓ Konventa për të Drejtat e Fëmijës (CRC),
- ✓ Pakti Ndërkombëtar për të Drejtat Civile dhe Politike (ICCPR),
- ✓ Pakti Ndërkombëtar për të Drejtat Ekonomike, Sociale dhe Kulturore (ICESCR),
- ✓ Konventa e vitit 1951 mbi Statusin e Refugjatëve dhe Protokolli i saj i vitit 1967,
- ✓ Konventa për Statusin e Personave Pa Shtetësi,
- ✓ Konventa mbi Zvogëlimin e Pashtetësisë.

Zbatimi i dispozitave të konventave të ratifikuara në lidhje me të drejtat e migrantëve në përgjithësi dhe punëtorëve migrantë, sigurohet nga legjislacioni kombëtar nëpërmjet ligjeve, akteve nënligjore, urdhrave apo udhëzimeve në fuqi.

E drejta parësore parashikohet nga ligjet themelore, të tilla si Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë dhe Kodi i Punës i Republikës së Shqipërisë, i cili rregullon marrëdhëniet e punonjësve vendas dhe të huaj dhe zbatohet njëllësi për shtetasit shqiptarë ashtu edhe për të huajt, si dhe ligje të tjera kryesore, si: Ligji nr. 79/2021, “Për të huajt”, Ligji nr. 10/2020 “Për Azilin në Republikën e Shqipërisë”, Ligji nr. 9668, datë 18.12.2006 “Për emigrimin e shtetasve shqiptarë për qëllime punësimi”, Ligji nr. 10221/2020 “Për mbrojtjen nga diskriminimi”, etj. Ndërkohë që legjislacioni dytësor është kuadri rregullator që buron nga këto akte ligjore, kryesisht vendime të Këshillit të Ministrave dhe urdhra apo udhëzime specifike që rregullojnë dhe lehtësojnë procedurat e qëndrimit të ligjshëm për të gjithë të huajt që dëshirojnë të jetojnë apo punojnë në territorin e Republikës së Shqipërisë.

Legjislacioni kombëtar për migracionin në përgjithësi pasqyron parimet e konventave ndërkombëtare për të drejtat e migrantëve. Zbatimi i këtyre të drejtave realizohet nëpërmjet disa parimeve të përgjithshme si: respektimi i të drejtave të njeriut, mosdiskriminimi, mosnënshtrimi ndaj torturës, trajtimit apo dënimit mizor, çnjerëzor apo poshtërues, parimi i integritetit dhe dinjitetit, bashkimit familjar, garantimit të kujdesit shëndetësor, arsimimi, integrimi social, etj.

Më konkretisht, **Ligji “Për të huajt”**, si një nga aktet ligjore në përputhje me 18 akte të *acquis* së BE-së, garanton pajtueshmërinë e dispozitave të tij me të drejtat dhe liritë e parashikuara në Kushtetutë dhe instrumentet ndërkombëtarë të ratifikuar, në mënyrë të veçantë për t’u siguruar që dispozitat e tij të jenë në përputhje me parimin e interesit më të mirë të fëmijës, parimin e të drejtës për jetë familjare, parimin e moskthimit, parimin e procedurave të drejta dhe transparente. Ky ligj synon përmirësimin e fushës së të drejtave të të huajve, në drejtim të mbrojtjes së migrantëve dhe anëtarëve të familjes së tyre, refugjatëve, dhe azilkërkuesve.

Ligji gjithashtu garanton të drejtën e qëndrimit apo punësimit të ligjshëm në RSH, nëpërmjet pajisjes me leje qëndrimi dhe leje unike sipas disa kategorive përkatëse, siguron të drejtën për akses në programe dhe shërbime integrimi për të huajt, mundësinë e ofrimit më të mirë të informacionit, procedurave të lehtësuara për t'u pajisur me leje qëndrimi dhe leje unike, të drejtën e pajisjes me dokumenta sipas standardeve ndërkombëtare të certifikuara, si dhe me dokumentë të posaçme udhëtimi në raste humbjeje, dëmtimi, apo zëvendësimi të tyre. Në parashikimet e Ligjit “Për të huajt” nuk përjashtohet dhe mundësia apo e drejta e ankimimit në rrugë administrative sipas legjislacionit në fuqi.

Sa i takon akteve nënligjore që burojnë nga ky ligj, ato rregullojnë dhe japin hollësi lidhur me aspekte të rëndësishme të migracionit të rregullt dhe migracionit të parregullt. Më konkretisht, Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 858, datë 29.12.2021, është akti kryesor që përcakton rregullat për kriteret, procedurat dhe gjithë dokumentacionin e nevojshëm për hyrjen, qëndrimin e ligjshëm, si dhe trajtimin e të huajve në territorin e Republikës së Shqipërisë. Këto rregulla përcaktohen sipas motivit dhe qëllimit të aplikimit dhe lejojnë pajisjen me leje qëndrimi apo leje unike në Shqipëri.

Vendimi nr. 857, datë 29.12.2021 si një bashkëpropozim i ministrive përgjegjëse për të dhënat e migracionit në vend, përkatësisht Ministrisë së Brendshme, Ministrisë për Evropën dhe Punët e Jashtme dhe Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, miratoi ngritjen dhe funksionimin e Regjistrat Elektronik Kombëtar për të Huajt (REKH) në Republikën e Shqipërisë, si baza kryesore shtetërore që do të administrojë, mbledhë dhe përditësojë të dhënat për shtetasit e huaj. Konkretisht, nëpërmjet moduleve përkatëse ky regjistrat do të përmbajë të dhëna lidhur me shtetasit e huaj të pajisur me vizë, me leje qëndrimi dhe leje unike, sipas parashikimeve ligjore të sipërcituara, si dhe për personat me qëndrim të parregullt në territorin e Republikës së Shqipërisë.

Trajtimi i të huajve të parregullt në Republikën e Shqipërisë, si dhe procedurat për sigurimin e aistencës në transit, procedurat e kthimit apo organizimin e operacioneve të përbashkëta të kthimit në rrugë ajrore, trajtohen në udhëzimet e Ministrit të Brendshëm dhe Ministrit për Evropën dhe Punët e Jashtme, duke u bazuar në Direktivat përkatëse komunitare.

Gjithashtu, janë miratuar dhe shumë akte të tjera nënligjore, të cila rregullojnë bashkëpunimin e strukturave përkatëse për migracionin apo përcaktojnë dispozita rregullatore lidhur me procedurën e zgjatjes së afatit të qëndrimit, regjistrimit të të huajit në autoritetin përgjegjës vendor për kufirin dhe migracionin, pajisjes me ftesë paraprake, përcaktimit të vlerës së investimit për pajisjen me leje unike për investitorët, për miratimin e lejes unike, si dhe format e dokumentave të ndryshme për të huajt, në rast humbje apo dëmtimi të tyre.

Edhe **Ligji “Për Azilin në RSH”**, si një akt ligjor i përafruar me pesë direktiva të BE apo konventat ndërkombëtare, në dispozitat e tij parashikon si të drejtë themelore, të drejtën për azil për të gjithë shtetasit e huaj ose personat pa shtetësi, të cilët ndodhen jashtë territorit të vendbanimit të tyre, por për arsye objektive si frika e persekutimit për shkak të racës, besimit fetar, kombësisë, anëtarësisë në një grup të caktuar apo të binjdes politike, nuk kërkojnë mbrojtjen e atij vendi.

Ndër parimet kryesore ku bazohet ky ligj, diktuar dhe nga Konventa e Gjenevës, vlen të përmendet parimi i moskthimit, ndërkohë që respektimi i të drejtave dhe lirive themelore të sanksionuara dhe

nga konventat e tjera ndërkombëtare, ndalimi i dëbimit, e drejta për lirinë nga tortura dhe trajtimi mizor, çnjerëzor dhe degradues, e drejta e procedurave dhe garancive ligjore për ndihmën juridike falas nga shteti, e drejta për kushtet minimale të jetesës, për kujdes shëndetësor, për arsimim, për punësim dhe trajnime profesionale, e drejta për bashkim familjar, për të pasur një përkthyes, apo dhe e drejta e ankimit, mbeten kryefjala e këtij ligji.

Respektimi i të drejtave të punëtorëve migrantë sigurohet jo vetëm nëpërmjet kuadrit ligjor ndërkombëtar dhe kombëtar, por edhe nëpërmjet veprimtarisë së të gjitha institucioneve që ushtrojnë aktivitetet e tyre në këtë fushë, organizatave të ndryshme qeveritare dhe OJQ-ve, apo organizatave ndërkombëtare që ndihmojnë Shqipërinë, si: Organizata Ndërkombëtare për Migracionin (IOM), Organizata Ndërkombëtare e Punës (ILO), Komisioneri i Lartë i Kombeve të Bashkuara për Refugjatët (UNHCR), Fondi i Kombeve të Bashkuara për Fëmijët (UNICEF). Këto organizata i përqendrojnë veprimtaritë e tyre te mbrojtja e të drejtave të njeriut, të drejtave të fëmijëve, të drejtave të grave dhe të drejtave të grupeve të tjera të cënueshme. Nëpërmjet programeve apo projekteve të tyre, ato kanë ndikuar në përmirësimin e kuadrit ligjor, në përgatitjen e statistikave dhe studimeve të ndryshme, si dhe në forcimin e kapaciteteve institucionale dhe burimeve njerëzore që merren me çështjet e migracionit.

Sa i takon zvogëlimin e pashtetësisë, në zbatim dhe të konventave kryesore në këtë fushë, është miratuar udhëzimi i Ministrit të Brendshëm nr. 87, datë 21.6.2023 “Mbi dokumentacionin dhe procedurën për aplikimin, vlerësimin, miratimin dhe refuzimin e kërkesës për shpalljen e statusit të pashtetësisë”. Qëllimi i miratimit të këtij akti është shpallja apo dhënia e statusit të pashtetësisë, të gjithë atyre shtetasve të cilët kërkojnë përfitimin e këtij statusi, me qëllim garantimin e të drejtave dhe të lirive themelore, në cilindo vend që gjenden ata.

Marrja e këtij statusi i shërben një personi të huaj pa shtetësi që të aplikojë për t’u pajisur me leje qëndrimi për personat pa shtetësi, apo leje humanitare, si dhe për t’u pajisur me dokument udhëtimi për këtë kategori, sipas legjislacionit në fuqi për të huajt. Dokumenti i udhëtitimit i lejon personit pa shtetësi të udhëtojë me të drejtën e rikthimit në Republikën e Shqipërisë, brenda periudhës së vlefshmërisë së dokumentit (dokumenti është i vlefshëm për një periudhë 2 vjeçare).

Më konrektisht, udhëzimi është hartuar në përputhje me standardet ndërkombëtare ekzistuese dhe praktikën më të mira të shteteve në që kanë procedura për përcaktimin e statusit të pashtetësisë, të cilat vlen të përmendet se janë të ngjashme me procedurat e përcaktimit të statusit të refugjatit. Gjatë hartimit të tij, janë marrë parasysh dhe garancitë themelore procedurale për të garantuar drejtësi dhe transparencë, të cilat zbatohen dhe në praktikën aktuale të vendeve të tjera, të tilla si: mundësia për intervistë, ndihma me përkthim, përcaktimi i afatit për marrjen e vendimit pas dorëzimit të aplikimit, e drejta për të marrë vendimin në formë të shkruar, si dhe e drejta e ankimit.

Procedurat për përcaktimin e pashtetësisë marrin parasysh dhe nevojat e veçanta të aplikantëve, sidomos kur personi është i mitur ose person me aftësi të kufizuara, i shoqëruar nga prindi apo një përfaqësues ligjor i autorizuar, që ndikon në aftësinë e tij/saj për të marrë pjesë në procedura në mënyrë të barabartë me të tjerët.

Gjithashtu, në bazë të Konventës së vitit 1954, rekomandohet që shtetet palë të lehtësojnë s më shumë të jetë e mundur natyralizimin e personave pa shtetësi. Procedura për përcaktimin e pashtetësisë është

mënyra e duhur për t'i dhënë zgjidhje përfundimtare pashtetësisë së një personi, përmes marrjes së një statusi të caktuar apo marrjes së shtetësisë.

Për sa i përket ofrimit të zgjidhjeve të qëndrueshme për migrantët dhe konkretisht garantimit të qëndrimit afatgjatë nëpërmjet marrjes së shtetësisë shqiptare, baza ligjore ofrohet nga **Ligji nr. 113/2020 “Për shtetësinë”**, i cili mundëson fitimin e shtetësisë shqiptare sipas kategorive dhe kushteve përkatëse (me lindje, me origjinë, me natyralizim, birësim apo kur ka interes kombëtar për fushën e arsimit, shkencës, artit, kulturës, ekonomisë, sportit).

Aktualisht, ky ligj është ndryshuar në korrik të vitit 2023, me qëllim mundësimin e fitimit për shtetësi shqiptare nëpërmjet natyralizimit të të huajt, fëmija i mitur i të cilit ka shtetësi shqiptare, edhe nëse ai ose ajo nuk plotëson kushtin e zotërimit të gjuhës apo historisë së Shqipërisë .

Gjithashtu, ndryshimet në ligj janë bërë dhe me qëllimin e mbrojtjes së interesit më të lartë të fëmijës, si parimi ndërkombëtar për hartimin e legjislacionit dhe politikave kombëtare në frymën e Konventës Evropiane për të Drejtat e Fëmijëve, në mënyrë që fëmija të mos presë 7 (shtatë) vjet për të bërë bashkimin me prindin. Konkretisht shtetasi/ja i/e huaj, i/e cili/a martohet me një shtetas/e shqiptar/e (për një periudhë 3 (tre) vjeçare), nuk ka nevojë të qëndrojë në mënyrë të ligjshme dhe të ketë banuar për një periudhë të vazhdueshme për jo më pak se 7 (shtatë) vjet në territorin e Republikës së Shqipërisë dhe përjashtohet nga detyrimi për të marrë vërtetimin mbi njohuritë e gjuhës shqipe dhe të historisë së Shqipërisë. Duke qenë se kjo është lehtësi për bashkimin familjar midis bashkëshortëve, vlerësojmë se i mituri si kategori më e cenueshme, duhet të përfitojë nga kjo e drejtë, e cila ndikon në mirëqenien e fëmijës dhe ka ndikim pozitiv mbi zhvillimin mendor dhe shpirtëror të tij.

Një ndryshim tjetër ligjor është kryer me qëllim që kur ka interes kombëtar apo interes në fushën e arsimit, shkencës, artit, kulturës, ekonomisë e sportit, Republika e Shqipërisë të mund të përthithë sa më shumë talente që nuk kanë mbushur moshën 18 vjeç. Pasi parashikimi për të përfituar shtetësinë shqiptare nëpërmjet programeve të veçanta të shtetësisë vetëm për të huajt që kanë mbushur e moshës 18 vjeç, kjo ishte një dispozitë kufizuese në drejtim të kërimit dhe zbulimit të talenteve të reja jo me shtetësi shqiptare, për dhënien e kontributit të veçantë të tyre në vendin tonë. Për këtë arsye është parashikuar ulja e kufirit të moshës për fitimin e shtetësisë shqiptare nëpërmjet programeve të veçanta të shtetësisë.

Ligji kryesor që trajton migracionin për shtetasit shqiptar dhe atyre të rikthyer, duke zëvendësuar ligjin e mëparshëm për migracionin, **është Ligji “Për emigrimin e shtetasve shqiptarë për qëllime punësimi”**.¹ Ky ligj synon të rregullojë çështjet e emigracionit që kanë të bëjnë me shtetasit shqiptarë që largohen nga vendi për punësim ose arsim profesional. Ligji synon të rregullojë një pjesë të proceseve të emigrimit si dhe të sigurojë mbrojtjen dhe respektimin e të drejtave ekonomike dhe sociale të emigrantëve. Për më tepër, ligji synon të zgjerojë mundësitë e migrimit të rregullt për të parandaluar emigracionin e parregullt dhe veçanërisht trafikimin e qenieve njerëzore.

Menaxhimi i emigracionit në logjikën e këtij ligji nënkupton procesin e hartimit dhe zbatimit të

---

¹ Ligji nr. 9668, datë 18.12.2006 “Për emigrimin e shtetasve shqiptarë për qëllime punësimi”, i ndryshuar.

politikave për përmirësime ligjore, si dhe rritjen e kapaciteteve administrative të institucioneve zbatuese, por edhe harmonizimin me legjislacionin dhe politikat e vendeve pritëse. Në kuadër të agjendës së integrimit të Shqipërisë në BE, ky proces ka nisur tashmë me vendet anëtare të BE-së. Në pjesën e mbetur, ky ligj rezulton kryesisht i pazbatuar për arsye që lidhen me paqartësinë e dispozitave të ligjit, sikurse vlerësohet nga analiza e mbështetur nga IOM Albania, por edhe për mungesën e disa akteve nënligjore, të nevojshme për zbatimin e tij. Madje, legjislacioni i miratuar në vitet në vijim nuk ka asnjë vazhdimësi logjike me parashikimet e ligjit për emigracionin e shtetasve shqiptarë dhe as nuk i referohet në disa aspekte, si në rastin e VKM-së që rregullon veprimtarinë e agjencive private të punësimit.

Pavarësisht sfidave që paraqet ky ligj lidhur me zbatimin, ai mbetet ende ligji kryesor që trajton një pjesë të çështjeve të migracionit, duke u përqendruar te emigracioni. Ndryshimet e miratuara në vitin 2011 tregojnë një përpjekje shtesë për sa i përket zbatueshmërisë së ligjit, me fokus riintegrimin e emigrantëve të kthyer, duke përcaktuar përgjegjësitë konkrete të ministrive të linjës në lidhje me përfitimet e shërbimeve specifike në fushën e shëndetësisë, arsimit, punësimi apo sipërmarrjes, mbrojtjes sociale dhe strehimit.

Strategjia Kombëtare e Migracionit dhe Plani i Veprimit 2019-2022 ishte dokumenti politik kryesor i fushës së migracionit, i cili udhëhoqi punën e institucioneve të përfshira. Sipas këtij dokumenti, migracioni për motive punësimi është një faktor me ndikim të rëndësishëm në zhvillimin e vendit. Si i tillë, dokumenti parashikonte masat dhe objektivat përkatëse. Një nga shtyllat kryesore të këtij dokumenti ishte zhvillimi i politikave efektive për migracionin për motive punësimi, me qëllim rritjen e ndikimit pozitiv të migracionit në zhvillimin social-ekonomik vendor dhe kombëtar. Pavarësisht se periudha e zbatimit ka përfunduar, qasja për hartimin, zbatimin dhe monitorimin e politikave të ardhshme të punësimit, duke marrë parasysh ndikimin e migracionit në tregun e punës, mbetet e rëndësishme. Objektiva të tjera synonin mbështetjen e formave të ndryshme të migrimit, si dhe nxitjen e përfshirjes së diasporës në zhvillimin social-ekonomik të vendit.

Ligji për nxitjen e punësimit² përmban dispozita specifike që synojnë lehtësimin e përfshirjes së emigrantëve të kthyer në masat aktive dhe pasive të tregut të punës. Ky ligj përcakton si anëtarë të kategorisë së grupeve të veçanta punëkërkuesit e papunë që janë kthyer nga emigracioni gjatë dy viteve të fundit. Kategoria e grupeve të veçanta përfshin po ashtu individët nën moshën 29 vjeç, si një përpjekje strategjike për të trajtuar një nga shkaqet kryesore të emigrimit. Në përputhje me dispozitat e ligjit për nxitjen e punësimit, janë ratifikuar akte të shumta nënligjore. Këto akte nënligjore vendosin rregulla dhe kritere që rregullojnë programet e veçanta të punësimit, duke përfshirë aspekte të tilla si punësimi, trajnimi, praktikat profesionale, vetëpunësimi, puna në komunitet etj. Ky ligj vë theksin te integrimi në tregun e punës dhe integrimi social i këtyre grupeve të veçanta. Ai parashikon krijimin e infrastrukturës dhe burimeve thelbësore në nivel rajonal dhe vendor për të ofruar shërbime të

---

² Ligji Nr.15/2019 “Për Nxitjen e Punësimit”.

personalizuara. Kjo përfshin këshillim të specializuar për karrierën dhe punësimin, të përshtatura sipas nevojave të individëve.

Ligji “Për mbrojtjen nga diskriminimi”³, rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me të gjitha grupimet e parashikuara në të, dhe ka për qëllim sigurimin e të drejtë së çdo personi për mbrojtje të barabartë nga ligji, barazi të shanseve dhe mundësive për të ushtruar të drejtat, për të gëzuar liritë dhe për të marrë pjesë në jetën publike, si dhe mbrojtje efektive nga diskriminimi dhe nga çdo formë sjelljeje që nxit diskriminimin. Ky ligj zbatohet për të gjithë personat që jetojnë dhe qëndrojnë në territorin e Republikës së Shqipërisë, duke përfshirë këtu mundësi të barabarta trajtimi si për kategorinë e migrantëve të regullt dhe atyre të parregullt.

Ndryshimet e miratuara në Ligjin “Për vetëqeverisjen vendore” në vitin 2019⁴ i ngarkuan njësisë të vetëqeverisjes vendore (NJVV) përgjegjësi shtesë duke kërkuar ngritjen e një njësie të posaçme për diasporën dhe migracionin. Funkcionet e kësaj strukture përfshijnë ofrimin e mbështetjes, informacionit dhe shërbimeve për migrantët në lidhje me mundësitë e investimit si dhe riintegrimin social të migrantëve të kthyer.

Një funksion tjetër i NJVV-ve ka të bëjë me mbajtjen e komunikimit të vazhdueshëm me emigrantët dhe diasporën nëpërmjet aktiviteteve të ndryshme të organizuara brenda dhe jashtë vendit. NJVV-të kërkohet të koordinojnë veprimtarinë e tyre me ministrinë përgjegjëse për migracionin dhe punët e jashtme për të siguruar informacion dhe mbështetje për çështjet që lidhen me migracionin dhe diasporën.

Profillet e migracionit. Zhvillimi i profileve vjetore dhe të zgjeruara të migracionit nga institucionet përgjegjëse shërben për të ofruar informacion analitik dhe statistikor mbi tendencat migratore drejt dhe nga Shqipëria për të udhëhequr politikatat afatshkurtra dhe afatmesme për menaxhimin efektiv të migracionit. Gjetjet e dokumentit të fundit që mbulon periudhën 2015-2018 tregojnë se tregu i punës në Shqipëri mbetet ende i dobët. Disa nga dobësitë janë niveli i lartë i papunësisë tek të rinjtë, niveli i lartë i papunësisë afatgjatë, tregu jofleksibël i punës edhe për të rinjtë me diplomë universitare, papunësia e lartë në zonat rurale dhe sektorin bujqësor, informaliteti në tregun e punës, etj.

Niveli i lartë i papunësisë tek të rinjtë tregon se të rinjtë kanë vështirësi të konsiderueshme për të kaluar nga arsimi tetregu i punës. Përveç kësaj, ekziston gjithashtu një mospërputhje e madhe midis aftësive dhe nevojave të tregut, gjë që e bën më të vështirë gjetjen e punës së përshtatshme. Situata ka ndryshuar që atëherë, megjithatë disa nga çështjet e lartpërmendura vazhdojnë të jenë të pranishme. Ndërkohë, vihet re një rritje e fluksit migrator të të rinjve drejt vendeve të BE-së dhe më gjerë për arsye pune dhe studimi. Në këtë drejtim, rekomandimet e këtij dokumenti mbeten të vlefshme në

---

³ Ligji nr. 10221, datë 4.2.2010 “Për mbrojtjen nga diskriminimi”, i përditësuar, <https://www.kmd.al/wp-content/uploads/2020/11/LMD-i-perditesuar-1.pdf>.

⁴ Ligji nr.38/2019, datë 20.06.2019 “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr.139/2015 “Për Vetëqeverisjen Vendore”.

lidhje me përmirësimin e kushteve, mundësive, aksesit dhe integritetit të rinjve në arsimin dhe aftësimin profesional, arsimin e lartë në fushat sipas kërkesës dhe në tregun e punës.

Vazhdimisht vlerësohen të nevojshme politika më produktive për të ulur papunësinë ndërmjet të rinjve, numrin e të papunëve afatgjatë, pabarazitë në shpërndarjen territoriale të papunësisë, papunësinë në zonat rurale dhe në bujqësi si dhe për të dekurajuar flukset migratore. Kjo mund të arrihet edhe duke ofruar stimuj për sipërmarrësit që punësojnë vajza dhe djem të rinj. Thellimi i luftës kundër informalitetit kontribuon edhe për dekurajimin e fluksit migrator, veçanërisht në tregun e punës, nëpërmjet përmirësimit të kushteve të punës dhe pagave të punëtorëve.

Aktualisht, Shqipëria është duke u përgatitur për të filluar zbatimin e programit të garancisë rinore, i cili po zbatohet me sukses prej disa vitesh në vendet e BE-së. Nëpërmjet këtij programi synohet që të gjithë të rinjtë të moshës deri në 29 vjeç që nuk janë të punësuar, nuk po ndjekin shkollë apo një kurs profesional, brenda 4 muajve nga momenti i identifikimit dhe regjistrimit t'i ofrohet një program/ofertë që mund të përfshijë punësimin, formimin profesional apo arsimimin. Nëpërmjet kësaj politike synohet dhe ulja e papunësisë ndërmjet të rinjtë, si dhe ulja e nivelit të migrimit të kësaj kategorie.

Krijimi dhe funksionimi i **Regjistrimit Kombëtar Elektronik për të Huajt**⁵ shënon një përmirësim në fushën e migracionit. Ai përmban të dhëna për të huajt që hyjnë në vend për qëllime qëndrimi, tranziti, studimi dhe punësimi, si dhe për dalje nga vendi. Ky regjistër përmban të dhëna edhe për migrantët e parregullt dhe ndërvepron me regjistrin TIMS si dhe me Regjistrin Kombëtar të Gjendjes Civile. Një nga pesë modulet e përfshira në këtë regjistër është moduli i lejeve unike dhe të qëndrimit që përmban të dhëna të regjistruara dhe të kontrolluara nga Drejtoria e Kufirit dhe Migracionit (DKM) dhe Agjencia Kombëtare e Punësimit dhe Aftësive (AKPA). Regjistri Elektronik Kombëtar për të Huajt mund të ofrojë statistika dhe raporte për çdo modul sipas nevojave dhe kërkesave të institucioneve që kanë akses në to si në rastin e AKPA-së.

Kuadri Strategjik Kombëtar

Gjatë procesit të hartimit të Strategjisë, janë marrë parasyshë dhe shumë dispozita nga dokumente strategjike kombëtare, si:

- Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim Evropian 2022-2030;
- Plani Kombëtar për Integrim Evropian 2022-2024;
- Strategjia ndërsektoriale e Menaxhimit të Integruar të Kufirit 2021-2027 dhe Plani i Veprimit 2021-2023;
- Strategjia Kombëtare për Diasporën dhe Plani i Veprimit 2021-2025;

---

⁵ VKM Nr. 857, datë 29.12.2021 "Për ngritjen dhe funksionimin e Regjistrimit Elektronik Kombëtar për të Huajt (REKH) në Republikën e Shqipërisë".

- Strategjia Kombëtare e Mbrojtjes Sociale, 2020–2023;
- Strategjia Kundër Krimit të Organizuar dhe Krimeve të Rënda, 2021–2025, dhe Plani i Veprimit 2021–2022;
- Plani Kombëtar i Veprimit për Luftën Kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore 2021-2023;
- Strategjia Kombëtare për Migracionin dhe Plani i Veprimit 2019-2022 (si dokument bazë);
- Strategjia Kombëtare e Punësimit dhe Aftësive 2023-2030
- Strategjia Kombëtare për Barazinë Gjinore 2021-2030 dhe Plani i Veprimit
- Strategjia për Edukimin Ligjor të Publikut 2019–2023
- Strategjia Ndërsektoriale e Sigurisë në Komunitet, 2021–2026, dhe Plani i Veprimit 2021–2023

Çështjet e lidhura me migracionin trajtohen kryesisht në disa dokumente politike, si: Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim Evropian, Plani Kombëtar për Integrimin Evropian 2023-2030, Strategjia Kombëtare për Punësimin dhe Aftësitë 2023-2030.

Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim⁶ (SKZHIE) është dokumenti politik që siguron zhvillimin e vendit në të gjitha fushat në përputhje me drejtimet strategjike dhe në kuadër të integrimit në BE. SKZHIE-ja, e cila mbulon periudhën deri në vitin 2030, në vijim të strategjisë së mëparshme, vazhdon ta konsiderojë migracionin si një aspekt të rëndësishëm për zhvillimin social dhe ekonomik të Shqipërisë. Menaxhimi i duhur i migracionit mbetet një prioritet kryesor edhe për perspektivën e integrimit të vendit në BE. Përgjithësisht, Shqipëria vazhdon të jetë një vend origjine për migrantët ekonomikë, por është gjithashtu një vend tranziti dhe destinacioni për migrantët ekonomikë, azilkërkuesit dhe refugjatët.

SKZHIE-ja ka si objektiv parësor zhvillimin dhe zbatimin e një dokumenti të ri gjithëpërfshirës për migracionin. Në frymën e proceseve globale të migracionit dhe të integrimit të vendit në BE, duke dhënë një përgjigje të plotë ndaj sfidave dhe mundësive të migracionit, ky dokument përfaqëson vizionin e qeverisë shqiptare në fushën e migracionit deri në vitin 2030. Në këtë drejtim, qëllimi strategjik është qeverisja efektive e migracionit duke trajtuar dhe menaxhuar problematikat dhe sfidat që dalin nga lëvizjet migratore, me synim rritjen e ndikimit të migracionit për zhvillimin e individëve dhe shoqërisë migrante.

Ky dokument thekson se, pavarësisht nga niveli i pranueshëm i zbatimit të SKM 20219-2022, ka ende sfida të patrajuara, të tilla si përmirësimi i mekanizmave të riintegrit për të siguruar mbështetje të qëndrueshme për migrantët e kthyer, si dhe forcimi i politikave dhe strukturave të menaxhimit të migracionit për integrimin e migrantëve, në përputhje me standardet ndërkombëtare. Nxitja e investimeve njerëzore dhe kapitale të qytetarëve shqiptarë që jetojnë jashtë është një tjetër aspekt i vlerësuar si i rëndësishëm.

---

⁶ VKM Nr.88, datë 22.02.2023 “Për miratimin e Strategjisë Kombëtare për Zhvillimin dhe Integrimin Evropian 2022-2030”.

Bazuar në këtë dokument strategjik, objektivat politikë kryesorë të fushës së migracionit do të synojnë zhvillimin e politikave efikase të migracionit për motive punësimi për të rritur ndikimin pozitiv të migracionit në rritjen social-ekonomike vendore dhe kombëtare. Gjithashtu, synimi është promovimi i migrimit të rregullt dhe mbrojtja e të drejtave të migrantëve, si dhe riintegrimi i tyre në shoqërinë tonë.

Strategjia Kombëtare e Punësimit dhe Aftësive 2023-2030⁷ ofron një tjetër vlerësim të situatës së migracionit nga këndvështrimi i punësimit dhe aftësive, duke theksuar se mundësitë e shtuara për migrim të rregullt dhe të parregullt kanë ndikuar në rritjen e fluksit të personave që largohen nga vendi. Strategjia e mëparshme parashikonte diversifikimin e ofertës në arsim dhe aftësim profesional dhe përshtatjen e saj me nevojat e tregut të punës dhe me tendencat demografike dhe migratore. Gjithashtu, ajo përcaktonte masat për riintegrimin e emigrantëve të kthyer, si dhe për forcimin e inspektimit të punës për të identifikuar dhe ndëshkuar punëtorët e padeklaruar dhe shfrytëzimin e emigrantëve të parregullt. Raporti i progresit për nivelin e zbatimit të strategjisë së mëparshme tregon se statusi i zbatimit të aktiviteteve lidhur me migrimin për motive punësimi nuk ishte realizuar në nivelin e pritur.

Plani Kombëtar për Integrimin Evropian⁸ identifikon mangësitë dhe masat prioritare për përafrimin e legjislacionit dhe standardeve kombëtare me ato të BE-së në të 33 kapitujt e *acquis*-it të BE-së. SKM-ja është në përputhje me angazhimet e Shqipërisë në shumë kapituj, kryesisht: me Kapitullin 24 “Drejtësia, Liria, Siguria”; Kapitullin 2 “Lëvizja e Lirë e Punëtorëve”; Kapitullin 3 “E drejta e biznesit dhe liria për të ofruar shërbime”; Kapitullin 18 “Statistikat” dhe Kapitullin 19 “Politika Sociale dhe Punësimi”. PKIE-ja ofron një vlerësim të detajuar të situatës, dhe mangësive dhe identifikon fushat prioritare relevante si qeverisja e migracionit të rregullt dhe të parregullt, azili, politika e vizave (Kapitulli 24), aksesit i barabartë dhe jodiskriminues në tregun e punës dhe koordinimi i sistemit të sigurimeve shoqërore (Kapitulli 2), njohja reciproke e kualifikimeve profesionale (Kapitulli 3), statistikat demografike, sociale dhe ekonomike (Kapitulli 18), standardet minimale dhe mosdiskriminimi në punë, si dhe marrëveshjet ndërkombëtare dhe bashkëpunimin në lidhje me punësimin, punën dhe çështjet sociale (Kapitulli 19).

Strategjia Kombëtare për Diasporën⁹ vlerëson potencialin e imigrantëve jo vetëm sa i takon remitanca, por dhe rolin për zhvillimin e vendit përmes njohurive dhe vlerave të fituara në shtetet e tjera. Nga ana tjetër, programi shtetëror për mbështetjen dhe përfshirjen e diasporës shqiptare, ka si qëllim të forcojë politikën dhe strukturën insitucionale për ta parë migracionin si një mundësi për zhvillimin e vendit. Përfitimet neto të kapitalit njerëzor (kontributi në aftësi të imigrantëve) dhe

---

⁷ VKM Nr.173, datë 24.03.2023 “Për miratimin e Strategjisë Kombëtare të Punësimit dhe Aftësive 2023-2030, Planit të Veprimit për zbatimin e saj si dhe Planit të Zbatimit të Garancisë Rinore 2023-2024”.

⁸ https://integrimi-ne-be.punetegashtme.gov.al/wp-content/uploads/2022/02/NPEI_2022-2024_EN-.pdf

⁹ VKM Nr. 585, datë 22.07.2020 “Për miratimin e Strategjisë Kombëtare të Diasporës Shqiptare dhe Planit të Veprimit 2021-2025”.

integrimi i suksesshëm i emigrantëve të kthyer, janë ndër objektivat kryesore të këtij dokumenti politik.

Lehtësimi i migracionit të organizuar, të sigurt, të rregullt dhe të përgjegjshëm nëpërmjet zbatimit të politikave të migracionit të planifikuara dhe të menaxhuara mirë është ndër synimet kryesore të **Strategjisë së Menaxhimit të Integruar të Kufirit**,¹⁰ së bashku me parandalimin e migrimit të parregullt dhe menaxhimin e fluksit migrator.

Strategjia për Edukimin Ligjor të Publikut dhe Planit i Veprimit 2020-2023¹¹ përfshin gjithashtu aktivitete që synojnë migrantët dhe ndërgjegjësimin për migracionin për qëllime punësimi, rrugët ligjore për migrimin e rregullt, si dhe pasojat e migrimit të parregullt.

Një pjesë e çështjeve të migracionit trajtohen edhe në **Strategjinë kundër Krimit të Organizuar dhe Krimeve të Rënda**¹² nga këndvështrimi i luftës kundër kalimit të paligjshëm të kufirit nga emigrantët, i njohur ndryshe si trafikimi i migrantëve. Nga ana tjetër, Plani Kombëtar i Veprimit kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore 2021-2023 parashikon rritjen e kapaciteteve të punonjësve të vijës së parë që merren me migrantët për të identifikuar viktimat ose viktimat e mundshme të trafikimit, si dhe për të informuar vazhdimisht migrantët e parregullt për të drejtat e tyre dhe mbrojtjen nga trafikimit në një gjuhë që ata kuptojnë.

Kuadri ndërkombëtar

Gjatë hartimit të Strategjisë Kombëtare për Migracionin dhe Planit të Veprimit 2024-2030, i është kushtuar vëmendja e duhur rezultateve të vlerësimeve të fundit të zbatimit dhe arritjes së objektivave të qeverisjes së migracionit të SKM-së dhe PV-së 2019-2022 në këndvështrimin e instrumenteve të ndryshme ndërkombëtare:

- Vlerësimi i Kapaciteteve Institucionale për Qeverisje Efektive të Migracionit në Republikën e Shqipërisë (2021)
- Udhëzues/Manual referencë për raportimin e GCM për Qeverinë e Shqipërisë (2021)
- Raport mbi prioritizimin e objektivave të GCM për zhvillimin e Strategjisë së re Kombëtare për Migracionin dhe Planit të Veprimit në Shqipëri (2023)
- Indikatorët e Qeverisjes së Migracionit: Profili i Dytë i Republikës së Shqipërisë (2023)

Vlerësimi i Indikatorëve të Qeverisjes së Migracionit (IQM)¹³ është një dokument që monitoron progresin e Shqipërisë për arritjen e IQM-ve që nga viti 2018, ndërsa identifikon nevojat e pazgjidhura brenda gjashtë dimensioneve të kuadrit të qeverisjes së migracionit. Për sa i përket mbrojtjes së të

---

¹⁰ VKM Nr.1117, datë 16.12.2020 "Për miratimin e Strategjisë Ndërsektoriale të Menaxhimit të Integruar të Kufirit 2021-2027 dhe Planit të Veprimit 2021-2023".

¹¹ VKM Nr.878, datë 11.11.2020 "Për miratimin e Strategjisë dhe Planit të Veprimit për Arsimin Ligjor Publik 2019-2023".

¹² VKM Nr.1140, datë 24.12.2020 "Për miratimin e Strategjisë kundër Krimit të Organizuar dhe Krimeve të Rënda 2021-2025".

¹³ <https://albania.iom.int/sites/g/files/tmzbd1401/files/documents/2023-09/pub2023-084-el-mgi-albania-second-profile-1.pdf>

drejtave të migrantëve, profili IQM ka nxjerrë në pah pengesa për aksesin në tregun e punës për migrantët me qëndrim jo të përhershëm. Në të theksohet se dhënia e lejes së punës rregullohet me kuota vjetore pa një sistem monitorimi të kërkesës dhe ofertës kombëtare për punë. Mungesa e një mekanizmi koordinues të krijuar për të përpiluar dhe harmonizuar të dhënat e migracionit të mbledhura nga agjenci të ndryshme qeveritare ka penguar politikëbërjen e bazuar në të dhëna.¹⁴ Për të trajtuar çështjen e burimeve të shpërndara të informacionit, u rekomandua zhvillimi i një portali qendror online që konsolidon informacionin mbi rregullat e migracionit dhe shërbimet e disponueshme për migrantët.¹⁵

Sa i takon përfshirjes së aktorëve joshitetorë në zbatimin e politikave të migracionit, IQM-ja ripohon diagnozën e SKM-së dhe PVsë lidhur me natyrën e kufizuar dhe *ad hoc* të pjesëmarrjes.¹⁶ Për më tepër, u vu re se nuk kishte politika të dedikuara që lidhin politikat e ndryshimeve klimatike me lëvizshmërinë njerëzore në raportet SKM dhe PV për 2019-2022.¹⁷ Në kuadër të avancimit të mirëqenies social-ekonomike të migrantëve dhe shoqërisë, profili IQM nënvizoi domosdoshmërinë e kryerjes së vlerësimeve të rregullta të kërkesës kombëtare të tregut të punës për emigrantët.¹⁸ Një fushë tjetër që kërkon zhvillim të mëtejshëm është ngritja e “një mekanizmi gjithëpërfshirës të përqendruar të tërheqja e shtetasve shqiptarë që kanë emigruar jashtë vendit”.¹⁹

Kompakti Global për Migracionin. Shqipëria ka nënshkruar Marrëveshjen Globale për Migrim të Sigurt, të Ligjshëm dhe të Rregullt (GCM), gjatë Konferencës Ndërqeveritare të Marrakeshit, në dhjetor të vitit 2018, duke shprehur përkushtimin e saj ndaj kuadrit global të migracionit në mbrojtje të interesave kombëtare dhe përmes përmirësimit të bashkëpunimit. Një objektivi i rëndësishëm i GCM-së është të maksimizojë të gjitha përfitimet e lëvizjes së njerëzve dhe të lehtësojë sfidat e saj. Shqipëria ka përgatitur dhe dorëzuar në mars të vitit 2022 raportin e vlerësimit vullnetar të situatës së zbatimit të GCM-së në Shqipëri për periudhën 2019-2021.

Një ndryshim i madh në krahasim me SKM-në dhe PV-në 2019-2022 është vendimi i Qeverisë së Shqipërisë për të përafuar dokumentin aktual strategjik me kornizën GCM në mënyrë që të nxisë marrëdhënien pozitive midis migrimit dhe zhvillimit të qëndrueshëm për të arritur Agjendën 2030 dhe për të siguruar koherencë ndërmjet politikave, legjislacionit dhe kornizave të reja ndërkombëtare. Për këtë qëllim, IOM hartoi një udhëzues për të mbështetur qeverinë në raportimin e zbatimit të GCM-së. Udhëzuesi theksoi ndërlidhjet midis GCM-së dhe SKM 2019-2022 dhe se si ato kontribuojnë ndaj njëra-tjetrës.

Shqipëria paraqiti një raport vullnetar rishikimi në Rishikimin Rajonal të GCM-së për Komisionin Ekonomik të Kombeve të Bashkuara për Rajonin e Evropës në vitin 2020 dhe paraqiti një raport

---

¹⁴ Indikatorwt e Qeverisjes së Migracionit: Profili i Dytë i Republikës së Shqipërisë, shtator 2023, f. 23.

¹⁵ *Po aty*..

¹⁶ *Po aty*, f. 25.

¹⁷ *Po aty*, f. 29.

¹⁸ *Po aty*, f. 27.

¹⁹ *Po aty*, f. 31.

vullnetar rishikimi kombëtar të GCM-së për Forumin Ndërkombëtar të Rishikimit të Migracionit 2022.²⁰ Raporti njohu migracionin si një çështje jetike të zhvillimit dhe prioritet kyç për anëtarësimin e Shqipërisë në BE. Ndalimi i daljes së shtetasve të kualifikuar dhe të arsimuar përmes promovimit të kthimit vullnetar u konstatua si një mënyrë për të tërhequr potencialin intelektual. Kthimi dhe riintegrimi i të miturve të pashoqëruar dhe të kthyerve të tjerë në rrethana të cenueshme u njoh si një detyrë e rëndësishme. Raporti theksoi gjithashtu urgjencën e parandalimit të keqpërdorimit të regjimit pa viza me zonën Shengen dhe uljen e shkallës së kërkesave për azil në BE. Raporti bëri thirrje për një përgjigje të duhur ndaj flukseve të përziera të migracionit, duke vënë në dukje përparimin e bërë për zhvillimin e infrastrukturës pritëse, duke lejuar hapësira të dedikuara për të miturit e pashoqëruar dhe të ndarë, azilkërkuesit, refugjatët, migrantët, personat pa shtetësi dhe viktimat e trafikimit.²¹

Gjatë procesit të priorizimit të GCM-së të kryer në vitin 2023, objektivat 8, 9 dhe 10 u përjashtuan nga priorizimi sepse ato tashmë ishin trajtuar në mënyrë gjithëpërfshirëse nga dokumente të tjera strategjike dhe nuk konsideroheshin të rëndësishme nga palët kombëtare të interesit për Strategjinë e re të Migracionit. Disa objektiva të GCM-së u mbuluan në mënyrë të ngjashme nga dokumente të tjera strategjike, por ato u konsideruan të rëndësishme për Strategjinë e re të Migracionit nga palët e interesit kombëtare. Prandaj, ato janë përfshirë në raport si pjesërisht të rëndësishme. Këto objektiva ishin objektivat 11 dhe 18. Për më tepër, megjithëse ekzistonte një fushë e qeverisjes së migracionit ku shumica e nevojave ishin përmbushur nga Strategjia e mëparshme 2019-2022, disa nevoja të vogla në të ardhmen mbetën për t'u trajtuar në strategjinë e re, e cila u përafrua me Objektivin 13 të GCM-së.

Është e rëndësishme të theksohet se pothuajse të gjitha objektivat e GCM-së u identifikuan si kontribuues të drejtpërdrejtë për përmbushjen e objektivave të SKZHIE në lidhje me qeverisjen e migracionit dhe kapituajt e marrëveshjes së anëtarësimit në BE që trajtojnë mangësitë, siç identifikohen nga Komisioni i BE-së në Raportin e Progresit për Shqipërinë për vitin 2022. Për më tepër, raporti i priorizimit theksoi se objektivat e GCM-së duhet të shihen përmes një këndvështrimi shumësektorial dhe gjithëpërfshirës, dhe jo thjesht si detyra që duhet të menaxhohen nga ministritë individuale të izoluara. Kjo perspektivë gjithëpërfshirëse pranon se zbatimi i suksesshëm i këtyre objektivave kërkon një përpjekje të koordinuar dhe bashkëpunuese ndërmjet sektorëve dhe palëve të ndryshme.

Raporti i Komisionit Evropian për vitin 2022 për Shqipërinë tregon se kuadri ligjor për migracionin është kryesisht në përputhje me *acquis*-in e BE-së, pasi është harmonizuar me 18 akte të BE-së, duke përfshirë direktivat, vendimet dhe rregulloret nga Parlamenti Evropian dhe Këshilli Evropian. Përmirësimet e dukshme përfshijnë futjen e një leje të vetme (unike), përafrimin e kategorive të lejeve të qëndrimit dhe një kuadër të përmirësuar për të parandaluar migrimin e paautorizuar. Megjithatë,

---

²⁰ Procesi GCM, Rrjeti i Kombeve të Bashkuara për Migracionin (UNMN) Një Rrjet i OKB-së për Migracionin (Rrjeti) në Shqipëri u krijua dhe filloi zyrtarisht më 15 prill 2021. Më 22 shkurt 2022, Rrjeti u mblodh për të diskutuar progresin në zbatimin e GCM. Vendi ka paraqitur një zotim politikash, duke u angazhuar të zhvillojë Strategjinë e re Kombëtare për Migracionin të rrënjësor plotësisht në GCM.

²¹ Qeveria e Shqipërisë, *Raporti Vullnetar i Rishikimit mbi Statusin e Zbatimit të Kompaktit Global për Migracionin në Shqipëri në 2021*, f. 1.

Komisioni Evropian thekson se ka ende punë për të bërë, duke nënvizuar se kuadri ligjor shqiptar ka nevojë për përafrim të mëtejshëm për të ofruar një kuadër të qartë dhe gjithëpërfshirës për menaxhimin dhe koordinimin e migracionit. Kjo tregon se ndërkohë që është bërë përparim thelbësor sa i takon harmonizimit të ligjeve shqiptare të migracionit me standardet e BE-së, ka fusha të tjera që kërkojnë vëmendje dhe përafrim për të siguruar “menaxhim efektiv dhe të koordinuar të migracionit”.

Fushat shqetësuese përfshinin politikën e vizave, zbatimin e procedurave të kthimit dhe referimin te procedura e azilit. Si pjesë e mekanizmit monitorues pas liberalizimit të vizave, Komisioni ka vëzhguar numrin e shtetasve shqiptarë që bëjnë kërkesa për azil në vendet anëtare të BE-së, duke vënë në dukje me shqetësim një rritje të ndjeshme në verën e vitit 2021.²² Megjithatë, numri i aplikimeve në vitin 2021 (11,300) u ul gjatë vitit 2020 dhe ishte gati gjysma e shifrës për vitin 2019 (20,415). Komisioni nënvizon vlerën e dialogut dhe bashkëpunimit të Shqipërisë me vendet më të prekura dhe rekomandon punë të mëtejshme për kontrolle gjithëpërfshirëse kufitare dhe aktivitete që rrisin ndërgjegjësimin për të drejtat dhe detyrimet në kuadër të regjimit pa viza. Shqetësues është përparimi i ngadaltë në lidhjen dhe zbatimin e marrëveshjeve të kthimit dhe ripranimit me vendet e origjinës.

Komisioni vlerësoi zbatimin e vazhdueshëm dhe monitorimin e rregullt (përfshirë rishikimin afatmesëm) të Strategjisë Kombëtare të Migracionit dhe Planit të Veprimit 2019-2021.²³

Kjo Strategji dhe Plani i Veprimit 2024-2030 trajtojnë disa pika kyçe, të ngritura në raportin e fundit të Komisionit në fushën e migracionit. Së pari, Objektivi Specifik 1.1 i përgjigjet nevojës për kuadrin ligjor dhe institucional për të mundësuar mekanizma efektivë për menaxhimin dhe koordinimin e migracionit. Së dyti, sipas Objektivit 1.3, institucionet shqiptare janë të angazhuara për bashkëpunim ndërkombëtar për të “lehtësuar kthimin dhe ripranimin e sigurt dhe dinjitoz”, një aspekt kyç i qeverisjes së migracionit, i monitoruar vazhdimisht nga BE-ja. Ky angazhim është i lidhur ngushtë me synimin afatgjatë për parandalimin e plotë të fenomenit të migrimit të parregullt të shtetasve shqiptarë nëpërmjet ofrimit të informacionit, mbrojtjes dhe ndihmës në të gjitha fazat e migrimit (Objektivi 1.4). Raporti i Komisionit njeh efektivitetin e kontrolleve të plota kufitare dhe fushatave ndërgjegjëse, gjë që demonstron nga rënia prej 25% në vitin 2021 e numrit të shtetasve shqiptarë të cilëve iu mohua e drejta për t'u nisur për në BE në pikat kufitare shqiptare.²⁴ Strategjia pasqyron prioritetet e Komisionit për trajtimin e shkaqeve themelore të migrimit (përmes integritetit të qëndrueshëm të të kthyerve, Objektivat 2.2 dhe 2.3) dhe bashkëpunimin e strukturuar me shtetet anëtare të BE-së (Objektivi 1.3) duke i konsideruar ato si të domosdoshme për arritjen e qëllimit më të gjerë të zvogëlimit të migrimit të parregullt të shqiptarëve në BE.

Në të njëjtën kohë, Komisioni përcakton disa fusha specifike që kërkojnë vëmendje të mëtejshme. Në fushën e përafrimit ligjor, përafrimi i politikës së vizave të Shqipërisë me atë të BE-së është përcaktuar si prioritet. Sa i takon listës së vendeve të treta, shtetasve të së cilëve ju kërkohet vizë për t'u futur në

---

²² Raporti i Komisionit Evropian, Shqipëri 2022 shoqëruar me Komunikimin 2022 mbi Politikën e Zgjerimit të BE-së, Dokumenti i Punës i Stafit të Komisionit, Bruksel, 12 tetor 2022.

²³ Po aty., f. 46.

²⁴ Po aty., f. 49.

Shqipëri, ndërkohë kjo listë është e ndryshme për nëntë shtete, po ashtu ka ndryshime për dhjetë shtete. Prandaj, Komisioni rekomandon rregullime të mëtejshme si për sa i përket harmonizimit të listës së vendeve të aksesit pa viza, edhe në lidhje me praktikën e heqjes së kërkesave për viza.

Për sa i përket kapaciteteve institucionale, është vënë në dukje rëndësia e rritjes së konsiderueshme të niveleve të personelit dhe krijimit të strukturave të përhershme të trajnimit në Departamentin e Kufirit dhe Migracionit. Për riintegrimin e të kthyerve, veçanërisht atyre më të cënueshëm (si të miturit e pashoqëruar), Komisioni rekomandon formalizimin dhe forcimin e sporteleve të migracionit në bashki.²⁵ Angazhimi i fundit është përfshirë në Strategji në Objektivin Specifik 2.3, duke kërkuar fuqizimin e zyrës vendore për migrimin dhe diasporën dhe sportelet e migracionit në përputhje me standardet ndërkombëtare.

Raporti i Shqyrtimit Analitik i publikuar nga BE-ja në 29 korrik të vitit 2023,²⁶ vlerësoi progresin e Shqipërisë në fushën e menaxhimit të migracionit dhe theksoi disa veprime prioritare. U rekomandua përditësimi i Strategjisë Kombëtare për Migracionin dhe Planit të Veprimit përkatës, si dhe ndryshimi i planit të kontigjencës të Ministrisë së Brendshme për një numër të konsiderueshëm të mundshëm të flukseve të migrantëve dhe azilkërkuesve, për të detajuar ndarjet buxhetore dhe modalitetet operacionale. BE-ja ka theksuar se marrëveshja e ripranimit me BE-në është përcjellë me protokolle zbatuese që janë lidhur me 15 shtete anëtare të BE-së. U njoh gjithashtu nisma e Shqipërisë për të propozuar nënshkrimin e marrëveshjeve të ripranimit me disa vende të origjinës, por u vunë në dukje vështirësitë me të cilat u përball vendi sa i takon përfundimit të tyre. Në lidhje me migracionin e rregullt, Komisioni Evropian pranoi qëndrimin e Shqipërisë për nevojën e mbështetjes së ekspertëve për zhvillimin e dispozitave ligjore, zbatimin e direktivave të BE-së për Kartën Blu, lejen e vetme dhe bashkimin familjar.

Strategjia e BE-së për Kthimin Vullnetar dhe Riintegrimin,²⁷ publikuar në vitin 2021, promovon kthimin dhe riintegrimin vullnetar në kuadër të një sistemi të përbashkët të kthimit të BE-së. Në kuadër të Strategjisë, BE-ja synon të nxisë qëndrueshmërinë e mbështetjes për riintegrim dhe pronësinë e vendeve partnere në proces.

Strategjia vë në dukje se ka disa arsye që ndikojnë negativisht për ndjenjën e pronësisë mbi procesin e riintegrit të vendeve të origjinës, si: mangësitë në lidhje me kapacitetet, shërbimet publike si dhe kuadrin politik, legjislativ dhe operacional. Referimi të shërbimet publike të përfshira në procesin e riintegrit, duke përfshirë ofruesit e kujdesit shëndetësor, shërbimet e trajnimit dhe arsimit, si dhe agjencitë e punësimit, mund të vuajë nga moszhvillimi për shkak të mungesës së koordinimit dhe cilësisë së papërshtatshme të shërbimit. Kjo mund të pengojë efektivitetin e përpjekjeve për

---

²⁵ Po aty.

²⁶https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-07/AL%20Cluster_1%20Draft%20screening%20report_external%20version.pdf

²⁷ Komisioni Evropian, Komisioni nga Komisioni në Parlamentin Evropian dhe Këshillin, Strategjia e BE-së për Kthimin dhe Riintegrimin Vullnetar, Bruksel, COM (2021) 120 final, 27 prill 2021, gjendet në: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0120&qid=1632401748181>

riintegrim, duke e bërë të vështirë për individët aksesin në mbështetjen që u nevojitet. Për më tepër, mungesa e sinergjive ndërmjet punës së aktorëve ndërkombëtarë dhe kornizave dhe nismave të zhvilluara nga vendet e origjinës, duke përfshirë strukturat paralele, mund të ketë një ndikim të dëmshëm në procesin e riintegrit. Mungesa e koordinimit dhe bashkëpunimit ndërmjet këtyre subjekteve mund të çojë në mungesë efikasiteti dhe përpjekje të fragmentuara, duke penguar kështu riintegrimin e suksesshëm të individëve në vendet e tyre.

BE-ja do të promovojë një rritje graduale të pronësisë së vendeve të origjinës mbi procesin e riintegrit në nismat kombëtare dhe vendore në vendet partnere, duke siguruar qëndrueshmëri dhe kontekstualizim, si dhe duke rritur efektivitetin, duke përfshirë gjithashtu shoqërinë civile dhe sektorin privat për të mobilizuar pikat e tyre të forta. Frontex-i do të kontribuojë për forcimin e kapaciteteve për kthimin dhe riintegrimin vullnetar, duke përfshirë vendosjen e oficerëve ndërlidhës në vendet e treta për të ndihmuar në organizimin e ripranimit dhe riintegrit, ndërtimin e kapaciteteve vendore dhe nxitjen e pronësisë. BE-ja do të ndihmojë për forcimin e organeve qeveritare dhe strukturave të qeverisjes së migracionit dhe shmangien e vendosjes së sistemeve paralele, duke ofruar trajnime dhe duke mbështetur zhvillimin dhe zbatimin e politikave dhe kuadreve operationale, duke përmirësuar kështu qëndrueshmërinë dhe duke zvogëluar varësinë nga ofruesit e jashtëm dhe financimi i donatorëve. Vendet e origjinës do të mbështeten për të rritur përgjegjësitë për pritjen dhe orientimin e të kthyerve, duke ngritur qendra të integruara të shërbimit publik me një ndalesë (*one stop shop desks*), të cilat do të lehtësojnë aksesin në shërbimet publike dhe do të koordinojnë referimet për riintegrim dhe projekte të tjera zhvillimore. Në nivel strategjik, dialogu do të faktorizojë prioritetet strategjike në hartimin dhe ofrimin e programeve të riintegrit ndërsa, në nivel operacional, nëpërmjet lehtësimit të koordinimit dhe menaxhimit të informacionit duke përdorur mjetet e referimit dhe shkëmbimit të informacionit të përshkruara në strategji, do të maksimizohet përdorimi i burimeve dhe do të përmirësohet cilësia e referimeve në të gjitha programet.

Kuadri Institucional

Ministria e Brendshme është autoriteti kryesor në fushën e migracionit. Organet kryesore nën mbikëqyrjen e saj, përgjegjëse për zbatimin e politikave të migracionit janë: Drejtoria e Politikave për Migracionin dhe Antitrafikun, si struktura kryesore që garanton monitorim efektiv, raportim dhe bashkëpunim ndërmjet institucioneve të përfshira për çështjet e migracionit, Drejtoria e Politikave për Azilin, të Huajt dhe Shtetësinë, Drejtoria e Përgjithshme e Gjendjes Civile.

- **Departamenti për Kufirin dhe Migracionin** është autoriteti shtetëror qendror përgjegjës për trajtimin e të huajve në Republikën e Shqipërisë, i cili i shtrin kompetencat e tij në të gjithë territorin e vendit, nëpërmjet strukturave përgjegjëse në nivel vendor për trajtimin, përkatësisht Drejtoritë Vendore për Kufirin dhe Migracionin. Ky autoritet është përgjegjës edhe për qendrat e ndalimit, për kthimet, organizimin e fluturimeve të përbashkëta, bashkëpunimin rajonal e ndërkombëtar me vendet e tjera, si dhe për trajtimin e rasteve të aplikimeve për leje qëndrimi, leje unike, apo dhe konstatimit të ligjshmërisë së të huajve në territor.

- **Agjencia për Mbështetjen e Vetëqeverisjes Vendore** është institucioni qendror koordinues në varësi të Ministrisë së Brendshme, i cili mbështet qeverisjen vendore për zgjidhjen e problematikave dhe vështirësive që shfaqen gjatë ushtrimit të funksioneve prej tyre. Konkretisht AMVV-ja shërben edhe si hallkë ndërmjetëse midis qeverisjes qendrore dhe asaj vendore për përmirësimin dhe pasurimin e legjislacionit në funksion të rritjes së nivelit të shërbimeve që ju ofrohen komuniteteve. Në këtë funksion ky institucion kryen edhe detyrën e Sekretariatit Teknik të Këshillit Konsultativ ndërmjet qeverisjes qendrore dhe vetëqeverisjes vendore. Ky është një organizëm që ka për funksion të konsultojë akte, strategji të qeverisjes qendrore që kanë ndikim mbi vetëqeverisjen vendore, dhe është një risi që ka bërë të mundur përfshirjen e njësive të vetëqeverisjes vendore në diskutimet me vendimmarrësit me qëllim përafrimin sa më të mirë të vendimmarrjes me hapësirat për zgjidhjen e problemeve dhe rritjen e cilësisë së shërbimeve. Për realizimin e misionit të saj, AMVV-ja është në kontakt të vazhdueshëm me drejtuesit dhe personelin e njësive të qeverisjes vendore si dhe të institucioneve të ndryshme të qeverisjes qendrore, me synim mbështetjen e tyre për trajtimin e të gjitha problematikave dhe sfidave të lidhura me ushtrimin e funksioneve dhe kompetencave qeverisëse.

Ministria e Financave dhe Ekonomisë (MFE) është përgjegjëse për çështjet e punësimit duke përfshirë ato që kanë të bëjnë me migracionin për motive punësimi. Kjo ministri është institucioni përgjegjës për qeverisjen e migracionit për motive punësimi, në bashkëpunim me ministritë e tjera, për krijimin e skemave të migracionit për motive punësimi, si dhe për negocimin dhe zbatimin e marrëveshjeve dypalëshe dhe shumëpalëshe të punës. MFE-ja gjithashtu monitoron veprimtarinë e agjencive të punësimit dhe agjencive të punësimit të përkohshëm, që janë aktorë të rëndësishëm jo-publikë.

- **Agjencia Kombëtare për Punësimin dhe Aftësitë (AKPA)** mbulon shërbimet, programet e punësimit dhe programet e formimit profesional për të huajt dhe migrantët e kthyer. Zyrat vendore të AKPA-së kanë krijuar sportele migracioni për të ofruar shërbime dhe ndihmë për këtë grup të veçantë. Sipas rregullores së brendshme të AKPA-së, sektori i migracionit dhe marrëdhënieve të punës është përgjegjës për mbikëqyrjen dhe përditësimin e udhëzimeve operacionale, për zbatimin e shërbimeve që lidhen me lëvizjet migratore, për menaxhimin e procesit të dhënies së lejes së punës për të huajt dhe harton raporte periodike në lidhje me monitorimi i lëvizjeve migratore në tregun e punës.
- **Inspektorati Shtetëror i Punës dhe Shërbimeve Sociale** kryen inspektime për të siguruar zbatimin e dispozitave ligjore për kushtet e punës dhe mbrojtjen e punonjësve.

Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme është përgjegjëse për hartimin dhe zbatimin e politikës së vizave dhe negocimin e akteve të nevojshme të bashkëpunimit ndërkombëtar në fushën e migracionit, mbështetjen e emigrantëve shqiptarë jashtë vendit dhe mbrojtjen e të drejtave të tyre, organizimin e diasporës shqiptare etj., në bashkëpunim me ministritë e tjera. Për sa i përket

marrëdhënieve me diasporën, Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme ka për mision zhvillimin dhe konsolidimin e bashkëpunimit institucional me diasporën nëpërmjet pranisë diplomatike dhe konsullore në vendet ku jetojnë dhe punojnë shqiptarët. Promovimi i bashkëpunimit ekonomik ndërmjet Shqipërisë dhe diasporës dhe përfshirja e diasporës në zhvillimin politik, ekonomik dhe kulturor në vend janë ndër objektivat kryesore kombëtare.

Ministria e Drejtësisë është institucioni përgjegjës për hartimin dhe rishikimin e legjislacionit në vend, duke përfshirë edhe legjislacionin për migracionin, dhe për të siguruar përafrimin e strategjive dhe planeve të veprimit të ardhshëm sektorial dhe ndërsektorial me Strategjinë e re dhe Planin e Veprimit për Qeverisjen e Migracionit, duke marrë parasysh qëllimin, kornizën kohore dhe qasjen e përgjithshme të qeverisjes së migracionit.

Ministria e Arsimit dhe Sportit bashkëpunon me sektorin privat dhe shkollat profesionale në Shqipëri për zhvillimin e testeve standarde, konfirmon përvetësimin aktual të aftësive dhe njohurive profesionale nga personat që nuk kanë arsim formal në një fushë të caktuar dhe gjithashtu angazhohet në negociata me vendet kryesore të destinacionit për shtetasit shqiptarë në fushën e formimit profesional dhe njohjen e përbashkët të certifikatave të formimit.

Misioni i **Ministrit të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale** është hartimi dhe zbatimi i politikave dhe strategjive zhvillimore në sektorët e shëndetësisë dhe të kujdesit social. Ajo është gjithashtu përgjegjëse për rregullimin e të gjitha shërbimeve për popullsinë dhe nëpërmjet saj agjencitë dhe drejtoritë duhet të garantojnë shërbime sociale dhe shëndetësore për të huajt që janë rezidentë, fëmijët e pashoqëruar dhe të huajt e tjerë të cënueshëm që kanë nevojë për shërbime.

- **Shërbimit Social Shtetëror**, i cili ofron shërbime thelbësore për kategoritë e cënueshme, përfshirë migrantët viktimë të trafikimit dhe të miturit e pashoqëruar.
- **Agjencia Shtetërore për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës** (ASHDMF) është autoriteti shtetëror përgjegjës, për të garantuar funksionimin e sistemit të integruar të mbrojtjes për fëmijët e pashoqëruar, brenda dhe jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë, nëpërmjet bashkërendimit të punës midis autoriteteve përgjegjëse të përfshira në procesin e mbrojtjes. Kjo agjenci luan rol të rëndësishëm dhe në nivelin vendor, nëpërmjet Njësive të Mbrojtjes së Fëmijëve (NJMF) të ngritura pranë bashkive të vendit për të funksionuar si struktura të posaçme brenda strukturës përgjegjëse për shërbimet shoqërore në nivel bashkie.

Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët:

Ministri i Shtetit për Pushtetin Vendor:

Agjencia e Ofritit të Shërbimeve Publike të Integruara ofron shërbime publike nëpërmjet vendosjes dhe administrimit të sporteleve të pritjes për qytetarët (*front office*) si dhe qendrave të integruara të shërbimit publik me një ndalesë (*one-stop-shop*), për shërbimet e kryera nga institucionet dhe agjencitë e qeverisë qendrore dhe/ose të njësive të qeverisjes vendore.

Banka e Shqipërisë është përgjegjëse për mundësimin e kanaleve të sigurt dhe të ligjshme për transferimin e remitancave.

Agjencia Shqiptare e Zhvillimit të Investimeve lehtëson dhe mbështet investimet direkte në Shqipëri, nëpërmjet identifikimit dhe promovimit të mundësive për investime, duke ofruar shërbime dhe mbështetje për investorët ekzistues ose potencial.

Shkolla Shqiptare e Administratës Publike (ASPA) luan rol të rëndësishëm për forcimin e kapaciteteve të nëpunësve civilë, pjesë e departamenteve dhe sektorëve përgjegjës për zbatimin e ligjeve dhe politikave në fushën e migracionit dhe për monitorimin e zbatimit të strategjisë së migracionit.

Instituti i Statistikave është përgjegjës për mbledhjen, përpunimin dhe shkëmbimin e të dhënave administrative, si dhe për sigurimin e statistikave për migracionin.

ASPA dhe INSTAT mund të kontribuojnë gjithashtu për rritjen e kapaciteteve institucionale, mbledhjen e të dhënave administrative për migracionin, si dhe për kryerjen e studimeve mbi migracionin nëpërmjet trajnimeve, përfshirë trajnime në vendin e punës, vizita studimore, etj.

Instituti i Sigurimeve Shoqërore administron sigurimet shoqërore për të gjithë personat e siguruar, përfshirë të huajt, si dhe menaxhon politikat e pensionit.

Bashkitë janë gjithashtu përgjegjës dhe kontribues të rëndësishëm për ruajtjen e marrëdhënieve me diasporën dhe forcimin e bashkëpunimit me emigrantët, ku sipas parashikimeve të ligjit nr. 139/2019 “Për vetëqeverisjen vendore”, të ndryshuar në vitin 2019, atyre iu ngarkuan përgjegjësi të reja për ngritjen dhe funksionimin e njësive të posaçme për diasporën dhe migracionin. Konkretisht, funksionet e kësaj strukture përfshijnë ofrimin e mbështetjes, informacionit dhe shërbimeve për migrantët në lidhje me mundësitë e riintegrimin social dhe ekonomik të migrantëve të kthyer, mundësitë e investimit të tyre apo investimit nga diaspora, si dhe koordinimin e bashkërendimin e punës me strukturat e tjera vendore dhe ministritë përgjegjëse për punët e brendshme, për punët e jashtme dhe për diasporën, për garantimin e dhënies së ndihmës e të informacionit për çështjet që lidhen me diasporën dhe migracionin.

Duke marrë parasysh dimensionin e të drejtave të njeriut të integritit të emigrantëve si dhe trendin në rritje të imigracionit, roli i institucioneve të të drejtave të njeriut si **Avokati i Popullit** dhe **Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi** bëhet më i rëndësishëm në fushën e migracionit për të garantuar të drejtat civile, ekonomike, sociale dhe kulturore të tyre.

Një tjetër aktor i rëndësishëm, që ka një rol të dyfishtë në migrimin për motive punësimi, janë **agjencitë private të punësimit dhe agjencitë e punësimit të përkohshëm**. Edhe pse nuk janë aktorë

publikë, por duke qenë se veprimtaria e tyre i shërben dhe prek drejtpërdrejt interesin publik, veprimtaria e tyre licençohet dhe monitorohet. Veprimtaria e tyre licençohet nga ministria përgjegjëse për çështjet e punës dhe kontrollon nga Inspektorati Shtetëror i Punës dhe Shërbimeve Shoqërore. Ato janë të detyruar t'i paraqesin MFE-së raporte periodike për veprimtarinë e tyre.

Arritjet dhe mësimet e nxjerra për periudhën 2019-2022

Bilanci migrator. Shqipëria vazhdon të konsiderohet si vendi i origjinës për emigrantët ekonomikë, vend tranziti dhe destinacioni për emigrantët ekonomikë, azilkërkuesit dhe refugjatët. Migrimi në kontekstin shqiptar vazhdon të karakterizohet më shumë nga emigracioni ndërkombëtar i popullsisë vendase dhe më pak nga imigrimi i të huajve në vend. Migrimi neto është rritur ndjeshëm që nga viti 2018 (-15 030 persona) në -32 853 në 2021 dhe është stabilizuar në -32 497 në vitin 2022.²⁸ Megjithatë, shkalla e flukseve migratore ka rritur ritmin që nga viti 2021, pasi 46 460 persona emigruan nga Shqipëria në vitin 2022 (9,9% më shumë se në vitin 2021 kur numri ishte 42 048 persona),²⁹ dhe numri i banorëve të huaj të Shqipërisë u rrit nga 9 195 në vitin 2021 në 13 963 (51,9% më shumë) në vitin 2022.³⁰

	Migracioni sipas viteve		
	<i>Imigrantë</i>	<i>Emigrantë</i>	<i>Migracioni neto</i>
2018	23,673	38,703	-15,030
2019	20,753	43,835	-23,082
2020	7,170	23,854	-16,684
2021	9,195	42,048	-32,853
2022	13,963	46,460	-32,497

Burimi: INSTAT, 2023

Emigracioni. Numri i përgjithshëm i migrantëve shqiptarë në gjashtëmuorin e parë të vitit 2020³¹ ishte rreth 1.3 milion, ose afër gjysma e popullsisë së vendit. Në mënyrë domethënëse, rreth 70% e tyre banojnë në vendet anëtare të BE-së dhe ky grup ka shënuar një rritje nga 835 730 në vitin 2020 në 897 297 në vitin 2021. Sipas të dhënave të Eurostat-it,³² në vitin 2021 shumica e shqiptarëve që jetojnë në Evropë me leje qëndrimi banojnë në Greqi (404 574), Itali (396 883), Gjermani (42 423)

²⁸INSTAT: Indikatorët Demografikë.

<https://www.instat.gov.al/al/temat/treguesit-demografik%C3%AB-dhe-social%C3%AB/migracioni-dhe-integrimi-i-migrant%C3%ABve/#tab2>

²⁹ INSTAT:

<https://www.instat.gov.al/al/temat/treguesit-demografik%C3%AB-dhe-social%C3%AB/migracioni-dhe-integrimi-i-migrant%C3%ABve/#tab2>

³⁰ INSTAT:

<https://www.instat.gov.al/al/temat/treguesit-demografik%C3%AB-dhe-social%C3%AB/migracioni-dhe-integrimi-i-migrant%C3%ABve/#tab2>

³¹ Fleta Informative e Shqipërisë

<https://albania.iom.int/sites/g/files/tmzbd1401/files/documents/2023-03/IOM%20Albania%20Infosheet.pdf>

³² EUROSTAT:

https://ec.europa.eu/eurostat/databroëser/vieë/MIGR_RESVAS_custom_6568453/default/table?lang=en

dhe Francë (20 443). Sa i përket emigrantëve shqiptarë të vendosur në BE, në vitin 2021 krahasuar me numrin e shqiptarëve të vendosur në vitin 2022, ka një rënie të numrit nga 24 842 në vitin 2021 në 20 435 emigrantë për vitin 2022.

	Shpërndarja e lejeve të qëndrimit në Europë		
	2019	2020	2021
<i>Belgjikë</i>	774	766	844
<i>Bullgari</i>	167	97	157
<i>Republika Çeke</i>	254	105	109
<i>Danimarkë</i>	47	42	65
<i>Gjermani</i>	-	8,308	4,492
<i>Estoni</i>	11	9	10
<i>Irlandë</i>	142	104	151
<i>Greqi</i>	15,733	7,768	10,201
<i>Spanjë</i>	312	422	622
<i>Francë</i>	2,344	1,951	2,313
<i>Kroaci</i>	2,216	1,695	1,819
<i>Itali</i>	21,221	13,627	29,732
<i>Qipro</i>	59	33	33
<i>Lituani</i>	26	12	15
<i>Luksemburg</i>	157	138	140
<i>Hungari</i>	335	246	275
<i>Maltë</i>	-	-	-
<i>Holandë</i>	357	244	299
<i>Austri</i>	384	300	402
<i>Poloni</i>	-	236	348
<i>Portugali</i>	13	24	6
<i>Rumani</i>	275	266	261
<i>Slloveni</i>	111	61	113
<i>Finlandë</i>	146	174	263
<i>Suedi</i>	1,723	1,124	1,067
<i>Islandë</i>	34	-	-
<i>Norvegji</i>	143	101	127
<i>Zvicër</i>	-	-	356

Burimi: EUROSTAT, 2023

Sipas të dhënave të UNHCR-së dhe Home Office Office UK³³, pesë vendet kryesore të kërkesave për azil për vitin 2022 janë: Mbretëria e Bashkuar e Britanisë së Madhe dhe Irlandës së Veriut me një numër prej 14 223 azilkërkuesish, e ndjekur nga Franca me 9 048 azilkërkues, Gjermania me 3 572 azilkërkues, Greqia me 2 784 azilkërkues dhe Italia me 1 278 azilkërkues. Numri i kërkesave për azil të paraqitura nga shtetasit shqiptarë në BE në periudhën janar-prill 2023 ishte 3,125, 21,4% më e ulët krahasuar me katër muajt e parë të vitit 2022 (3,875 kërkesa).

Kërkesat për azil

³³ UNHCR statistika për azilkërkuesit shqiptarë, 2022,
<https://www.unhcr.org/refugee-statistics/download/?url=tkZ2A3>

	2019	2020	2021	2022
<i>Franca</i>	8 510	2 010	4 885	5 690
<i>Gjermania</i>	1 695	815	1 210	1 745
<i>Greqia</i>	2 795	1 025	1 125	885
<i>Italia</i>	1 545	450	760	1 280
<i>Mbretëria e Bashkuar</i>	2 784	4 522	14 223	3 453

Burimi: Databaza e UNHCR & Home Office UK, 2023

Imigracioni. Shqipëria po bëhet gjithnjë e më shumë një vend destinacioni për emigrantët që kërkojnë punë, studentët, azilkërkuesit dhe refugjatët, megjithëse shifrat janë relativisht të vogla. Aktualisht në Shqipëri jetojnë me vendbanim të rregullt 16 505 emigrantë, nga të cilët, siç shihet në figurën e mëposhtme, 48% janë për arsye punësimi. 10 147 persona aplikuan për leje qëndrimi në vitin 2022, nga të cilët shtetasit italianë përbëjnë grupin më të madh (2 324 persona)³⁴. Pjesë e shkaqeve të rritjes së numrit të imigrantëve është edhe ligji 79/2021 “Për të huajt” i cili ka lehtësuar procedurat për qëndrimin e rregullt të të huajve në Shqipëri duke diversifikuar dhe shtuar disa arsye të reja qëndrimi, lejen unike (të vetme) të qëndrimit. Gjithashtu, forcimin e kuadrit ligjor për mbrojtjen e të drejtave të migrantëve përbën një vlerë të shtuar të ligjit.

Shtetas të huaj me qëndrim në Shqipëri Sipas Motivit dhe Gjinisë				
	2019	2020	2021	2022
<i>Bashkim Familjar</i>	2178	1614	1840	2646
<i>Punësim</i>	4208	3069	3469	6
<i>Humanitare</i>	603	2482	3362	191
<i>Studim</i>	755	274	438	694
<i>Të tjera</i>	343	334	487	1158

Burimi: Sistemi FER-TIMS në Drejtorinë e Përgjithshme të Policisë së Shtetit, 2023

Migracioni i Parregullt. Gjatë vitit 2022 janë regjistruar 12 216 imigrantë të parregullt, kryesisht në kuadrin e flukseve të përziera migratore që prekin të gjithë rajonin e Ballkanit Perëndimor, nga të cilët 8 335 ishin imigrantë për herë të parë.³⁵ Në vitin 2022, vetëm 86 imigrantë të parregullt u konsideruan si azilkërkues. 97% e imigrantëve të parregullt që janë regjistruar duke hyrë ose duke kaluar territorin shqiptar, kanë shprehur hapur synimin e tyre për të udhëtuar përmes Shqipërisë drejt vendeve të BE-së dhe për këtë arsye për ta janë lëshuar urdhra për largim vullnetar.³⁶

Migrantë të parregullt			
2019	2020	2021	2022
11 890	18 835	11 869	8 335

³⁴ Informacion nga MB.

³⁵ Po aty.

³⁶ Po aty.

Shkalla e kthimeve vullnetare është zvogëluar kohët e fundit. Nëse në vitin 2020, numri i shtetasve të huaj që u larguan nga territori me urdhër largimi vullnetar ishte 10 758 imigrantë, ai ra në 9 927 emigrantë në vitin 2021 dhe 8 335 emigrantë në vitin 2022. Për rrjedhojë, në vitin 2022, janë regjistruar 253 % më pak imigrantë me urdhër largimi në krahasim me vitin 2020 dhe 17.4% më pak në krahasim me 2021.³⁷

Faktorët shtytës të migracionit. Zhvillimi i **profileve vjetore dhe të zgjeruara** të migracionit shërben për të ofruar informacion analitik dhe statistikor mbi tendencat migratore drejt dhe nga Shqipëria për të udhëhequr politikat afatshkurtra dhe afatmesme për menaxhimin efektiv të migracionit. Gjetjet e dokumentit të fundit që mbulon periudhën 2015-2018³⁸ tregojnë se tregu i punës në Shqipëri mbetet ende i dobët. Disa nga dobësitë janë niveli i lartë i papunësisë tek të rinjtë, niveli i lartë i papunësisë afatgjatë, tregu jo fleksibël i punës edhe për të rinjtë me diplomë universitare, papunësia e lartë në zonat rurale dhe sektorin bujqësor, informaliteti në tregun e punës, etj.³⁹

Niveli i lartë i papunësisë ndërmjet të rinjve tregon se të rinjtë kanë vështirësi të konsiderueshme për të kaluar nga arsimi në tregun e punës.⁴⁰ Përveç kësaj, ekziston edhe një mospërputhje e madhe ndërmjet aftësive dhe nevojave të tregut, gjë që e bën më të vështirë gjetjen e punës së përshtatshme. Situata ka ndryshuar gjatë viteve të fundit, megjithatë disa nga çështjet e lartpërmendura mbeten ende shqetësuese. Ndërkohë, ka një rritje të fluksit migrator të të rinjve drejt vendeve të BE-së dhe më gjerë për arsye pune dhe studimi. Në këtë drejtim, rekomandimet e këtij dokumenti mbeten të vlefshme në lidhje me përmirësimin e kushteve, mundësive, aksesit dhe integritetit të të rinjve në arsim dhe aftësim profesional, arsim të lartë në fusha sipas kërkesës dhe ofertës në tregun e punës. Kërkohen politika më produktive për të ulur nivelin e papunësisë ndërmjet të rinjve, numrin e të papunëve afatgjatë, pabarazitë në shpërndarjen territoriale të papunësisë, papunësinë në zonat rurale dhe në bujqësi, si dhe për të dekurajuar flukset migratore. Kjo mund të arrihet edhe duke ofruar stimuj për sipërmarrësit që punësojnë vajza dhe djem të rinj. Thellimi i luftës kundër informalitetit kontribuon edhe për dekurajimin e fluksit migrator, veçanërisht në tregun e punës, nëpërmjet përmirësimit të kushteve të punës dhe pagave të punëtorëve.

---

³⁷ Po aty.

³⁸ Përfundimi i Profilit të Zgjeruar të Migracionit për 2015-2018 jepet në: Raport Vullnetar i Rishikimit mbi Statusin e Zbatimit të Paktit Global për Migracionin në Shqipëri në vitin 2021, f. 6, <https://migrationnetwork.un.org/system/files/docs/Albania%20-%20Voluntary%20Review%20Report%20to%20IMRF.pdf>

³⁹ Profili i Zgjeruar Kombëtar i Migracionit 2015-2018, <https://qbz.gov.al/eli/vendim/2020/03/12/222>

⁴⁰ Të dhënat e INSTAT-it tregojnë se Shqipëria ka arritur një ulje të ndjeshme të papunësisë së të rinjve në vitet 2015-2020 – nga 33.2% në 20.8%. Megjithatë, trendi kohët e fundit është përmbysur. Pas një rënie të papunësisë tek të rinjtë (që mbulon grupin e moshave 15 deri në 29 vjeç) midis tremujorit të parë të 2021 (23.3%) dhe tremujorit të parë të 2022 (20.7%), në vitin 2022 u vu re një rritje e qëndrueshme në mënyrë që Norma u rikuperua në 22.5% në tremujorin e parë të 2023. Norma e papunësisë së të rinjve në Shqipëri, <https://tradingeconomics.com/albania/youth-unemployment-rate>, aksesuar më 6 gusht 2023.

Strategjia Kombëtare për Punësim dhe Aftësim për periudhën 2023-2030 ofron një diagnozë të faktorëve që ndikojnë për migrimin e vazhdueshëm për qëllime ekonomike të shtetasve shqiptarë. Në veçanti, ajo vëren se të rinjtë krahasojnë kushtet e punës në vend me alternativën e emigrimit, dhe kjo bëhet pengesë për ta për të hyrë në tregun e punës në Shqipëri dhe i nxit ata të largohen. Fluksi i lartë i emigrimit pakëson bazën e fuqisë punëtore veçanërisht ndërmjet të rinjtë, të cilët janë pjesa më vitale e shoqërisë. Ndikimi i emigrimit është bërë i dukshëm edhe në uljen e numrit të studentëve që ndjekin arsimin parauniversitar dhe universitar në Shqipëri, gjë që do të ndikojë edhe në tregun e punës në të ardhmen e afërt.

Strategjia arrin gjithashtu në përfundimin se profili i individëve që zgjedhin të emigrojnë në vendet e huaja ka ndryshuar gjatë viteve, duke krijuar mungesë në tregun e punës për aftësitë e kërkuara në tregjet e huaja të punës. Ndryshe nga dy dekada më parë, gjatë dekadës së fundit lëvizja e lirë si dhe kërkesa në rritje në vendet e BE-së për një fuqi punëtore shumë të kualifikuar i ka shtyrë individët që kanë investuar në arsimin dhe aftësitë e tyre për të kërkuar punë më të mira dhe më të paguara në vendet me ekonomi më të zhvilluara.

Nga ana tjetër, migrimi i brendshëm nga zonat rurale në zonat urbane, si dhe nga qytetet e vogla dhe të mesme drejt qyteteve të mëdha, është gjithashtu një faktor që kontribuon për mungesën e fuqisë punëtore në këto zona dhe çon në nivele më të larta të papunësisë në zonat urbane. Megjithatë, emigracioni vazhdon të jetë një faktor kryesor për uljen e fuqisë punëtore. Në një farë mase, kthimi i emigrantëve shqiptarë dhe rritja e numrit të të huajve që punojnë në Shqipëri ka kompensuar hendekun në fuqinë punëtore.

SKZHIE-ja analizon gjithashtu shkaqet kryesore të emigrimit, me faktorët ekonomikë, pabarazinë dhe kushtet e vështira të jetesës që renditen në krye të listës, të ndjekur nga mungesa e besimit të institucionet dhe siguria publike. Prandaj, ekziston një nevojë urgjente për të trajtuar shkaqet rrënjësore të migrimit për të parandaluar emigracionin dhe për të motivuar kthimin e migrantëve.

Ndikimi i migracionit. Nga ana tjetër, SKZHIE-ja njeh emigrimin e fuqisë punëtore të kualifikuar si një realitet që ndikon negativisht mbi zhvillimin social-ekonomik të vendit. Inkurajimi dhe nxitja e migrimit të përkohshëm, veçanërisht migrimit qarkullues, po konsiderohet si një alternativë për të shmangur largimin e përhershëm të individëve të kualifikuar. Qeveria synon të zbatojë kthimin vullnetar të emigrantëve të kualifikuar, përkohësisht ose përgjithmonë, nëpërmjet qëndrimeve të shkurtra për këshillim dhepërfshirje në aktivitete mësimore ose trajnimi. Në këtë kontekst, konsiderohet e rëndësishme të identifikohen të gjitha kapacitetet intelektuale që punojnë jashtë vendit.

PËRMIRËSIMI I CILËSISË SË TË DHËNAVE TË MIGRACIONIT

Programi aktual i statistikave zyrtare 2022-2026⁴¹ njeh faktin që statistikave demografike të migrimit, popullsisë dhe parashikimet e tyre janë pjesërisht në përputhje me rregulloret e BE-së për statistikave

---

⁴¹ Ligji nr. 30/2022 "Për miratimin e programit të statistikave zyrtare 2022-2026"; <https://www.instat.gov.al/media/11530/osp-2022-2026-en.pdf>

demografike evropiane (Rregullorja 126/2013) dhe mbi statistikat e Komunitetit për migracionin dhe mbrojtjen ndërkombëtare (Rregullorja 862/2007) dhe zbaton të njëjtat përkufizime dhe klasifikime. Në një farë mase, ka një përmirësim në lidhje me rritjen e gamës së treguesve të prodhuar dhe numrin e tabelave të transmetuara në Eurostat. Megjithatë, kërkohet një nivel më i lartë i harmonizimit me *acquis*-in e BE-së përmes harmonizimit të metodologjisë për monitorimin e migracionit dhe azilkërkuesve. Që nga viti 2017, të dhënat për azilkërkuesit dhe të huajt që jetojnë në Shqipëri publikohen çdo vit.

Përmirësimi i administrimit të të dhënave për migracionin nëpërmjet aksesit në një sistem të përbashkët për menaxhimin e informacionit ka shënuar progres me hartimin e Udhërrëfyesit për Statistikat e Migracionit në Shqipëri dhe zhvillimin e programit të trajnimit për të dhënat dhe statistikat e migracionit për motive punësimi për Institutin e Statistikave (INSTAT) dhe zyrtarët e tjerë publikë të përfshirë. Pavarësisht përpjekjeve të deritanishme për përdorimin efektiv të të dhënave të migracionit për hartimin dhe monitorimin e politikave të lidhura me migracionin, ka ende sfida për t'u trajtuar.

Mungesa e standardizimit që ndikon në cilësinë e të dhënave, si dhe kapacitetet e pamjaftueshme të zyrtarëve publikë në nivel dorven dhe kombëtar për të mbledhur, menaxhuar dhe përpunuar të dhëna lidhur me migracionin, vazhdojnë të jenë çështje shqetësuese. Gjithashtu, kërkohen përpjekje dhe angazhim i mëtijshëm nga ministritë e linjës (MB, MEF, MSHMSH, MEPJ) dhe institucionet dhe agjencitë në varësi të tyre si AKPA, Drejtoria e Përgjithshme e Policisë së Shtetit, AIDA, Shërbimi Social Shtetëror, etj. për të përmbushur objektivat e përcaktuara në Programin e Statistikave Zyrtare (2022-2026).

SKZHIE-ja thekson analizën e tendencave migratore dhe treguesve migratorë për të arritur objektivat e politikës së migracionit. Për periudhën e ardhshme deri në vitin 2030, sfidat e lidhura me statistikat përfshijnë forcimin e rolit të Sistemit Kombëtar të Statistikave për të furnizuar institucionet publike me statistika zyrtare të mjaftueshme, të sakta dhe transparente, nëpërmjet mobilizimit të burimeve për financimin e programeve dhe projekteve statistikore, duke rritur kapacitetet e personelit të ministrive/institucioneve të angazhuara për mbledhjen e të dhënave/statistikave.

Një synim i rëndësishëm është përmirësimi i cilësisë së informacionit të ofruar nga institucionet, rritja e bashkëpunimit ndërinstitucional, duke i konsideruar statistikat zyrtare si një të mirë publike dhe shërbim për përdoruesit publik. Statistikat e besueshme dhe të sakta krijojnë bazën për zhvillimin dhe marrjen e masave të përshtatshme në përputhje me treguesit dhe tendencat e migracionit, si dhe për të parandaluar faktorët që nxisin emigracionin dhe motivojnë kthimin e emigrantëve aktualë.

Krijimi dhe funksionimi i **regjistrit elektronik për të huajt**⁴² shënon një përmirësim në fushën e migracionit. Ai përmban të dhëna për të huajt që hyjnë në vend për qëllime qëndrimi, tranziti, studimi dhe punësimi, si dhe për dalje nga vendi. Ky regjistër përmban gjithashtu të dhëna për migrantët e

---

⁴² VKM Nr.857 datë 29.12.2021 "Për krijimin dhe funksionimin e Regjistrit Elektronik Kombëtar për të Huajt (REKH) në Republikën e Shqipërisë".

parregullt dhe ndërvepron me regjistrin TIMS si dhe me Regjistrin Kombëtar të Gjendjes Civile. Një nga pesë modulet e përfshira në këtë regjister është moduli i vetëm dhe i lejes së qëndrimit, i cili përmban të dhëna të regjistruara dhe të kontrolluara nga **Departamenti i Kufirit dhe Migracionit (DKM)** dhe AKPA-ja. Regjistri elektronik kombëtar për të huajt mund të sigurojë statistika dhe raporte për çdo modul sipas nevojave dhe kërkesave të institucioneve që kanë akses në to si në rastin e AKPA-së.

ZHVILLIMI I KUADRIT LIGJOR

Gjatë katër viteve të fundit, qeveria shqiptare ka ndërmarrë nisma të rëndësishme legislative në fushën e migracionit. Kuadri ligjor është përmirësuar duke miratuar disa akte ligjore dhe nënligjore, të cilat sigurojnë përafrimin me *acquis*-in e BE-së. Ligjet kryesore të miratuara janë: Ligji nr. 79/2021 “Për të huajt” dhe 28 akte nënligjore (të përafruara me 18 direktiva, rregullore, vendime); Ligji nr. 10/2021 “Për azilin në Republikën e Shqipërisë” (përafruar me 5 direktiva) Ligji nr. 113/2020 “Për shtetësinë”; Ligji nr. 15/2019 “Për nxitjen e punësimit”.

Baza ligjore për imigracionin do të rishikohet gjatë konsultimeve me MB-në dhe palët e tjera të interesit. Gjithashtu, vëmendje e veçantë do t'i kushtohet disa çështjeve të rëndësishme, të tilla si emigrimi i shtetasve shqiptarë për arsye punësimi e të tjera, kuadri institucional dhe procedural, funksionimi i strukturës së posaçme për diasporën dhe migracionin, si dhe i organeve të migracionit në nivel vendor.

QEVERISJA INSTITUCIONALE E MIGRACIONIT

Sipas **Ligjit “Mbi emigracionin e shtetasve shqiptarë për qëllime punësimi”**, menaxhimi i emigrimit të shtetasve shqiptarë nga autoritetet shtetërore kryhet nëpërmjet krijimit të lehtësive ligjore dhe administrative për të gjithë shtetasit që zgjedhin të emigrojnë ose të kthehen, si dhe nëpërmjet informimit të vazhdueshëm, për publikun dhe individët, mbi mundësitë e punësimit dhe formimit profesional në vendet pritëse, si dhe për ndryshimet në kuadrin ligjor në ato vende, të cilat mund të ndikojnë në kërkesat për emigracion. Autoriteti kryesor koordinues për zbatimin e ligjit është aktualisht **Ministria e Financave dhe Ekonomisë**. Autoritetet e tjera shtetërore përgjegjëse për zbatimin e ligjit janë **Ministria e Brendshme dhe Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme**. Ligji përcakton gjithashtu detyrimin e autoriteteve shtetërore përgjegjëse për fillimin dhe përfundimin e marrëveshjeve të bashkëpunimit dy ose shumëpalësh në mbështetje të politikave kombëtare të emigracionit.

Është krijuar një sektor i specializuar në kuadër të Departamentit të Programeve Aktive dhe Pasive të Tregut të Punës pranë drejtorisë së përgjithshme të **AKPA-së**. Sektori i Migracionit dhe Marrëdhënieve të Punësimit mbështet dhe monitoron dinamikën migratore të punëkërkuësve si dhe rekomandon dhe ofron trajnime për organet e migracionit, të cilat janë ngritur pranë **zyrave vendore dhe rajonale të AKAPA-s**. Rreth 40 punonjës të AKPA-së në zyrat rajonale zbatojnë legjislacionin në lidhje me migrimin e rregullt për të ndihmuar individët që planifikojnë të emigrojnë dhe emigrantët e kthyer.

Ndryshimet e miratuara në **ligjin për vetëqeverisjen vendore**⁴³ në vitin 2019 ngarkuan njësitë e **vetëqeverisjes vendore (NJQV)** me disa përgjegjësi shtesë me qëllim ngritjen e një strukture të veçantë për diasporën dhe migracionin në çdo bashki. Funkcionet e kësaj strukture përfshijnë ofrimin e mbështetjes, informacionit dhe shërbimeve për migrantët në lidhje me mundësitë e investimit si dhe riintegrimin social të migrantëve të kthyer.

Një funksion tjetër i NJVQ-ve është ruajtja e komunikimit të vazhdueshëm me emigrantët dhe diasporën përmes aktiviteteve të ndryshme të organizuara brenda dhe jashtë vendit. Ato do të koordinojnë aktivitetet e tyre me ministritë përgjegjëse për migracionin dhe punët e jashtme për të ofruar informacion dhe mbështetje për çështjet që lidhen me migracionin dhe diasporën.

Bashkia e Tiranës ka dhënë shembullin e përfshirjes të përgjegjësive të reja të NJVQ-ve në fushën e migracionit, duke miratuar **Planin Vendor për Migracionin dhe Diasporën 2022-2026**. Plani synon të krijojë kushtet për integrimin e qëndrueshëm të imigrantëve dhe emigrantëve të kthyer, duke përdorur sistemet e informacionit dhe duke bashkëpunuar me aktorë të tjerë të përfshirë. Gjithashtu, bashkitë e tjera si Korça, Shkoder, Kukësi, Dibra dhe Elbasani kanë hartuar plane vendore për migracionin dhe diasporën.

BASHKËPUNIMET RAJONALE DHE NDËRKOMBETARE

Bashkëpunimet Rajonale. Të dhënat tregojnë se emigrimi i shtetasve shqiptarë drejt vendeve të BE-së vazhdon pavarësisht përmirësimit të lehtë të kushteve të jetesës dhe zhvillimit social-ekonomik të vendit tonë. Tendencat e emigracionit mund të rriten edhe si rezultat i marrëveshjes me vendet e Ballkanit Perëndimor. Kjo marrëveshje synon të forcojë bashkëpunimin rajonal dhe mirëkuptimin e ndërsjellë, të kontribuojë për zhvillimin ekonomik dhe rritjen ekonomike, investimet dhe punësimin në Ballkanin Perëndimor, duke siguruar progres dhe prosperitet ekonomik. Zhvillime të reja në lidhje me aksesin e lirë në tregun e punës në Ballkanin Perëndimor po ndodhin në kuadrin e **Iniciativës për Ballkanin e Hapur** të krijuar më 29 korrik 2021 nga Shqipëria, Mali i Zi dhe Serbia, me qëllim rritjen e tregtisë dhe bashkëpunimit si dhe përmirësimin e marrëdhënieve dypalëshe. Një tjetër instrument i rëndësishëm për këtë qëllim është dhe Protokollin Shtesë nr. 6 i Marrëveshjes së Tregtisë së Lirë të Evropës Qendrore (CEFTA). Protokollin hyri në fuqi më 11 janar 2021 dhe zgjeon zonën e CEFTA-n për tregtinë e shërbimeve.⁴⁴

Bashkimi European. Marrëveshja e ripranimit me BE-në po funksionon mirë. Shqipëria po përmbush me shpejtësi kërkesat e vendeve anëtare për ripranimin e qytetarëve të saj dhe atyre të vendeve të treta. Gjithashtu, në proces negociatash janë edhe projekt marrëveshjet e ripranimit me disa vende të origjinës. Siç raportohet në raportin e Komisionit Evropian të vitit 2022, 8,555 shtetas shqiptarë u

---

⁴³ Ligji nr.38/2019, datë 20.06.2019 "Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr.139/2015 "Për vetëqeverisjen vendore". Ligji nr.38/2019, datë 20.06.2019 "Për disa ndryshime dhe shtesa në Ligji nr.139/2015 "Për Vetëqeverisjen Vendore".

⁴⁴ https://cefta.int/wp-content/uploads/2022/07/CEFTA-Leaflet-ENG_digital-LINK-kor.pdf

kthyen efektivisht në vitin 2021. Një zhvillim i dukshëm ishte kthimi i rreth 50 emigrantëve të parregullt shqiptarë në janar të vitit 2022 me ndihmën e Frontex-it nga BE-ja në Shqipëri.⁴⁵

Shqipëria kryeson rrugën në rajon sa i takon bashkëpunimeve operacionale me BE-në për menaxhimin e lëvizjeve migratore. Një ngjarje historike ishte hyrja në fuqi më 1 maj 2019 e një marrëveshjeje për statusin me Bashkimin Evropian,⁴⁶ e cila autorizoi vendosjen e personelit të Rojës Kufitare dhe Bregdetare Evropiane (Frontex) në kufirin tokësor të Shqipërisë me Greqinë dhe në kufirin detar. Sipas kushteve të marrëveshjes, dy operacione të përbashkëta u nisën nga Frontex: një në kufirin tokësor me Greqinë (22 maj 2019) dhe një në kufirin detar (24 mars 2021). Frontex-i po bashkëpunon gjithashtu me IOM-in për të mbështetur zhvillimin e sistemeve elektronike që mundësojnë identifikimin dhe regjistrimin e flukseve të përziera të migracionit. Bashkëpunimi operacional u forcua më tej përmes përfundimit të Marrëveshjes së Punës ndërmjet Frontex-it dhe MB-së, të nënshkruar më 17 mars 2021, e cila parashikon shkëmbimin e rregullt të informacionit dhe analizat e përbashkëta të rrezikut dhe hap rrugën drejt aktiviteteve të mëtejshme të ngritjes së kapaciteteve dhe vendosjes së personelit të Frontexit pa kompetenca ekzekutive.⁴⁷ Në qershor të vitit 2023, kishte 162 oficerë evropianë të rojeve kufitare që punonin me DKM në Shqipëri, që ishte më shumë se dyfishi i numrit në vitin 2021.⁴⁸

Angazhime konkrete u ndërmorën nga Shqipëria së bashku me shtetet e tjera të Ballkanit Perëndimor më 3 nëntor 2022 në Takimin ministerial të “Drejtësisë dhe Punëve të Brendshme” mes BE-së dhe vendeve të Ballkanit Perëndimor në Tiranë. Sipas Planit të Veprimit të BE-së për Ballkanin Perëndimor,⁴⁹ u identifikuan 20 masa operacionale për të udhëhequr përpjekjet drejt përafrimit të vazhdueshëm me *acquis*-in e BE-së, forcimin e menaxhimit të kufijve, bashkëpunimin efektiv për kthimin dhe ripranimin, si dhe procedurat e shpejta të azilit. Veçanërisht, prioritetet kryesore përfshijnë përfundimin e një Marrëveshjeje të rinovuar të statusit me Frontex-in, rritjen e mbështetjes së Frontex-it në kufijtë e jashtëm të BE-së dhe rritjen e kapaciteteve në fushën e kthimit, duke përfshirë ndihmën për zhvillimin e objekteve akomoduese. Këto prioritate u rikonfirmuan në vendimin zbatues të Komisionit Evropian të datës 27 qershor 2023, i cili ka të bëjë me financimin e masave specifike që synojnë rritjen e kapaciteteve të menaxhimit të migracionit në Ballkanin Perëndimor për vitin 2023.⁵⁰ Vlen të përmenden aktivitete të tilla si:

---

⁴⁵ Komisioni Evropian, Shqipëri 2022 Raporti shoqërues 2022 Komunikimi mbi politikën e zgjerimit të BE-së, Dokumenti i Punës i Stafit të Komisionit, Bruksel, 12 tetor 2022, f. 47.

⁴⁶ Marrëveshja e Statusit ndërmjet Bashkimit Evropian dhe Republikës së Shqipërisë për veprimet e kryera nga Agjencia Evropiane e Rojës Kufitare dhe Bregdetare në Republikën e Shqipërisë (ST/10290/2018/INIT), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A2019A0218%2801%29>

⁴⁷ Marrëveshja e punës për bashkëpunimin operacional ndërmjet Agjencisë Evropiane të Rojës Kufitare dhe Bregdetare (Frontex) dhe Ministrisë së Brendshme të Republikës së Shqipërisë (MB), https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/Working_Arrangements/WA_with_Albania.pdf

⁴⁸ Frontex, “Frontex dhe Shqipëria rritin bashkëpunimin për të drejtat themelore”, 6 qershor 2023, <https://frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/frontex-and-albania-boost-cooperation-on-fundamental-rights-protection-4yTxIP>

⁴⁹ https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2022-12/Western%20Balkans_en.pdf

⁵⁰ https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-06/C_2023_4332_F1_ANNEX_EN_V1_P1_2793990.PDF

- “Ndërtimi i objekteve të migracionit duke respektuar plotësisht të drejtat e njeriut dhe themelore dhe duke garantuar nevojat specifike të personave më të cënueshëm”;
- “Asistenca teknike për të përmirësuar operacionet e kthimit (vullnetar dhe të detyruar) të migrantëve në vendet e origjinës”;
- “Mbështetja për kthimet (vullnetare dhe të detyruara) në vendet e origjinës duke respektuar plotësisht të drejtat themelore dhe të njeriut, duke përfshirë ndihmën e menjëhershme pas mbërritjes”

Procesi i Berlinit nisi në vitin 2014 si një platformë për bashkëpunim të nivelit të lartë midis vendeve të Ballkanit Perëndimor, disa shteteve anëtare të BE-së, institucioneve financiare ndërkombëtare dhe organizatave rajonale (përfshirë BE-në).⁵¹ Në kuadër të Procesit në dhjetor të vitit 2022, u miratua Deklarata e Tiranës në Samitin BE-Ballkani Perëndimor, duke vendosur disa fusha me interes të përbashkët, përfshirë edhe fushën e qeverisjes së migracionit. Palët pruan se nevojiten përpjekje të mëtejshme për të luftuar rritjen e kontrabandimit të migrantëve dhe trafikimin e qenieve njerëzore. Në veçanti, BE-ja premtoi fonde shtesë për rritjen e kapacitetit të qeverive të Ballkanit Perëndimor për të luftuar kontrabandimin e emigrantëve dhe trafikimin e qenieve njerëzore. BE-ja deklaroi gatishmërinë e saj për të “mbështetur Ballkanin Perëndimor për të rritur kthimet vullnetare dhe jo vullnetare, duke përfshirë drejtpërdrejt nga rajonet në qarqet e origjinës”. Duke vënë në dukje një rritje të konsiderueshme të vëllimit të migracionit përgjatë rrugës së Ballkanit Perëndimor, nënshkruesit deklaruan se “menaxhimi i migracionit mbetet një sfidë dhe përgjegjësi e përbashkët”. Një prioritet tjetër i rëndësishëm është lehtësimi i lidhjes së marrëveshjeve për lëvizjen e lirë si dhe për njohjen e kartave të identitetit, diplomave universitare dhe kualifikimeve profesionale nga shtetet e Ballkanit Perëndimor.⁵²

Procesi i Pragës, i nisur në vitin 2009, është një tjetër platformë rajonale e bashkëpunimit ndërqeveritar për menaxhimin e migracionit,⁵³ e cila sipas Deklaratës së Përbashkët ndjek “një qasje gjithëpërfshirëse, të balancuar, pragmatike dhe operacionale, duke respektuar të drejtat dhe dinjitetin njerëzor të migrantëve dhe anëtarëve të familjeve të tyre, si dhe të refugjatëve”.⁵⁴ Plani i fundit i Veprimit 2023-2027, i miratuar në Konferencën e Katërt Ministeriale të Procesit të Pragës më 24-25 tetor 2022, përcakton objektiva specifike brenda gjashtë fushave tematike. Katër prej tyre duket se janë veçanërisht të rëndësishme për Strategjinë e re: promovimi i ripranimit, kthimit vullnetar dhe riintegritit të qëndrueshëm; trajtimi i migracionit të rregullt dhe lëvizshmërisë duke i kushtuar rëndësi të veçantë migrimit për motive punësimi; promovimit të integritit të migrantëve që banojnë

⁵¹ https://www.giz.de/en/downloads_els/The_Berlin_Process.pdf

⁵² <https://www.consilium.europa.eu/media/60568/tirana-declaration-en.pdf>

⁵³ Procesi i Pragës përfshin 50 anëtarë, duke përfshirë shtetet e BE-së dhe Zonës Shengen, shtetet e Ballkanit Perëndimor, shtetet e Partneritetit Lindor, Rusinë, Azinë Qendrore dhe Turqinë. Shih R. Zak, A. Maleev, I. Lysak “10th Anniversary of the Prague Process”, Policy Brief, <https://www.pragueprocess.eu/en/migration-observatory/publications/34-briefs/178-the-10th-anniversary-of-the-prague-process/download>

⁵⁴ <https://www.pragueprocess.eu/en/about>

në mënyrë të ligjshme në shoqëritë e tyre pritëse; dhe shfrytëzimit të migracionit dhe lëvizshmërisë për të kontribuar pozitivisht në zhvillim.⁵⁵

Me rëndësi të veçantë është iniciativa e organizuar në kontekstin e Presidencës Çeke të Këshillit të BE-së dhe e lehtësuar nga IOM, me përfaqësuesit e qeverive të Ballkanit Perëndimor për zhvillimin e zgjidhjeve të përbashkëta për menaxhimin e migracionit në rajon. Konferenca Ministeriale e mbajtur më 15-16 nëntor 2022 përfundoi me Deklaratën e Shkupit për qeverisjen e qëndrueshme të migracionit në Ballkanin Perëndimor, ku Ministritë e gjashtë shteteve të rajonit u zotuan të "angazhohen për të forcuar më tej bashkëpunimin për të trajtuar kontrabandimin e migrantëve dhe trafikimin e qenieve njerëzore", "të rrisin aksesin në rrugët ligjore për migrantët në situatë të zgjatur tranziti", si dhe "të punojnë drejt një qasjeje gjithëpërfshirëse të menaxhimit të kthimeve".⁵⁶ Ndër veprimet specifike të theksuara në Deklaratën e Shkupit, disa mund të konsiderohen si jetike në kontekstin e strategjisë së re të migracionit të Shqipërisë. Ministrat u zotuan të "përmirësojnë praktikën e kthimit, ripranimit dhe riintegrimin nëpërmjet sistemeve dhe procedurave të bazuara në të drejta", "të nxisin përfshirjen sociale dhe integrimin individual, për të mbrojtur grupet më të cënueshme" dhe "të promovojnë rrugët për të përdorur përfitimet që sjell migracioni për zhvillimin e nënrajonit".⁵⁷

Angazhimet e Shkupit u pasuan nga një Plan Veprimi më specifik për Qeverisjen e Qëndrueshme të Migracionit në Ballkanin Perëndimor 2023-2025, i miratuar gjatë ***Dialogut të tretë të Migracionit në Sarajevë*** në qershor 2023. Plani i Veprimit përfshin 21 veprime specifike, të cilat i sjellin zotimet në përputhje me objektivat e GCM dhe plotësojnë prioritetet e anëtarësimit në BE, të shprehura në strategji dhe plane veprimi të ndryshme në Ballkanin Perëndimor. Më konkretisht, Veprimet 1 dhe 2 përqendrohen te përdorimi i të dhënave dhe mjeteve digjitale për analizën e rrezikut, shqyrtimin dhe zbulimin e kontrabandës së migrantëve dhe trafikimit të qenieve njerëzore. Veprimi 3 thekson përdorimin e "qasjeve të bazuara në të drejta, të përqendruara te viktimat dhe të ndjeshme gjinore" për zbulimin dhe hetimin. Përdorimi i të dhënave aktuale dhe gjithëpërfshirëse është përkrahur gjithashtu për përcaktimin e "masave për tërheqjen dhe mbajtjen e punonjësve" (Veprimi 7). Plani i Veprimit u ka bërë gjithashtu thirrje shteteve të Ballkanit Perëndimor që të lehtësojnë rekrutimin dhe punësimin e emigrantëve në mënyrë që të harmonizojnë legjislacionin kombëtar me *acquis*-in e BE-së për migracionin e rregullt (Veprimi 8). Është përkrahur një përdorim më i gjerë i shtigjeve të rregullta për kategoritë e cënueshme, duke përfshirë fëmijët e pashoqëruar dhe të ndarë (Veprimet 12 dhe 13). Një numër i konsiderueshëm veprimesh kanë të bëjnë me aftësinë e shteteve të Ballkanit Perëndimor për të menaxhuar kthimin, ripranimin dhe riintegrimin. Disa shembuj janë: ndërtimi i kornizave efektive administrative (Aksioni 15), përdorimi i zgjidhjeve dixhitale (Aksioni 17), bashkëpunimi me vendet e origjinës dhe tranzitit (Veprimi 19).⁵⁸

---

⁵⁵ <https://www.pragueprocess.eu/en/resources/repository/46-programme-documents/365-prague-process-action-plan-2023-2027/download>

⁵⁶ <https://north-macedonia.iom.int/sites/g/files/tmzbd12301/files/documents/Skopje%20Declaration.pdf>

⁵⁷ *Ibidem*.

⁵⁸ <https://bih.iom.int/sites/g/files/tmzbd1076/files/documents/2023-06/sarajevo-migration-dialogue-2023-action-plan-final.pdf>

MËSIMET E NXJERRA

Struktura dhe fokusi i Strategjisë së re pasqyrojnë vetë-vlerësimin e palëve të interesit në vend për nevojën e vazhdueshme për progres në drejtim të qeverisjes, tendencat në ndryshim të migracionit dhe lidhjet me kornizat e tjera strategjike.

Qeverisja Strategjike e Migracionit

Objektivi i politikës për *garantimin e qeverisjes strategjike* të migracionit në Shqipëri ka qenë në thelb të SKM-së dhe PV-së 2019-2022 duke shërbyer si një bazë mbi të cilën mund të bëhet përparim në shtyllat e tjera tematike. Rëndësia thelbësore e përafrimit të kuadrit ligjor me atë të BE-së dhe me kornizat e tjera ndërkombëtare, si dhe e përmirësimit të koordinimit të aktiviteteve të qeverisjes së migracionit, është ripërsëritur pasi progresi drejt këtij objekti është objekt monitorimi të vazhdueshëm për anëtarësimin e Shqipërisë në BE.

Vlen të përmendet se palët e interesit kanë pranuar nevojën për të intensifikuar përpjekjet për realizimin efektiv të objektivave specifike të caktuara për të kontribuar në një qeverisje strategjike efektive. Për rrjedhojë, mbledhja dhe përpunimi i të dhënave kanë qenë të lidhura me zhvillimin e politikave efektive dhe, si të tilla, standardet specifike për të dhënat janë përcaktuar në Strategjinë e re. Gjithashtu, duke pasur parasysh rëndësinë thelbësore të çështjes për përmbushjen nga Shqipëria të kërkesave të BE-së dhe Objektivit 21 të GCM-së, si dhe uljen e shkallës së migrimit të parregullt në kuadrin afatgjatë, është theksuar si masë prioritare bashkëpunimi për të lehtësuar kthimin dhe ripranimin e sigurt e dinjitoz si dhe riintegrimin e qëndrueshëm, duke i dhënë përmbajtje objektivit të forcimit të bashkëpunimit ndërkombëtar

Qëllimi i parë politik⁵⁹ i strategjisë së mëparëshme, i cili përqendrohej te përafrimi ligjor, rritja e kapaciteteve institucionale, përmirësimi i koordinimit ndër-institucional dhe përdorimi efektiv i partneriteteve, është raportuar si përgjithësisht i zbatuar me sukses (të 22 masat e parashikuara u konfirmuan se ishin përfunduar). Në të njëjtën kohë, ai është në përputhje me ndryshimin e *acquis*-së së BE-së, si dhe për shkak të miratimit dhe zhvillimit të vazhdueshëm të kornizave të tjera strategjike (më së shumti, GCM). Raportimi zbuloi disa çështje që duhen kapërcyer në mënyrë që të arrihet qëllimi i politikës. SKM dhe PV 2019-2022 vendosën mbi disa nga përgjegjësitë kryesore të aktorëve kryesorë të *institucioneve drejtuese*, duke shkuar përtej atyre të zbatimit të masave të caktuara, si dhe duke kërkuar gjithashtu mbledhjen e të dhënave dhe koordinimin e aktiviteteve të institucioneve të tjera. Kjo rezultoi të ishte një sfidë për të paktën dy arsye: mungesën ose formatin e papajtueshëm të të dhënave dhe mungesën e procedurave/udhëzimeve të detajuara për koordinim. Problemet me të dhënat janë pranuar dhe kësaj çështjeje i është dhënë prioritet i lartë në SKM-në e re. Nga ana tjetër, ndërkohë që Komiteti Teknik i Migracionit (KTM) ofroi mundësi për bashkëpunimin e institucioneve

---

⁵⁹ Qeverisja strategjike e migracionit nga institucionet shqiptare

drejtuese dhe mbështetëse, do të duhet të përpunohen formate të bashkëpunimit të përditshëm për masat specifike.

Në përputhje me qasjen "e gjithë qeveria" dhe "e gjithë shoqëria", institucionet shqiptare kanë konstatuar gjithashtu nevojën për të përfshirë në një masë më të madhe në ndjekjen e objektivave të Strategjisë autoritetet vendore. Si vlerësimi i kapaciteteve institucionale të palëve të interesit të SKM-së, i kryer në vitet 2020-2021 me asistencën e IOM-it, ashtu edhe raportet periodike të BE-së vënë në dukje kapacitetet e kufizuara për sa i përket personelit, kompetencave dhe në disa vende edhe infrastrukturës për të ofruar shërbime për migrantët, për ofrimin e informacionit të përditësuar mbi migrimin ose mbështetjen për riintegrim. Një aspekt kryesor i përmirësimit të qeverisjes institucionale do të jetë përfshirja e autoriteteve vendore në procesin e përcaktimit, realizimit dhe raportimit të objektivave të Strategjisë si dhe angazhimi në shkëmbimin e të dhënave dhe bashkëpunimin operacional me organet shtetërore të nivelit qendror.

Migracioni për qëllime punësimi si instrument për zhvillim

Një ndryshim i rëndësishëm mund të vërehet në zgjedhjen e qëllimit të dytë të politikës, i cili është një vazhdimësi e përpjekjeve të Shqipërisë për riintegrimin e shtetasve shqiptarë nën SKM dhe PV 2019-2022, Shtylla C.⁶⁰ Ndërsa strategjia e mëparshme deklaronte si objektiv riintegrimin e migrantëve të kthyer, ajo përqendrohej te mënyrat se si migrantët shqiptarë dhe anëtarët e diasporës mund të angazhoheshin në disa forma të migrimit sezonal dhe qarkullues, dhe synonte të tërheqë migrantë me aftësi në kërkesë në tregun shqiptar të punës, strategjia e re bashkon forma të ndryshme mbështetjeje nën një objektiv afatgjatë deri në vitin 2030 të integrimit të qëndrueshëm të shtetasve shqiptarë të kthyer nga emigracioni. Në veçanti, migrantët shqiptarë duhet të mbulohen me programe të dedikuara gjithëpërfshirëse riintegrimi, të zbatuara nën filozofinë "e gjithë qeveria" nëpërmjet një mekanizmi të ri ndërinstitutional që lehtëson kthimin dhe riintegrimin. Ky theks i veçantë mbi një paketë mbështetëse gjithëpërfshirëse duket i justifikuar jo vetëm në dritën e përafrimit me Objektivin #21 të GCM-së, por edhe në kontekstin e humbjeve të vazhdueshme demografike dhe të fuqisë punëtore për shkak të emigrimit. Duhet të theksohet se Strategjia e re synon të përfshijë autoritetet vendore në zbatimin e programeve të riintegrimin, të cilat mund të ofrojnë stimuj për migrantët për t'u kthyer në rajonet e origjinës ose për të zgjedhur rajonet, të cilat janë më të prekura nga mungesa e aftësive dhe aseteve që mund të sjellin migrantët.

Periudha e zbatimit të strategjisë 2019-2022 përkoi me procesin e uljes së vëllimit të migrimit të parregullt të shtetasve shqiptarë drejt BE-së dhe zbatimin e suksesshëm të lëvizjes pa viza. Strategjia e re njeh këtë aspekt thelbësor të intensifikimit të kontakteve ndërmjet njerëzve dhe zgjeron gamën e masave parandaluese, të parashikuara në Shtyllën B të dokumentit të mëparshëm (sigurimi i informacionit mbi rreziqet e migrimit të parregullt, shqyrtimi analitik si dhe zvogëlimi i kohës së pritjes në kufi). Shtetasve shqiptarë u ofrohet një grup i qëndrueshëm stimujsh për të shfrytëzuar

---

⁶⁰ Politika efektive e migracionit për motive punësimi dhe ndikimi i migracionit mbi zhvillimin vendor.

mundësitë e migrimit të rregullt jo vetëm sa i takon lëvizjes afatshkurtër, por edhe mbrojtjes së të drejtave dhe maksimizimit të avantazheve ekonomike, arsimore dhe sociale të lëvizjes së rregullt.

"Është sidomos e mirëpritur që nxitja e migracionit të rregullt të vendoset në kuadrin e kontributit në zhvillimin e Shqipërisë, si dhe të mbrojtjes së të drejtave të migrantëve. Strategjia e re, jo vetëm që kërkon përafrim më të madh me GCM-në (duke ofruar lidhje me objektivat #3, 14, 18 dhe 22), por gjithashtu prezanton nevojën për angazhimin e autoriteteve vendore, shërbimeve konsullore, shërbimeve të punësimit, aktorëve privatë dhe diasporës në një kontakt me emigrantët." Prandaj, qasja e segmentuar, e cila izolon çështjet e kontrollit nga motivet për riatdhesim dhe mbrojtjen e të drejtave të migrantëve, zëvendësohet nga një strategji gjithëpërfshirëse. Kjo strategji synon të parandalojë migrimin e paautorizuar duke trajtuar një spektër më të gjerë migrantësh, duke përfshirë ata që mendojnë të largohen, ata planifikojnë kthimin e tyre dhe ata që kërkojnë mbrojtje ndërsa janë jashtë vendit.

Mbrojtja e të Drejtave të Migrantëve

Strategjia e Re riafirmon rëndësinë e të drejtave në qeverisjen e migracionit duke i kushtuar qëllimin e tretë politik promovimit të të drejtave të emigrantëve. Duke ndjekur kështu drejtimin e vendosur nga Shtylla D⁶¹ e dokumentit të mëparshëm, i cili synonte ngritjen e një kuadri gjithëpërfshirës jodiskriminues, duke trajtuar nevojat specifike të migrantëve nëpërmjet asistencës së dedikuar dhe ofrimit të zgjidhjeve ligjore të qëndrueshme. Megjithatë, mbrojtja e të drejtave është e lidhur ngushtë me ofrimin e shërbimeve në Strategjinë e re, duke e përafruar atë me Objektivin #15 të GCM-së. Një pikë shumë e rëndësishme e vazhdimësisë është angazhimi për të miratuar dhe zbatuar programe të dedikuara për integrimin e migrantëve. Kjo pasohet nga një objektiv specifik, sipas të cilit, në përputhje me Objektivin #7 të GCM, ofrimi i ndihmës do të përshtatet për të përmbushur nevojat e migrantëve si një kategori e cënueshme. Përfshirja e migrantëve si kategori për ofrimin e shërbimeve bazë, identifikimi i cënueshmërive të tyre dhe përshtatja e nevojave të grupeve specifike të migrantëve (në pikëpamje të moshës ose gjinisë së tyre) përfaqëson një hap të madh drejt ndërtimit të themeleve të një politike kombëtare të integritit të migrantëve. Vështirësitë që hasin aktorë të ndryshëm (në veçanti, autoritetet vendore) për mbledhjen dhe shkëmbimin e të dhënave, caktimin e personelit të mjaftueshëm, investimet në infrastrukturë, të gjitha duhet të merren parasysh gjatë planifikimit të udhërrëfyesit. Mbështetja nëpërmjet trajnimeve, vizitave studimore, shkëmbimit të eksperiencave midis rajoneve, si dhe investimi në pajisje dhe infrastrukturën e nevojshme do të jenë thelbësore për përmbushjen e këtij angazhimi ambicioz të Shqipërisë, veçanërisht duke pasur parasysh mundësinë e rritjes së shkallës së imigracionit ndërsa vendi i afrohet anëtarësimit në BE. Është e rëndësishme që strategjia e re të mbështetet në Shtyllën D edhe në lidhje me zgjidhjet e qëndrueshme për emigrantët, duke i angazhuar institucionet shqiptare në krijimin e kushteve të qarta për marrjen e qëndrimit dhe shtetësisë afatgjatë, duke i kushtuar vëmendje qëndrueshmërisë së statusit dhe parandalimit të pashtetësisë. Karakteri afatgjatë i mandateve të Strategjisë ka mbështetur gjithashtu përpjekjet për

---

⁶¹ Integrimi dhe mbrojtja e të drejtave të migrantëve.

rritjen e pjesëmarrjes së migrantëve në komunitetin lokal, gjë që është jetike jo vetëm nga këndvështrimi i barazisë së të drejtave dhe përfshirjes, por edhe për krijimin e kushteve për kontributin e plotë të migrantëve në zhvillimin lokal.

VIZIONI I STRATEGJISË

VIZIONI

Qeveria e Shqipërisë ka përcaktuar në SKZHIE vizionin, objektivin strategjik dhe synimet politike mbi të cilat do të bazohen politikat e migracionit deri në vitin 2030, duke synuar zhvillimin e qëndrueshëm ekonomik, social dhe politik të vendit.

Vizioni për migracionin është që: “Deri në vitin 2030, në frymën e proceseve globale të migracionit dhe integritit të Shqipërisë në BE, të jepet një përgjigje gjithëpërfshirëse ndaj sfidave dhe mundësive të migracionit, në kuadrin e Shqipërisë”.

Qëllimet e politikës (ndikimi dhe treguesit e rezultateve)

Objektivi kryesor strategjik është:

“Qeverisja efektive e migracionit në Shqipëri, nëpërmjet trajtimit dhe menaxhimit të problemeve dhe sfidave që dalin nga lëvizjet e migrantëve, me synim rritjen e ndikimit të migracionit në zhvillimin e vendit, në dobi të emigrantëve dhe shoqërisë shqiptare”.

Qeveria shqiptare ka vendosur të arrijë objektivin kryesor strategjik duke u përqendruar në tre qëllimet kryesore politike, si më poshtë:

- Garantimi i qeverisjes strategjike të migracionit;
- Zhvillimi i politikave efektive për migracionin për arsye punësimi, duke rritur ndikimin pozitiv të migracionit në zhvillimin social-ekonomik kombëtar/vendor;
- Promovimin e migracionit të rregullt, mbrojtjen e të drejtave të migrantëve dhe integrimin e tyre në shoqërinë shqiptare.

TREGUESIT E NDIKIMIT DHE TREGUESIT E REZULTATEVE

Niveli i përfshirjes së institucioneve publike, organizatave ndërkombëtare dhe organizatave të shoqërisë civile në çështjet e migracionit

Migracioni është një fenomen shumëdimensional dhe kompleks i cili nuk mund të trajtohet nga një sektor i vetëm apo institucion. Për të zhvilluar dhe zbatuar politika dhe praktika efektive të migracionit, nevojitet një “qasje e gjithë qeverisë” [*whole society approach*] e cila siguron koherencë horizontale dhe vertikale të politikave në të gjithë sektorët dhe nivelet e qeverisjes. Strategjia Kombëtare për Migracionin dhe Plani i Veprimit 2024-2030 janë përgatitur në bashkëpunim të ngushtë dhe me kontributin aktiv të të ministrive të linjës të përfshira në zbatimin e politikave në fushën e migracionit, përfshirë këtu institucionet e varësisë, institucionet pavarura si Avokati i Popullit, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, INSTAT, etj. Njëkohësisht, gjatë procesit të hartimit të strategjisë, janë mbajtur një sërë takimesh konsultimi me shoqërinë civile si dhe përfaqësues të institucioneve ndërkombëtare në Shqipëri, kontributi i të cilëve vlerësohet edhe në

procesin e përcaktimit dhe zbatimit të masave të caktuara. Aktorë të tjerë të rëndësishëm që kanë një rol kryesor në migrimin për motive punësimi, janë agjencitë private të punësimit dhe agjencitë e punësimit të përkohshëm, veprimtaria e të cilave do të licencohet dhe monitorohet.

Përtej nivelit të gjithëpërfshirjes, faktor kyç për rritjen e pronësinë institucionale mbi qeverisjen e migracionit është koordinimi ndërinstitutional dhe përcaktimi i qartë i roleve dhe i përgjegjësi të institucioneve për qeverisjen e migracionit. Ndonëse ekzistojnë mekanizma për koordinimin ndërinstitutional për qeverisjen e migracionit, endemungon një mekanizëm efikas dhe funksional për të koordinuar qasjen ndërinstitutionale në mënyrë sistematike dhe të strukturuar. Objektivi strategjik 1 i SKM-së parashikon masa për përmirësimin e mekanizmave të koordinimit për qeverisjen e migracionit. Ky koordinim do të arrihet përmes funksionimit të mekanizmit të dyfishtë të monitorimit, të përbërë nga Komiteti Teknik për Migracionin dhe Grupi Drejtues për Migracionin. Forcimi i koordinimit dhe bashkëpunimit ndërinstitutional me të gjithë aktorët e institucionet bashkëzbatuese të strategjisë do të realizohet përmes nënshkrimit të disa marrëveshjeve partneriteti me aktorë joqeveritarë në fushën e migracionit për të përmirësuar zbatimin e politikave të migracionit. Njëkohësisht, ndjekja e proceseve rajonale dhe ndërkombëtare si dhe krijimi i partneriteteve të reja për migracionin e punës pasqyrojnë përpjekjet për një partneritet horizontal mes gjitha institucioneve në kuadër të mirëmenaxhimit të migracionit.

Ndikimi i migracionit në PBB

Ndikimi i lëvizjeve migratore të popullsisë shqiptare në zhvillimin social-ekonomik të vendit ka qenë domethënëse. Strategjia parashikon zhvillimin e politikave të efektshme për migracionin për motive punësimi me qëllim rritjen e ndikimit pozitiv të migracionit në PBB dhe zhvillimin e qëndrueshëm. Dërgesat “e parave” të emigrantëve, të njohura ndryshe si remitanca, kanë ndihmuar për zbutjen e nivelit të varfërisë dhe ende vazhdojnë të japin një kontribut të rëndësishëm në ekonominë e vendit. Strategjia ka parashikuar masa për promovimi i transferimit më të shpejtë, më të sigurt dhe më të lirë të remitancave, dhe nxitjen e përfshirjes financiare të migrantëve. Po ashtu, strategjia përfshin masa për lehtësimin dhe nxitjen e kthimit të emigrantëve të kualifikuar në Shqipëri dhe maksimizimin e potencialit të tyre për zhvillimin ekonomik të vendit përmes promovimit të kapitalit njerëzor dhe investues të tyre, krijimit të paketave informuese mbi procesin e kthimit dhe riintegritet si dhe kushtet e tregut të punës.

Vlen të theksohet gjithashtu se, Shqipëria po bëhet gjithnjë e më tepër një vend destinacioni për një sërë kategorish të huajsh, përfshirë ata që vijnë për motive punësimi, ndonëse shifrat janë relativisht të ulëta. Në këtë këndvështrim, strategjia parashikon masa për informimin mbi format, mundësitë dhe procedurat e migrimit për arsye pune në/nga Shqipëria si dhe masa për përmirësimin e veprimtarisë së agjencive private të punësimit dhe punëdhënësve me qëllim zbatimin e standardeve të punësimit etik.

Ulja e migracionit neto (diferenca midis imigrantëve dhe emigrantëve)/Indeksi i aksesit në shërbime dhe të drejta për të huajt

Shqipëria është dominuar përherë nga cikle migratore, të cilat mund të konsiderohen intensive, të parregullta dhe në evoluim, si pasojë e veprimit të kombinuar të faktorëve shtytës ekonomikë, social dhe politikë. Të dhënat e publikuara nga INSTAT tregojnë se nga viti 2011-2020, janë larguar nga vendi 423.7 mijë persona (emigrantë). Për të njëjtën periudhë janë kthyer 242.8 mijë imigrantë, duke bërë që migracioni neto për këtë periudhë të jetë -181 mijë persona. Flukset e larta dalëse edhe

pas disa dekadash, tregojnë që Shqipëria nuk e ka mbyllur ciklin e tranzicionit migrator. Tranzicioni migrator përfundon kur nuk ka më ikje në ritme të larta dhe intensive dhe kur ka kryesisht një fluks në rritje të imigrantëve, të personave të ardhur për të jetuar dhe punuar në Shqipëri. Edhe pse gjatë viteve të fundit shihet një tendencë në rritje e personave që hyjnë në Shqipëri, flukset e larta dalëse kanë rritur dukshëm migracionin neto. Migracioni neto, ose ndryshe diferenca midis imigrantëve dhe emigrantëve, shihet të ketë pësuar një rritje në vlerë absolute.

Për të trajtuar këtë sfidë, në epiqendër të strategjisë së re do të jetë ulja e migracionit neto përmes promovimit të migracionit të rregullt si dhe fuqizimit dhe integrimi i të huajve në shoqërinë shqiptare dhe ofrimi i zgjidhjeve të qëndrueshme për të huajt. Për këtë arsye një sërë ndërhyrjesh konkrete janë parashikuar me qëllim fuqizimin e migrantëve dhe integrimin e tyre për një përfshirje sa më të plotë dhe kohezion social. Strategjia ka parashikuar hartimin dhe miratimin e një mekanizmi informues mbi programet orientuese të integrit, i cili do të evidentojë përmes raporteve periodike monitoruese të dhëna mbi aksesin e migrantëve në shërbimet. Rëndësi e veçantë do t'i kushtohet plotësimin të nevojave specifike të fëmijëve, të rinjve dhe kategorive të cënueshme. Në këtë strategji konkretisht do të synohet mbrojtja nga diskriminimi i të gjithë të huajve që qëndrojnë në territor, objektiv i cili do të ketë si tregues të dhënave të përfituara nga raportet e monitorimit të aksesit në të drejta të të huajve, përfshirë fushatat ndërgjegjëse mbi të drejtat e migrantëve. Kështu, plani i ri do të ndikojë në rritjen e ndërgjegjësimit nëpërmjet zhvillimit të takimeve dhe aktiviteteve në nivel vendor, si dhe duke i përfshirë migrantët në procese politkëbërëse apo vendimmarrëse.

PJESA II – QËLLIMI I POLITIKAVE DHE OBJEKTIVAT SPECIFIKE TË STRATEGJISË

1. Qëllimii i Politikës I: Garantimi i qeverisjes strategjike të migracionit në Shqipëri

Qasja e koordinuar strategjike ndaj çështjeve të migracionit, duke ndjekur parimin "e gjithë qeveria", është një element kyç për detyrën e përgjithshme të Shqipërisë për t'iu përgjigjur në mënyrë efektive sfidave të reja në fushën e qeverisjes së migracionit.

Miratimi i ligjit nr.79 "Për të huajt" në vitin 2021, i cili përafron kuadrin ligjor kombëtar me *acquis*-në e BE-së duke rregulluar kushtet e hyrjes, qëndrimit, punës, arsimimit dhe daljes së shtetasve të huaj në Shqipëri, ka hedhur themelet për një sistem bashkëpunimi ndërmjet institucioneve kyçe, përgjegjëse për çështjet e migracionit. Më konkretisht, ligji i ri shpërndan përgjegjësi midis autoriteteve shtetërore për mbledhjen dhe administrimin e të dhënave personale për të huajt dhe ka çuar në krijimin e një Regjistri të vetëm Elektronik Kombëtar për të Huajt. Janë krijuar module të veçanta për të dhënat për vizat e lëshuara, kontrollet e kalimit kufitar, lejet unike dhe të qëndrimit, qëndrimin e parregullt dhe dokumentet e identifikimit.

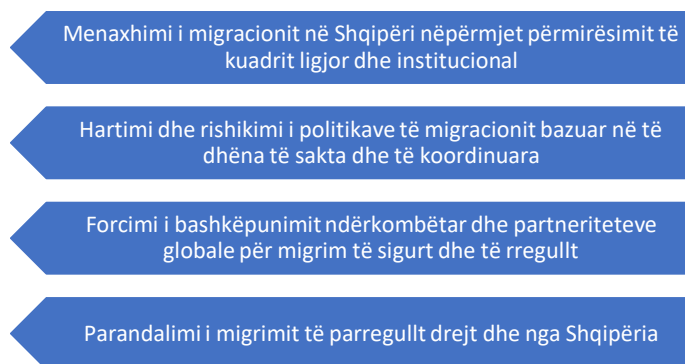
Një tjetër zhvillim i rëndësishëm është përpunimi dhe shpërndarja e Udhëzimeve për Statistikat e Migracionit, të cilat synojnë ndërtimin e një modeli standard të mbledhjes së të dhënave

administrative.⁶² Megjithatë, disa fusha kërkojnë vëmendje të vazhdueshme. Këto përfshijnë mbledhjen e të dhënave me qëllim përdorimin për zhvillimin e politikave të të dhënave për stokun e emigrantëve shqiptarë jashtë vendit dhe zbatimin e një modeli të ri të mbledhjes së të dhënave administrative që do të koordinohet nga Sekretariati Teknik për Migracionin.⁶³

Një fushë tjetër jetike për të siguruar një përgjigje efektive afatgjatë ndaj sfidave të migracionit është bashkëpunimi rajonal dhe ndërkombëtar. Si Raporti Kombëtar Vullnetar (RKV), MGI-ja dhe vlerësimet e BE-së vënë në dukje progresin e madh të Shqipërisë kohët e fundit si në angazhimin në proceset rajonale (Procesi i Pragës, Procesi i Budapestit, Procesi i Berlinit, Migrimi, Azili, Iniciativa Rajonale e Refugjatëve), dhe në operacionet e ndërmarra në bashkëpunim me FRONTEX. Megjithatë, gjatë përcaktimit të prioritetëve të GCM-së, palët e interesit vunë në dukje nevojën për intensifikimin e shkëmbimit të informacionit me shërbimet e migracionit, misionet diplomatike dhe ndërlidhjet e jashtme si të vendeve fqinje ashtu edhe të vendeve të destinacionit. Shkëmbimi në kohë dhe gjithëpërfshirës i të dhënave do të ishte thelbësor për zhvillimin e përgjigjeve efektive ndaj flukseve të përziera të migracionit.

Qëllimi i parë i politikës (*Garantimi i qeverisjes strategjike të migracionit në Shqipëri*) është planifikuar të realizohet nëpërmjet ndjekjes së tre objektivave specifike (Fig. 2), të cilat, nga njëra anë, ofrojnë një vazhdimësi me synimet e Strategjisë së mëparshme dhe, nga ana tjetër, harmonizojnë qeverisjen strategjike të Shqipërisë me kuadrin GCM (Tabela 1).

Fig. 2 Qëllimi i politikës I Objektivat specifike

Tabela 1. Përafrimi i politikës GCM I

Objektivat Specifike të Politikës I	Objektivat përkatës të GCM

⁶² Qeveria e Shqipërisë, Raporti i Rishikimit Vullnetar mbi Statusin e Zbatimit të Kompaktit Global për Migracionin në Shqipëri në 2021

⁶³ IOM, Raport mbi prioritzimin e objektivave të GCM për zhvillimin e Strategjisë së re Kombëtare për Migracionin dhe Planit të Veprimit në Shqipëri, f. 19.

1.1 Menaxhimi i migracionit në Shqipëri nëpërmjet përmirësimit të kuadrit ligjor dhe institucional	
1.2 Hartimi dhe rishikimi i politikave të migracionit bazuar në të dhëna të sakta dhe të koordinuara	1: Mbledhja dhe përdorimi i të dhënave të sakta dhe të disagreguara si bazë për zhvillimin e politikave të bazuara në dëshmi
1.3 Forcimi i bashkëpunimit ndërkombëtar dhe partneriteteve globale për migrim të sigurt dhe të rregullt	23: Forcimi i bashkëpunimit ndërkombëtar dhe partneriteteve globale për migrim të sigurt, të rregullt dhe të rregullt
1.4 Parandalimi i migrimit të parregullt drejt dhe nga Shqipëria	3: Sigurimi i informacionit të saktë dhe në kohë në të gjitha fazat e migrimit; 4: Sigurimi që të gjithë migrantët të kenë dëshmi të identitetit ligjor dhe dokumentacion adekuat.

Objektivi i parë (***Menaxhimi i migracionit në Shqipëri nëpërmjet përmirësimit të kuadrit ligjor dhe institucional***) synon përmirësimin e kuadrit ligjor dhe institucional, i cili jo vetëm siguron përafrimin e normave dhe standardeve kombëtare me ato të BE-së dhe angazhimeve të tjera ndërkombëtare, por është gjithashtu thelbësore për arritjen e objektivave të tjera të Strategjisë.

Sipas **Objektivit Specifik 1.1**, palët e interesit vendosën si më poshtë:

- Përmirësimi i kuadrit ligjor kombëtar dhe harmonizimi i tij me kuadrin ligjor të BE-së për qeverisjen e migracionit;
- Rritja e kapaciteteve institucionale dhe strukturave rishikuese në institucione në nivel qendror dhe vendor për një qeverisje efektive të migracionit;
- Përmirësimi i mekanizmave koordinues për qeverisjen e migracionit.

Përafrimi i vazhdueshëm ligjor me *acquis*-në e BE-së duhet të arrihet në fazën fillestare të zbatimit të Strategjisë. Në vitin 2024, do të ndërmerren dy hapa madhorë drejt hedhjes së themeleve për përmirësimin e koordinimit ndërinstitutional. Këshilli i Ministrave do të miratojë një Plan të përditësuar të Kontingjence dhe Ministria e Brendshme së bashku me Inspektoratin e Punës, AKPA, DKM dhe MEPJ do të miratojnë një udhëzim të përbashkët, i cili do të përcaktojë kushtet për monitorimin e rregullt nga të gjitha këto institucione të kushteve të hyrjes, qëndrimit dhe punësimit të emigrantëve në Shqipëri.

Për të përmbushur detyrimet për përafrimin ligjor me BE-në dhe për të kryer detyrat operationale me efektivitet në fusha të ndryshme të qeverisjes së migracionit, institucionet përgjegjëse do të duhet të kryejnë vlerësimet fillestare të nevojave, duke mundur identifikimin e mangësive për sa i përket

personelit, aftësive, ekspertizës apo pajisjeve.⁶⁴ Do të kërkohen gjithashtu trajnime të vazhdueshme për normat dhe standardet ligjore në zhvillim si dhe çështjet e lidhura me zbatimin.⁶⁵ Sipas masës prioritare 1.1.2, parashikohen tre lloje specifike trajnimesh: rritja e kapaciteteve për çështjet e migracionit dhe azilit, zbatimi i legjislacionit, veçanërisht për menaxhimin e migracionit, përcaktimi dhe identifikimi i personave në situata të cënueshme si dhe kryerja e procedurave të kthimit. Në këtë kuadër, ngritja e planifikuar e një njësie të dedikuar për trajnimin mbi çështjet e migracionit, e mbikëqyrur nga Ministria e Brendshme në bashkëpunim me disa organe shtetërore, pritet të sjellë standardizimin dhe profesionalizimin e mëtejshëm të programeve të trajnimit.

Strategjia aktuale gjithashtu i kushton rëndësi përdorimit të instrumenteve për të siguruar që të huajt të hyjnë dhe të banojnë në Shqipëri në mënyrë të rregullt (verifikimi i qëllimit gjatë aplikimit për vizë, intervista konsullore dhe e hyrjes në kufi). Përveç kësaj, në përputhje me kërkesat e anëtarësimit në BE,⁶⁶ parashikohet shtimi i personelit të policisë kufitare dhe territoriale dhe caktimi i specialistëve për të ndihmuar kthimin vullnetar është caktuar si përparësi në vazhdim të strategjisë së mëparshme. Do të caktohen burimet buxhetore për rritjen e burimeve njerëzore në DKM, KMD dhe Ministrinë e Brendshme në vitet 2024-2026.

Zbatimi i strategjisë së mëparshme nxori në pah rëndësinë e përcaktimit të qartë të përgjegjësi të institucioneve si në nivel qendror ashtu edhe në atë vendor, gjë që është e nevojshme për shpërndarjen optimale të burimeve të pakta, koordinimin efektiv të aktiviteteve të përbashkëta dhe monitorimin dhe raportimin e duhur të progresit të të gjitha objektivave të caktuara për organet e ndryshme. Konsultimet institucionale zbuluan një nevojë prioritare për forcimin e rolit të strukturave bashkiake për migrimin dhe diasporën. Plani i Veprimit parashikon shprehimisht që procesi i krijimit dhe personelit të këtyre organeve të përfundojë deri në vitin 2026.

SKM-ja e re përfshin në objektivin e parë të fushës së parë një masë të dedikuar, e cila vendos mekanizma për zbatimin, koordinimin e aktiviteteve dhe monitorimin e progresit drejt arritjes së objektivave të Planit të Veprimit. Vlen të përmendet se deri në vitin 2026 do të hidhen bazat për një sistem koordinimi, monitorimi dhe raportimi. Ato janë parashikuar në nivele të ndryshme. Në nivelin strategjik, duhet të hartohet një udhërrëfyes për koordinimin dhe raportimin e masave sipas Planit të Veprimit. Një instrument ligjor (një urdhër) do të përcaktojë përbërjen, anëtarësimin dhe kompetencat e dy organeve koordinuese: Grupit Drejtues për Migracionin dhe Komitetit Teknik për Migracionin. SKM-ja parashikon gjithashtu krijimin e një grupi pune, të mbikëqyrur nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, për të bashkuar të gjitha institucionet përgjegjëse për zbatimin e Planit të Veprimit. Zyrat

---

⁶⁴ Ministria e Brendshme është ngarkuar me koordinimin e vlerësimit gjithëpërfshirës të nevojave në fushën e kapaciteteve institucionale për qeverisjen e migracionit, duke përfshirë në vitin 2024 të gjitha institucionet përgjegjëse për zbatimin e SKM.

⁶⁵ Në përputhje me kërkesat e anëtarësimit në BE, objektet e përhershme të trajnimit duhet të vendosen në DKM "në përputhje me standardet bazë të trajnimit për rojet kufitare të BE". Shiko: shqyrtimin e BE-së të Kapitullit 24 të *acquis*-së së BE-së.

⁶⁶ Shqyrtimi analitik i vitit 2023 i Kapitullit 24 të *acquis*-së së BE-së vëren, për shembull, se pavarësisht shtimeve të fundit, nivelet e personelit të DKM-së "*mbeten të kufizuara*".

vendore të migracionit dhe diasporës do të përfshihen më tej përmes shkëmbimit periodik të informacionit me Sekretariatit Teknik të Migracionit.

Objektivi i dytë (***Hartimi dhe rishikimi i politikave të migracionit bazuar në të dhëna të sakta dhe të koordinuara***), u bën thirrje të gjitha institucioneve të mbledhin, analizojnë dhe ndajnë të dhënat e lidhura me migracionin si themeli për krijimin e politikave të bazuara në statistika. Ai i përgjigjet Objektivit #1 të GCM-së dhe është një përgjigje e drejtpërdrejtë ndaj çështjeve që penguan raportimin e progresit sipas Strategjisë së mëparshme: mungesa, fushëveprimi i pjesshëm dhe papërputhshmëria e të dhënave të migracionit.

Objektivi specifik 1.2 parashikon masat e mëposhtme prioritare:

- Krijimi i një metodologjie të koordinuar për mbledhjen e të dhënave në përputhje me Programin Zyrtar të Statistikave;
- Shkëmbimi efektiv dhe ndërveprueshmëria e të dhënave të migracionit;
- Vlerësimi dhe rishikimi i të dhënave të migracionit për hartimin e politikave dhe dokumenteve.

Programi Zyrtar i Statistikave të Shqipërisë deri në vitin 2026 vëren disa mangësi të vazhdueshme lidhur me shtrirjen, harmonizimin dhe shpeshësinë e mbledhjes së të dhënave në fushën e migracionit. Arrihet në përfundimin se mungesa e një regjistri statistikor të popullsisë e bën gjurmimin e lëvizjes së njerëzve që hyjnë dhe dalin nga vendi "komponentin më të vështirë për t'u matur". Sipas Programit, treguesit për "emigracionin ndërkombëtar, lëvizjet e brendshme, si dhe statistikatat për të huajt dhe azilkërkuesit" duhet të publikohen çdo vit. Shtimi i treguesve dhe përmirësimi cilësor i variablave duhet të shoqërohet me harmonizimin e përkufizimeve me ato të aplikuara nga Eurostat.

SKM-ja kërkon të përmirësojë të dhënat e migracionit në mënyrë sistematike përmes kombinimit të koncepteve (krijimi i një metodologjie të unifikuar për mbledhjen e të dhënave), operacionale (intensifikimi i shkëmbimit të të dhënave ndër-institucionale) dhe përdorimit të të dhënave për zhvillimin e politikave (përmes hartimit të studimeve dhe vlerësimeve). Deri në vitin 2026, janë planifikuar ndërhyrje specifike për zhvillimin e standardeve dhe metodave të unifikuara për mbledhjen e të dhënave, duke përfshirë përpunimin dhe shpërndarjen e një udhëzuesi për mbledhjen e të dhënave në përputhje me BE-në, dhe zhvillimin e një praktike të rregullt të monitorimit të përpjekjeve për mbledhjen e të dhënave nga të gjitha institucionet shtetërore përgjegjëse. Përvoja fillestare me mbledhjen e të dhënave dhe identifikimin e mangësive duhet të merret parasysh për zhvillimin e kurrikulave dhe formateve të trajnimeve të dedikuara për ndërtimin e kapaciteteve për mbledhjen, analizën dhe ndarjen e të dhënave. Parashikohet përdorimi më i shpeshtë dhe efektiv i moduleve ekzistuese të bazës së të dhënave të të huajve, si dhe është planifikuar krijimi i grupeve shtesë të të dhënave (kërkuesit për viza me rrezik të lartë dhe ata të besueshëm) në vazhdim të strategjisë së mëparshme. Këto masa janë në referencë të drejtpërdrejtë me angazhimet sipas Planit të Veprimit për Qeverisjen e Qëndrueshme të Migracionit në Ballkanin Perëndimor 2023-2035.

Duke pasur parasysh objektivin e zhvillimit të politikave afatgjata të migracionit bazuar në prova, Strategjia parashikon përdorimin e mjeteve analitike gjithëpërfshirëse, përkatësisht publikimin vjetor të një profili gjithëpërfshirës të migracionit dhe hartimin e një profili të zgjeruar çdo katër vjet. Përveç kësaj, duke marrë parasysh nevojën në rritje për aftësi specifike dhe profile arsimore dhe profesionale

në tregun kombëtar të punës, nevojiten të dhëna për migracionin për motive punësimi për ofertën e punëtorëve si dhe për ndikimin më të gjerë social-ekonomik të emigrimit. Strategjia e re synon gjithashtu të plotësojë mangësitë në njohuri lidhur me masën dhe përbërjen e stokut të emigrantëve shqiptarë jashtë vendit. MEPJ do të ngarkohet me detyrën e mbledhjes së të dhënave për shtetasit me status të rregullt dhe të parregullt, fëmijët e pashoqëruar dhe shtetasit shqiptarë të dënuar ose të ndaluar për rihyrje.

Objektivi i tretë (***Forcimi i bashkëpunimit ndërkombëtar dhe partneriteteve globale për migrimin e sigurt dhe të rregullt***) thekson rëndësinë e nxitjes së bashkëpunimit ndërkombëtar dhe pjesëmarrjen e Shqipërisë në partneritetet globale për të garantuar që migrimi të jetë i sigurt, i rregullt dhe i rregullt. Ky objektivi është në thelb të GCM-së si dhe mbështet detyrimet e vendit në kuadër të proceseve rajonale dhe ndërkombëtare, interesin për zbatimin e mëtejshëm dhe përfundimin e aranzhimeve të punës për kthimin dhe ripranimin (siç përcaktohet në Strategjinë e BE-së për Kthimin Vullnetar dhe Riintegrimin).

kuadër të **Objektivit Specifik 1.3**, janë planifikuar masat e mëposhtme prioritare:

- Pjesëmarrja në proceset rajonale dhe ndërkombëtare;
- Krijimi i partneriteteve të reja për migracionin për motive punësimi.

Objektivi 23 i GCM-së thekson solidaritetin midis vendeve të origjinës, tranzitit dhe destinacionit të migrantëve dhe bën thirrje për "përfshirjen e të gjithë aktorëve përkatës", duke theksuar veçanërisht rolin e autoriteteve vendore për të lidhur migrimin me zhvillimin. Për më tepër, ai nënvizon se vetëm përmes përfundimit dhe zbatimit të partneriteteve dypalëshe, rajonale dhe shumëpalëshe mund të zhvillohen zgjidhje për sfidat e përbashkëta të migracionit. Arritjet e fundit në bashkëpunimin rajonal të Ballkanit Perëndimor përfshijnë Deklaratën e Shkupit të vitit 2022 dhe Dialogun e Migracionit të Sarajevës të vitit 2023. Këto dokumente strategjike riafirmojnë përkushtimin e vendeve të rajonit për të trajtuar së bashku sfidat e migracionit të parregullt, rritjen e aksesit në rrugët ligjore për migrantët dhe bashkëpunimin drejt zhvillimit të një qasjeje gjithëpërfshirëse të menaxhimit të kthimit.

Palët e interesit në Shqipëri kanë vendosur në kuadër të objektivit të tretë të qellimit të parë të politikës, të vazhdojnë të marrin pjesë aktive dhe të intensifikojnë përfshirjen e tyre në proceset rajonale dhe ndërkombëtare për të forcuar partneritetet për migrim të sigurt dhe të rregullt. Ndër aktivitetet e parashikuara janë raportimi i zgjeruar për pjesëmarrjen e Shqipërisë në proceset rajonale dhe ndërkombëtare për çështjet e migracionit në nivel teknik dhe menaxherial. Kontributi i këtyre proceseve drejt përmirësimit të politikës kombëtare të migracionit dhe kuadrit ligjor duhet të vlerësohet dhe pas një rishikimi të partneriteteve aktuale, mund të bëhen plane për ndërmjetësimin e lidhjeve të reja institucionale.

Një fushë me rëndësi të veçantë për zbatimin e partneriteteve dypalëshe, rajonale dhe ndërkombëtare është bashkëpunimi drejt kthimit dhe ripranimit të sigurt dhe dinjitoz. Në përputhje me objektivin 21 të GCM, korniza të tilla bashkëpunimi mund të rrisin mbrojtjen e të drejtave të migrantëve, t'u përgjigjen nevojave specifike dhe të ofrojnë ndihmën e nevojshme konsullore, ligjore dhe riintegruese.

Masat e parashikuara në këtë fushë janë të lidhura ngushtë me objektivin e garantimit të migrimit të sigurt, të menaxhuar dhe të rregullt të shtetasve shqiptarë për qëllime pune. Së pari, partneritetet

aktuale duhet të vlerësohen rregullisht në lidhje me ndikimin e tyre në aftësinë e vendit për të menaxhuar migracionin. Së dyti, parashikohet intensifikimi i bashkëpunimit me institucionet përgjegjëse të vendeve të tjera, si brenda rajonit të Ballkanit Perëndimor, ashtu edhe më gjerë, për të identifikuar mundësitë për akses në tregjet e punës. Së fundi, një sërë aktiviteteve janë planifikuar për përgatitjen, negocimin dhe lidhjen e marrëveshjeve dypalëshe për migracionin për motive punësimi, duke filluar me një vlerësim bazë të nevojave përmes identifikimit të vendeve prioritare (duke realizuar angazhimin nga strategjia e mëparshme) dhe përfundimin e marrëveshjeve në periudhën deri në vitin 2030.

Objektivi i katërt (Parandalimi i fenomenit të migrimit të parregullt drejt dhe nga Shqipëria) bazohet në shtyllën B të strategjisë së mëparshme dhe është i ndërlidhur me Strategjinë Ndërsektoriale të Menaxhimit të Integruar të Kufirit dhe Planin e Veprimit 2021-2027, si dhe me angazhimet e Shqipërisë sipas Kapitullit 24 të acquis të BE-së. Ky objektivi bashkon veprimet parandaluese në të gjitha fazat e procesit migrator, duke lidhur në rastin e emigrimit të shtetasve shqiptarë, stimujt për hyrjen në tregun kombëtar të punës, dhënien e informacionit mbi rreziqet që lidhen me migrimin e parregullt dhe mbrojtjen e të drejtave të grupeve të cënueshme.

Si pjesë e objektivit specifik 1.4, palët e interesit kanë vendosur të ndërmarrin veprime, me synim:

- Zvogëlimi i nivelit të emigrimit të parregullt të shtetasve shqiptarë;
- Zvogëlimi i nivelit të imigrimit të parregullt të shtetasve të huaj.

Shqipëria është e përkushtuar ndaj vizionit të Kompaktit Global, i cili obligon shtetet të “sigurojnë që migrantët aktualë dhe potencialë të jenë plotësisht të informuar për të drejtat, detyrimet dhe opsionet e tyre për migrim të sigurt dhe të rregullt, si dhe të jenë të vetëdijshëm për rreziqet e migrimit të parregullt. Ky angazhim është përforcuar në dialogun ndërmjet BE-së dhe Shqipërisë, i cili përqendrohet te zgjerimin e mundësive për migrim të rregullt (më së shumti, nëpërmjet lëvizjes afatshkurtër pa viza për qëllime turistike, por edhe përmes iniciativave që lehtësojnë migracionin cirkular) dhe zvogëlimin të shkallës së lëvizjes së parregullt si dhe minimizimin e rreziqeve të lidhura me të.

Strategjia aktuale synon të kapitalizojë suksesin e aktiviteteve të tilla parandaluese afatgjata, duke synuar qytetarët shqiptarë në shpërndarjen e informacionit mbi pasojat e shkeljes së kushteve të hyrjes dhe qëndrimit si në kufi (që synojnë udhëtarët) ashtu edhe brenda vendit (informimi i migrantëve të mundshëm). Rëndësia e shpërndarjes së informacionit dhe ndërgjegjësimi për rreziqet e migrimit të parregullt dhe përfitimet nga pajtueshmëria me kushtet ligjore të migracionit theksohet në një masë prioritare të dedikuar. Në masën 1.4.1 “Informimi dhe ndërgjegjësimi”, parashikohet një kombinim aktiviteteve, duke përfshirë një fushatë kombëtare informuese, aktivitete sensibilizuese të synuara në shkollat e mesme dhe shkollat e mesme profesionale të shoqëruara me trajnime të mësuesve. Në përputhje me prioritetet e tjera, theksohet roli i njësive të qeverisjes vendore të cilat do të jenë përgjegjëse për shpërndarjen e materialeve informative mbi mundësitë e migrimit të rregullt. Veprime të tjera në nivel vendor paraqesin zgjidhje të qëndrueshme për nxitësit e migracionit ekonomik në zonat më të prekura, si nxitja e punësimit, vetëpunësimi dhe trajnimi për punë mes të rinjve.

Strategjia është gjithashtu e ndërlidhur me përpjekjet e DKM-së për parandalimin e migracionit të parregullt, të përqendruar te kontrolli i statusit të qëndrimit të shtetasve të huaj në Shqipëri. Vlen të përmendet verifikimi i planifikuar i bazave për marrjen e vizave dhe lejeve të qëndrimit nga shtetas

të vendeve me rrezikshmëri të lartë, që do të bëhet në bashkëpunim me Ministrinë e Jashtme. Përpjekje shtesë janë planifikuar për verifikimin e arsyeve për largim dhe rregullsinë e lëvizjes për të mbrojtur të drejtat e grupeve të cënueshme (si fëmijët e pashoqëruar). DKM-ja gjithashtu ka për detyrë të vazhdojë përpjekjet, të njohura në procesin e anëtarësimit në BE, për parandalimin e migracionit të parregullt nëpërmjet ofrimit të materialeve informative në pikat e kalimit kufitar në gjuhën kryesore të migrantëve për kushtet e migrimit të rregullt në, përmes dhe nga Shqipëria.

2. Qëllimi i Politikës II: Zhvillimi i politikave efektive për migracionin për arsye punësimi, duke rritur ndikimin pozitiv të migracionit në zhvillimin social-ekonomik kombëtar/vendor.

Punësimi mbetet motivi kryesor për migrimin e shtetasve shqiptarë, i nxitur, së pari, nga një diferencë e konsiderueshme e pagave midis tregjeve të punës në Shqipëri dhe atyre të destinacioneve kryesore (tradicionale, si Italia dhe Greqia dhe në zhvillim: Gjermania, Mbretëria e Bashkuar ose Shtetet e Bashkuara) dhe, së dyti, nga mundësitë e kufizuara për punësim në vendin e origjinës. Në tremujorin e parë të vitit 2022, shkalla zyrtare e papunësisë në Shqipëri për popullsinë 15 vjeç e sipër, është 11.3%. Shkalla e papunësisë është ulur me 2.1%, krahasuar me të njëjtin tremujor të vitit 2021, dhe është ulur me 0.4%, krahasuar me tremujorin paraardhës.⁶⁷ Një çështje kryesore, që kërkon vëmendje, është papunësia e lartë në mesin e emigrantëve të kthyer.

Ndikimi i lëvizjeve migratore të popullsisë shqiptare mbi zhvillimin social dhe ekonomik të vendit ka qenë i rëndësishëm. Për shumë vite, remitancat ndihmuan për të kapërcyer varfërinë e ardhur si pasojë e regjimit komunist. Si të tilla, ato vazhdojnë të japin një kontribut të rëndësishëm në ekonominë e vendit. Megjithatë Shqipëria vazhdon të jetë e varur nga remitancat, flukset hyrëse ranë në tremujorin e dytë të 2020, me një humbje vjetore prej afro 35% (rreth 65 milionë euro). Në periudhën janar-shtator 2020, vlera e remitancave arriti në 471 milionë euro ose rreth 50 milionë euro (rreth 10%) më pak se në vitin 2019.⁶⁸ Dërgesat e emigrantëve janë rritur me rreth 14.6% në terma vjetorë gjatë tre tremujorëve të parë të vitit 2021. Remitancat vjetore kanë shfaqur prirje rritëse gjatë tre viteve të fundit. Nga viti 2020 (1,276.38 milionë euro) në vitin 2022 (1,662.64 milionë euro). Për më tepër, për vitin 2021, shuma e remitancave ishte 1,455.49 milionë euro, që është më e lartë se në vitin 2020 dhe më e vogël se në vitin 2022, duke treguar tendencë në rritje të sasisë së remitancave vjetore.⁶⁹

Pandemia e COVID-19 uli përkohësisht emigracionin dhe zvogëloi përqindjet e pjesëmarrjes në tregun kombëtar të punës, duke çuar në një rritje të shkallës së papunësisë për një periudhë afatshkurtër. Kthimi i punëtorëve migrantë nga vendet kryesore të destinacionit nxori në pah sfidën e përdorimit sa më të mirë të aftësive të tyre dhe integrimin e tyre në tregun shqiptar të punës.

---

⁶⁷ Anketa tremujore e fuqisë punëtore <https://www.instat.gov.al/media/10081/anketa-tremujore-e-forcave-t%C3%AB-pun%C3%ABs-t1-2022.pdf>.

⁶⁸ Banka e Shqipërisë:

https://www.bankofalbania.org/rc/doc/Revista_Ekonomike_6M2_2020_Shqip_19286.pdf

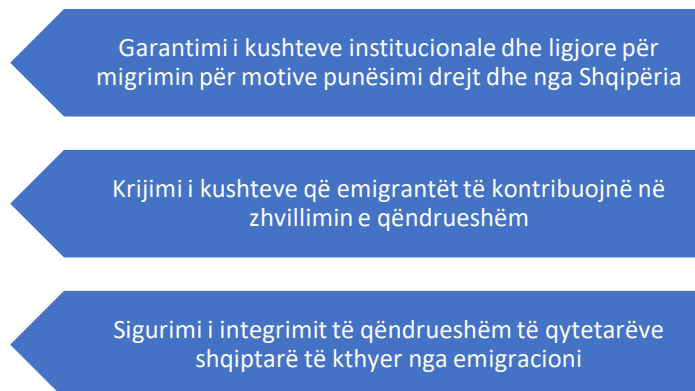
⁶⁹ Informacion nga Banka e Shqipërisë.

Megjithëse rimëkëmbja ekonomike pas COVID 19 në tregjet e huaja të punës ka sjellë një zbehje të lehtë të seriozitetit të çështjes, nevoja për përpjekje riintegruese, duke synuar të kthyerit, në mënyrë që të shfrytëzohen asetet e tyre arsimore, njohuritë dhe aftësitë për zhvillimin e qëndrueshëm të rajoneve të vendit, mbetet prioritet.

Objektivat specifike

Qëllimi i dytë (Hartimi i politikave efektive për migracionin për arsye punësimi, rritja e ndikimit pozitiv të migracionit në zhvillimin social-ekonomik kombëtar/vendor) parashikohet të realizohet përmes ndjekjes së tre objektivave specifike (Fig. 3). Disa nga këto kërkojnë zgjidhje efektive, të ngritura nga Strategjia e mëparshme (në veçanti, nevoja për migrim efektiv të fuqisë punëtore dhe lehtësim i lëvizjes së rregullt) ndërsa të tjerat u përgjigjen çështjeve afatgjata përmes përafrimi më të ngushtë me kuadrin GCM-në (rritja e kontributit të emigrantëve në zhvillimin e qëndrueshëm dhe sigurimi i riintegrit të qëndrueshëm të migrantëve shqiptarë) (Tabela 3). Të tre objektivat unifikohen duke u përqëndruar në kategorinë kryesore të migrantëve, shqiptarët që jetojnë jashtë vendit, dhe mbulojnë faza të ndryshme të migrimit. Ato përfshijnë arritjen e emigrantëve, rritjen e ndërgjegjësimit të tyre për mundësitë e kthimit dhe riintegrit, heqjen e pengesave për transferimin e remitancave, aftësive, kualifikimeve dhe kompetencave si dhe zbatimin e aktiviteteve riintegruese dhe monitorimin e sfidave me të cilat përballen të kthyerit dhe nevojat e tyre të shfaqura për mbështetje.

Fig. 3 Qëllimi i politikës II Objektivat specifike

Tabela 3. Përafrimi i Politikës II me GCM-në

Politika II Objektivat Specifike	Objektivat përkatës të GCM-së

2.1 Garantimi i kushteve institucionale dhe ligjore për migrimin për motive punësimi drejt dhe nga Shqipëria	6: Lehtësimi i rekrutimit të drejtë dhe etik dhe ruajtja e kushteve që sigurojnë punë të denjë
2.2 Krijimi i kushteve që emigrantët të kontribuojnë në zhvillimin e qëndrueshëm	19: Krijimi i kushteve për migrantët dhe diasporën që të kontribuojnë plotësisht në zhvillimin e qëndrueshëm në të gjitha kualifikimet dhe kompetencat e vendit; 20: Promovimi i transferimit më të shpejtë, më të sigurt dhe më të lirë të remitancave dhe nxitja e përfshirjes financiare të migrantëve.
2.3 Sigurimi i integritetit të qëndrueshëm të qytetarëve shqiptarë të kthyer nga emigracioni	18. Investimi në zhvillimin e aftësive dhe lehtësimi i njohjes reciproke të aftësive, kualifikimeve dhe kompetencave; 21: Bashkëpunimi për lehtësimin e kthimit dhe ripranimit të sigurt dhe dinjitoz, si dhe riintegrimin e qëndrueshëm; 22: Krijimi i mekanizmave për transportueshmërinë e të drejtave të sigurimeve shoqërore dhe përfitimeve të fituara.

Objektivi i parë specifik (Garantimi i kushteve institucionale dhe ligjore për migrimin për motive punësimi drejt dhe nga Shqipëria) bashkon disa masa prioritare nën një kuadër të vetëm politikash që rregullojnë migracionin për punësim duke kombinuar reformat legjislativë (përmirësimi i kuadrit ligjor), përmirësimin e aksesit të migrantëve në informacionin mbi migrimin e rregullt për qëllime punësimi dhe sigurimin e një mjedisi etik të sigurt dhe jodiskriminues rekrutimi përmes rregullimit të agjencive private të punësimit.

Fushëveprimi i **Objektivit Specifik 2.1** mbulon masat prioritare si më poshtë:

- Përmirësimi i kuadrit ligjor për migracionin për motive punësimi;
- Përmirësimi i kuadrit institucional për migrimin për motive punësimi
- Sigurimi i informacionit mbi format, mundësitë dhe procedurat e migrimit për qëllime punësimi drejt dhe nga Shqipëria.

Në mënyrë domethënëse, Strategjia synon të përfshijë çështjet e migracionit në politikat dhe programet kombëtare të punësimit dhe mbrojtjen e të drejtave të migrantëve në të gjitha fazat e migrimit (Objektivi #6 i GCM). Si pjesë e qasjes "e gjithë shoqërinë", Strategjia prezanton konsultime

të rregullta publike në fushën e imigrimit për motive punësimi, të cilat jo vetëm që duhet të ndihmojnë në vlerësimin e politikave aktuale, por edhe në identifikimin e nevojave të mëtejshme për përshtatje.

Përafrimi ligjor dhe institucional i normave dhe standardeve kombëtare që rregullojnë migracionin për motive punësimi me *acquis*-në e BE-së synon të përmbushë kërkesat sipas katër kapitujve të negociatave të anëtarësimit.⁷⁰ Gjatë periudhës së zbatimit, Ministria e Financave dhe Ekonomisë do të mbledhë raporte periodike analitike nga një sërë institucionesh përgjegjëse si për mangësitë ashtu edhe për ndërhyrjet e planifikuara drejt përafrimit të legjislacionit dhe kuadrit institucional.

Gjithashtu, janë planifikuar ndryshime në ligjin “Për inspektimin e punës” për të forcuar standardet e rekrutimit të drejtë dhe etik dhe mbrojtjen e kushteve për sigurimin e punës së denjë, në veçanti përforcimin e mekanizmave kundër punësimit informal, përfshirë atë të shtetasve të huaj në Shqipëri. Këto ndryshime do të rezultojnë gjithashtu në monitorimin e rregullt të procesit të punësimit të punëtorëve migrantë nga punëdhënësit shqiptarë. Duhet të bëhen ndryshime në aktet ekzekutive që rregullojnë funksionimin e agjencive private të punësimit dhe agjencive të punësimit të përkohshëm, si dhe informacioni mbi rregulloret e reja do të shpërndahet në formën e udhëzimeve. Paralelisht, do të zhvillohen konsultime me agjencitë private të punësimit për të përpunuar dhe shpërndarë standardet etike të punësimit.

Një fushë tjetër e rëndësishme është promovimi i bashkëpunimit ndërkombëtar për migracionin për motive punësimi. Ndërhyrjet specifike përfshijnë përfundimin e marrëveshjeve dypalëshe për sigurimet shoqërore, të cilat do të mundësonin të llogaritejen e plotë të kontributeve në pagesat e pensioneve për punëtorët migrantë shqiptarë, si dhe negocimin e marrëveshjeve dypalëshe me BE-në dhe vendet e Ballkanit Perëndimor për ndarjen e informacionit dhe pajisjen e migrantëve me dokumentacionin e nevojshëm të punës.

Objektivi i dytë specifik (Krijimi i kushteve për emigrantët për të kontribuar në zhvillimin e qëndrueshëm), i përgjigjet Objektivave #19 dhe #20 të GCM në zhvillimin e mënyrave se si emigrantët mund të kontribuojnë për zhvillimin e qëndrueshëm të vendit, gjë që do të kërkojë ndërlidhje me investimet orë nivelin vend, gjithashtu planifikimin dhe lehtësimin e transferimit të remitancave dhe përfshirjen financiare të migrantëve.

Si pjesë e **Objektivit Specifik 2.2**, parashikohen masat e mëposhtme prioritare:

- Identifikimi dhe regjistrimi i adresave të shtetasve shqiptarë që janë shtetas të përhershëm jashtë Shqipërisë;
- Promovimi i transferimit më të shpejtë, më të sigurt dhe më të lirë të remitancave dhe nxitja e përfshirjes financiare të migrantëve;

---

⁷⁰ Këto përfshijnë Kapitullin 2 “Lëvizja e lirë për punëtorët”; Kreu 3 “E drejta e themelimit dhe e ofrimit të shërbimeve”; Kapitulli 19 “Politika sociale dhe punësimi” dhe Kapitulli 24 “Drejhtësia, liria dhe siguria”.

- Tërheqja e qytetarëve shqiptarë, të kthyerve potencialë, duke i informuar ata mbi mundësitë e punësimit dhe tregun e punës në vend;
- Promovimi i investimeve.

Institucionet shtetërore shqiptare kanë identifikuar pamundësinë për të vlerësuar shkallën dhe vendosjen e linjave të komunikimit me shtetasit e vendit që banojnë jashtë vendit si një pengesë kryesore që duhet kapërcyer për të siguruar që emigrantët shqiptarë të kontribuojnë për zhvillimin e vendit. Një masë prioritare, e planifikuar për vitin 2024, është zbatimi i një skeme vetëdeklarimi, sipas së cilës shqiptarët me banim të përhershëm jashtë vendit mund të regjistrohen online. Do të përdoren kanale të ndryshme për të ndërgjegjësuar grupin e synuar për sistemin dhe përfitimet që sjell ai, si shërbimet e dedikuara për emigrantët, duke përfshirë zyrat konsullore, shoqatat e emigrantëve dhe diasporës dhe rrjetet sociale.

Banka e Shqipërisë është ngarkuar me ndërhyrje specifike, duke synuar uljen e kostove të transaksioneve të remitançave në përputhje me Agjendën për Zhvillim të Qëndrueshëm 2030 dhe Objektivin nr. 20 të GCM-së, si dhe ofrimin e informacionit online për këto kosto. Veprime shtesë synojnë të mbrojnë migrantët nga praktikat e padrejta ose diskriminuese duke vazhduar të luftojnë flukset e paligjshme financiare, duke u zhvilluar në bashkëpunim me sektorin bankar dhe duke bërë instrumente financiare të aksesueshme, të dedikuara për familjet me të ardhura të ulëta dhe gratë kryefamiljare.

Një sërë ndërhyrjesh nën këtë objektiv nënvizon rolin që mund të luajë migrimi i kthimit në përmbushjen e nevojave të tregut kombëtar të punës. Strategjia përqendrohet në lloje të ndryshme burimesh informacioni, të cilat mund t'u shërbejnë të kthyerve potencialë, duke lehtësuar rihyrjen e tyre në tregun shqiptar të punës. AKPA-ja dhe Ministria e Financave dhe Ekonomisë cilësohen si institucionet kyçe për ofrimin e informacionit aktual dhe gjithëpërfshirës për procesin e kthimit dhe riintegritimit dhe për kushtet e punësimit, përpunimin e materialeve informative dhe fushatat e zhvillimit, si dhe ofrimin e shërbimeve të referimit, krijimin e kanaleve të komunikimit ndërmjet të kthyerve potencialë dhe institucioneve shtetërore dhe organizatave joqeveritare. Një hap i madh drejt bërjes më të aksesueshme të aseteve të ndryshme të informacionit do të jetë zhvillimi i një faqeje të dedikuar interneti për riintegrim, shërbime dhe iniciativa hartografike në fushën e punësimit, arsimit dhe formimit profesional, si dhe strehimit dhe investimeve. Paralelisht, informacioni që synon të kthyerit duhet të shpërndahet vazhdimisht përmes mediave masive dhe sociale.

Strategjia përmban gjithashtu disa ndërhyrje që janë thelbësore për krijimin e një programi riintegrimi afatgjatë dhe menaxhimin fleksibël të migracionit për motive punësimi të bazuar në evidenca. Për të vlerësuar se si të kthyerit mund të kontribuojnë në tregun kombëtar të punës dhe cilat nevoja të mëtejshme për fuqi punëtore ka të ngjarë të vazhdojnë, janë planifikuar disa aktivitete diagnostikuese. Së pari, do të bëhet një auditim i kapaciteteve intelektuale dhe profesionale të emigrantëve shqiptarë. Së dyti, politikat e migracionit për motive punësimi duhet të marrin në konsideratë ndryshimin e

kërkesës sektoriale për punën e migrantëve nëpërmjet konsultimeve të rregullta me organizatat e punëdhënësve dhe të punonjësve.

Strategjia njeh gjithashtu kontributin më të gjerë që shqiptarët që jetojnë jashtë vendit kanë dhënë në ekonominë e vendit dhe synon të promovojë lloje të ndryshme investimesh që do të kryhen nga kategori të ndryshme shtetasish që banojnë jashtë kufijve të Shqipërisë. Aktivitetet e parashikuara deri në vitin 2030 janë të natyrës themelore, duke synuar identifikimin e aseteve (financiare, intelektuale, aftësitë), nivelin e interesit si dhe pengesat për investimet në Shqipëri. Në të njëjtën kohë, pranohet se për përmirësimin e klimës së investimeve, angazhimi i grupeve dhe institucioneve të diasporës, përfshirë dhomat e biznesit është thelbësor.

Objektivi i tretë specifik (Sigurimi i riintegrit të qëndrueshëm të qytetarëve shqiptarë të kthyer nga emigracioni), synon shfrytëzimin e potencialit të të kthyerve shqiptarë nga emigracioni. Duke pasur parasysh se të kthyerit përbëjnë një shumicë dërrmuese të emigrantëve dhe kanë lidhje të forta me rajonet e origjinës, kjo kategori emigrantësh është përzgjedhur si prioritet. Për të zhvilluar një mekanizëm gjithëpërfshirës për kthimin dhe riintegrimin, është planifikuar që roli kyç i AKPA-së të plotësohet me një qasje ndërinstitutionale, duke përfshirë grupin ndërinstitutional të punës.

Si pjesë e **Objektivit Specifik 2.3**: këto masa prioritare janë planifikuar:

- Hartimi dhe miratimi i programeve të dedikuara për riintegrimin e të kthyerve nga emigracioni;
- Investimi në zhvillimin e aftësive dhe lehtësimi i njohjes reciproke të aftësive, kualifikimeve dhe kompetencave;
- Përmirësimi i ofertës për arsim dhe trajnim profesional;
- Krijimi i mekanizmave për transportueshmërinë e të drejtave të sigurimeve shoqërore dhe përfitimeve të fituara.

Objektivi specifik plotëson objektivat e mëparshëm, duke mbuluar fazën e kthimit të emigrantëve shqiptarë dhe duke kërkuar të trajtojë nevojat e tyre për riintegrim. E rëndësishme është se hartimi dhe modifikimi i aktiviteteve të dedikuara riintegruese, të përqendruara te punësimi aktiv i të kthyerve, duhet të bazohet në monitorimin e vazhdueshëm të nevojave të përfituesve të programit. Raportimi periodik nga ofruesit e shërbimeve duhet t'i mundësojë MFE-së një shënjestrim dhe përshtatje më të mirë të mbështetjes së ofruar. Një faktor tjetër që synon t'u përgjigjet nevojave të veçanta të të kthyerve në mënyrë gjithëpërfshirëse dhe efektive është përfshirja më e ngushtë e planifikuar e zyrave vendore të punës, zyrave vendore të zhvillimit ekonomik dhe qendrave të formimit profesional në hartimin e programeve për lehtësimin e punësimit. Të gjitha këto aktivitete paraprake duhet të vendosin themelet për objektivin përfundimtar të krijimit të një mekanizmi të përhershëm ndërinstitutional për kthim dhe riintegrim.

Një grup veçanërisht i cënueshëm është ai i shtetasve shqiptarë të ripranuar nga BE. Për t'iu përgjigjur nevojave të tyre të veçanta dhe për të lehtësuar procesin e ripranimit dhe riintegrit pas kthimit, janë planifikuar ndërhyrje të dedikuara. Së pari, strukturat përgjegjëse për zbatimin e marrëveshjeve të ripranimit do të lidhin marrëveshje, duke rregulluar bashkëpunimin operacional me organet

përgjegjëse për rihyrjen e personave të ripranuar në tregun e punës, trajnimin profesional dhe ndihmën ekonomike e sociale. Së dyti, personat e ripranuar do të sigurohen nga një sërë organesh shtetërore të nivelit qendror dhe vendor si dhe nga IOM-i lidhur me shërbimet e disponueshme të riintegrit. Të dyja ndërhyrjet janë thelbësore për sigurimin e orientimit të qetë të të kthyerve dhe përmirësimin e aftësive të tyre për akses dhe përfitim nga një sërë shërbimesh publike dhe jopublike.

Dy masa janë krijuar në mënyrë që migrantët e kthyer të mund të kapitalizojnë aftësitë e fituara gjatë punës së tyre jashtë vendit dhe t'i zbatojnë ato për të kontribuar në zhvillimin social dhe ekonomik të Shqipërisë. Bazuar në masat që inkurajojnë migrimin e rregullt për punësim, dhe duke njohur një kërkesë në rritje për aftësitë dhe kualifikimet e migrantëve në tregun shqiptar të punës, Strategjia synon të lehtësojë transferimin dhe njohjen formale të arritjeve arsimore dhe profesionale, të fituara jashtë vendit. Vëmendje i kushtohet mësimi joformal dhe informal dhe kurseve afatshkurtra, si nëpërmjet certifikimit ashtu edhe njohjes së dokumenteve të certifikimit të lëshuara jashtë vendit. Një grup tjetër ndërhyrjesh (që do të koordinohen nga AKPA) synon të përmirësojë aftësitë e migrantëve aktualë dhe të mundshëm në mënyrë që të rrisë punësueshmërinë e tyre. Në veçanti, vëmendje i kushtohet si aftësive bazë, thelbësore dhe teknike (të rëndësishme për marrjen e posteve, që kërkojnë kompetenca teknike të certifikuara), edhe aftësitë digjitale, jetike për zhvillimin e punëve online dhe të largëta, si dhe për pjesëmarrjen në sektorin në rritje të shërbimeve. Masa tjetër synon mbrojtjen e të drejtave dhe përfitimeve të të kthyerve në fushën e sigurimeve shoqërore me anë të marrëveshjeve dypalëshe dhe partneriteteve me vendet e rezidencës së emigrantëve. Një rishikim i marrëveshjeve aktuale për njohjen e periudhave të kontributeve do të përdoret për vlerësimin e nevojës për lidhjen e marrëveshjeve të reja.

3. Qëllimi i Politikës III: Promovimi i migracionit të rregullt, mbrojtja e të drejtave të migrantëve dhe integrimi i tyre në shoqërinë shqiptare

Sipas kushteve të liberalizimit të vizave me BE-në, nevojiten përpjekje të vazhdueshme që Shqipëria të përmbushë kërkesat e përjashtimit të vizave dhe Qeveria e Shqipërisë është e përkushtuar ndaj politikës afatgjatë të promovimit të migracionit të rregullt si i dobishëm për migrantët, si dhe për vendet e tyre të origjinës dhe destinacionit. Sipas raportit më të fundit të monitorimit të pezullimit të vizave të Komisionit Evropian, në vitin 2021, u vu re ulje e mëtejshme e lëvizjeve të parregullta pasi shtetet anëtare të BE raportuan 19% më pak kalime të parregullta kufitare dhe u vu re një rënie prej 8% në numrin e kthimeve të shtetasve shqiptarë. Në të njëjtën kohë, mbetet shumë punë për t'u bërë pasi në vitin 2021 u raportuan rritje të ndjeshme të numrit të shtetasve shqiptarë që qëndrojnë në mënyrë të parregullt në BE (21% më shumë se në 2020) dhe në refuzimet e hyrjes (një rritje prej 39%) në shtetet anëtare të BE-së.⁷¹

Zvogëlimi i shkallës së migracionit të parregullt tranzit dhe lufta kundër trafikimit dhe kontrabandës së migrantëve mbetet një prioritet, dhe Komisioni i BE-së pranon përparimin në këtë fushë.

---

⁷¹ Komisioni Evropian, Raporti i Pestë Nën Mekanizmin e Pezullimit të Vizave, SWD(2022) 405 final, Bruksel, 6 dhjetor 2022, f. 4.

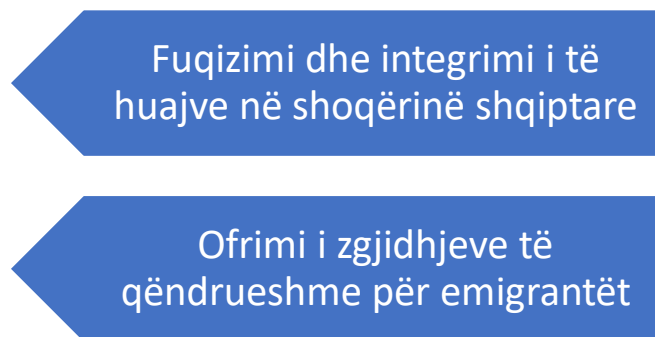
Departamenti për Kufijtë dhe Migracionin raportoi për vitin 2022 një rënie me 17% të numrit të kapjes për herë të parë të migrantëve të parregullt në Shqipëri (8,335 krahasuar me 10,062 në 2021). Vlen të theksohet se Shqipëria zbaton rregullisht procedurat për trajtimin e të miturve të pashoqëruar. Konkretisht, udhëzimi i Ministrit të Brendshëm nr. 640, datë 20.12.2019 “Për përcaktimin e rregullave të veçanta për kalimin në kufi të shtetasve të mitur shqiptarë”, zbatohet me qëllim minimizimin dhe zbulimin e rasteve të braktisjes dhe abuzimit nga trafikantët dhe përfituesit e tjerë. Gjithashtu është përmirësuar mekanizimi i kthimit të fëmijëve shqiptarë dhe të huaj të pashoqëruar, duke forcuar bashkëpunimin ndërinstitucional për të qenë sa më i koordinuar ndërmjet Ministrisë së Arsimit dhe Sportit dhe Policisë së Shtetit.

Analiza e trendeve të migracionit zbulon zhvendosjen graduale të Shqipërisë nga një vend i origjinës së migrantëve në atë të tranzitit dhe destinacionit. Si pjesë e procesit të anëtarësimit në BE dhe përafrimi i politikës së saj të migracionit me kuadrin e GCM, Shqipëria është e angazhuar të garantojë të drejta të barabarta për të huajt që banojnë në territorin e saj. Parimi i mosdiskriminimit duhet të mbahet përmes një kombinimi të ndërhyrjeve (monitorimi, dispozitat e informacionit, shkëmbimi i të dhënave). Përpjekje shtesë janë parashikuar për të plotësuar nevojat specifike të fëmijëve, të rinjve dhe kategorive të tjera të migrantëve në situata të cënueshme.

Objektivat Specifike

Qëllimi i tretë (Promovimi i migracionit të rregullt, mbrojtja e të drejtave të migrantëve dhe integrimi i tyre në shoqërinë shqiptare) parashikohet të realizohet nëpërmjet ndjekjes së dy objektivave specifikë. Ato janë plotësuese në natyrë, duke hedhur themelet për një politikë gjithëpërfshirëse afatgjatë të integrimit të migrantëve, e cila është me rëndësi thelbësore për përmbushjen nga Shqipëria të një sërë objektivash të GCM-së (në veçanti objektivat 3, 7, 15, 16 dhe 17).

Fig. 4 Qëllimi i Politikës III Objektivat Specifik

Tabela 4. Përafrimi i Politikës III me GCM-në

Objektivat Specifike të Politikës III	Objektivat Përkatëse të GCM
3.1 3.1 Fuqizimi dhe integrimi i të huajve në shoqërinë shqiptare	3: Sigurimi i informacionit të saktë dhe në kohë në të gjitha fazat e migrimit;

	16: Fuqizimi i migrantëve dhe shoqërive për të realizuar përfshirjen e plotë dhe kohezionin social; 17: Eliminimi i të gjitha formave të diskriminimit dhe promovimi i dialogut publik të bazuar në prova për të formuar perceptimet e migracionit.
3.2 Ofrimi i zgjidhjeve të qëndrueshme për emigrantët	7: Trajtimi dhe ulja e cenueshmërisë në migrim; 15. Sigurimi i aksesit në shërbimet bazë për migrantët; 16: Fuqizimi i migrantëve dhe shoqërive për të realizuar përfshirjen e plotë dhe kohezionin social.

Në objektivin e *parë specifik (Fuqizimi dhe integrimi i të huajve në shoqërinë shqiptare)*, rikonfirmohet angazhimi nga strategjia e mëparshme për hartimin dhe miratimin e programeve të integritetit të emigrantëve. Ky hap është i nevojshëm për të siguruar që programet afatgjata financohen, ekzekutohen dhe monitorohen siç duhet. Objektivi shtrin garancinë e mbrojtjes së të drejtave dhe trajtimin jodiskriminues për të gjithë personat që banojnë në Shqipëri dhe kërkon që mbrojtja të jetë thelbësore dhe jo thjesht deklarative.

Objektivi Specifik 1.3 parashikon një masë prioritare: informimin dhe mbrojtjen nga diskriminimi të të huajve që banojnë në territorin e Shqipërisë. Katër ndërhyrje brenda fushës së tij do të drejtohen nga Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, i cili do të bashkëpunojë me një gamë të gjerë institucionesh shtetërore si dhe me IOM-in dhe UNHCR-në. Të gjitha ministritë e linjës janë zotuar të kontribuojnë me informacion në raportet vjetore të monitorimit mbi kushtet aktuale të aksesit të të drejtave të migrantëve sipas legjislacionit në fuqi. Gjithashtu, MFE-ja dhe AKPA-ja do të paraqesin raporte për zbatimin e normave të mosdiskriminimit në fushën e punësimit në sektorë të ndryshëm, siç zbatohen për shtetasit e BE-së dhe anëtarët e familjeve të tyre. Këto ndërhyrje kanë rëndësi thelbësore për: identifikimin e pengesave me qëllim realizimin e garancive ligjore; rekomandime për veprime shtesë për të kapërcyer ato pengesa dhe për të eliminuar kështu të gjitha format e diskriminimit (Objektivi i GCM #17) dhe së fundi për të lehtësuar përfshirjen e plotë të migrantëve (Objektivi i GCM #16).

Në përputhje me qasjen e përgjithshme, të respektuar gjatë gjithë Strategjisë, ofrimi i informacionit shihet si një faktor jetik për sigurimin e mbrojtjes nga diskriminimi. Emigrantët inkurajohen të vizitojnë faqet zyrtare të disa organeve shtetërore, veçanërisht të Ministrisë së Brendshme, për të marrë informacion mbi rrugët drejt qëndrimit të rregullt. Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, nga ana tjetër, do të udhëheqë përpjekjet për rritjen e ndërgjegjësimit për zbatimin e normave jodiskriminuese dhe aksesin në mekanizmat e ankesës. Informacioni për shërbimet do të vihet në dispozicion në disa gjuhë në njësitë e vetëqeverisjes vendore dhe materialet e dedikuara për PKK-të do të vihen në dispozicion në kufi, si dhe në zyrat në të gjithë vendin.

Në përputhje me praktikat e vendeve anëtare të BE-së dhe vendeve të tjera me politika të zhvilluara migracioni, Shqipëria është e përkushtuar **për të ofruar zgjidhje të qëndrueshme për emigrantët**. Ky grup masash është plotësues i angazhimit për të hapur shtigje të rregullta për pranim dhe për të siguruar integrimin e qëndrueshëm të migrantëve, të mbuluar më parë. Strategjia e re pranon se ndërkohë që marrja e formave të rregullta të statusit është një kusht i domosdoshëm i integritetit, nevojitet mbështetje shtesë në mënyrë që migrantët të jenë në gjendje të marrin pjesë në jetën e komunitetit lokal dhe të kontribuojnë në zhvillimin e tij, gjë që është në përputhje me vizionin e përgjithshëm të Strategjisë. Të gjitha këto angazhime e sjellin qeverisjen e migracionit të Shqipërisë më afër kuadrin të GCM, i cili bazohet në parimet e barazisë së të drejtave dhe të mosdiskriminimit (Objektivi #17).

Fushëveprimi i **Objektivit specifik 3.2: Ofrimi i zgjidhjeve të qëndrueshme për emigrantët** mbulon masat e mëposhtme prioritare:

- Zbatimi i programeve orientuese të integritetit për të huajt;
- Ofrimi i ndihmës për plotësimin e nevojave specifike të fëmijëve, të rinjve dhe kategorive të cenueshme;
- Krijimi i praktikave në nivel vendor dhe qendror për rritjen e pjesëmarrjes së migrantëve në komunitet.

Dy masat e para përfshijnë vlerësime paraprake, të cilat shërbejnë për të identifikuar më mirë pengesat aktuale dhe nevojat e paplotësuara për ofrimin e shërbimeve. Deri në vitin 2025, të gjitha ministrinë e linjës duhet të vlerësojnë programet dhe politikat e tyre si dhe zgjidhjet institucionale për integrimin e emigrantëve. Deri në vitin 2026, Ministri i Shtetit për Rininë dhe Fëmijët dhe Ministria e Brendshme do të vlerësojnë aktivitetet që synojnë lehtësimin e pjesëmarrjes së të rinjve dhe ofrimin e shërbimeve përkatësisht në qendrat e pritjes.

Prioritetet afatshkurtra për 2024-2025 përfshijnë përmirësimin e infrastrukturës në pikat e kalimit kufitar dhe ambientet e pritjes, si dhe ofrimin e shërbimeve zyrtare të përkthimit për të përmbushur më mirë nevojat e migrantëve në situata të cenueshme, fëmijëve, të rinjve, të moshuarve dhe personave me aftësi të kufizuara. Deri në vitin 2026, pritet përmirësim në nivelin dhe cilësinë e ofrimit të ndihmës juridike falas për grupet e cenueshme dhe shërbimeve të specializuara psikologjike, rehabilituese dhe këshilluese për personat që kanë përjetuar dhunë, abuzim, shfrytëzim seksual dhe trafikim.

Strategjia gjithashtu parashikon progres drejt ndërtimit të elementeve strukturorë të një sistemi të integritetit të migrantëve. Deri në vitin 2025 do të hartohen programe orientuese për qëllimin e integritetit të migrantëve dhe në vitin pasardhës do të nisë një udhëzues i dedikuar për realizimin e këtyre programeve. Të gjitha ministrinë e linjës do të ngarkohen të raportojnë në Ministrinë e Brendshme për zbatimin e programeve standarde të orientimit. Nga ana tjetër, në njohjen e çështjes shumëvjeçare thelbësore në kuadrin e menaxhimit të migracionit në Shqipëri, Ministria e Shëndetësisë dhe Politikës Sociale do të udhëheqë përpjekjet për përpunimin e procedurave të specializuara për përcaktimin e moshës së fëmijëve të huaj të pashoqëruar.

Njësitë e vetëqeverisjes vendore do të luajnë një rol të rëndësishëm në lehtësimin e përfshirjes së migrantëve në vendimmarrjen e komuniteteve lokale. Në veçanti është parashikuar që me mbështetjen

e Ministrisë së Brendshme dhe MEPJ, organet vendore të informojnë banorët e huaj për mundësitë e përfshirjes së komunitetit lokal. Vëmendje do t'i kushtohet rolit që gratë migrante mund të luajnë lidhur me kontributin për zhvillimin e komuniteteve lokale.

PJESA III-PROJEKTET/PROGRAMET KOMBËTARE TË ZHVILLIMIT PËR ZBATIMIN E STRATEGJISË

Përpara se të plotësohet kjo pjesë, nevojitet të plotësohen fishat e Masave Prioritare (Projektet Kombëtare dhe/ose Programet Kombëtare Strategjike), të cilat i bashkëlidhen dokumentit si Shtojca. Në rast të kundërt, kjo pjesë nuk plotësohet.

Fishat e Masave Prioritare (Projektet Kombëtare dhe/ose Programet Kombëtare Strategjike) plotësohen vetëm për ato projekte/programme strategjike kombëtare, të cilat janë që në fazën e projektidesë (apo të studimit paraprak të fizibilitetit të projektit), me një portofol mbi 100 mln lekë, si edhe zbatim afatgjatë.

Fishat e Masave Prioritare lidhen me përgatitjen e Paketës Kombëtare të Projekteve / Programeve Strategjike (National Single Project Pipeline).

3.1 PROJEKTI/PROGRAMI ZHVILLIMOR 1– Titulli (maksimumi 120 karaktere),

Përshkruani shkurtimisht me një-dy paragrafë, projektin apo programin qeveritar të zhvillimit strategjik, projektin e investimeve, nëse mund të identifikoni projekte të tilla në këtë fazë të hartimit të strategjise. Normalisht një projekt apo program strategjik kontribuon për realizimin e një ose disa politikave të caktuara të qeverisë. Jepni në një paragraf të veçantë lidhjen e këtij projekti/programi me politikat dhe/ose objektivat e këtij dokumenti (të përshkruara në pjesën II, për shembull, lidhet me Politikën 4 ..., objektivin 4.1) dhe me politika të dokumenteve të tjerë strategjikë.

PJESA IV - ZBATIMI, PËRGJEGJËSIA E INSTITUCIONEVE, LLOGARIDHËNIA, RAPORTIMI DHE MONITORIMI

Mekanizmat e koordinimit, zbatimit dhe monitorimit.

Strategjia Kombëtare për Migracionin dhe Plan i saj i Veprimit do të zbatohet përgjatë periudhës 2024-2030. Rol udhëheqës për zbatimin e Strategjisë do të ketë Ministria e Brendshme si institucioni përgjegjës për fushën e migracionit. Kjo strategji do të ketë dy plane veprimi, përkatësisht për periudhën 2024-2026 dhe për periudhën 2027-2030.

Progresi për arritjen e objektivave të Strategjisë do të matet përmes disa treguesish që lidhen me objektiva dhe masa specifike, siç përcaktohet në Planin e Veprimit. Përgjegjësia për monitorimin e përfundimit në kohë të secilës masë dhe sipas parashikimit do t'i caktohet një institucioni qeveritar udhëheqës, sipas çdo mase, në përjashtim të rasteve kur parashikohet ndryshe dhe kur kërkohet zbatimi i përbashkët nga disa institucione në të njëjtën kohë, shoqëruar nga një apo disa institucione

të tjera apo dhe organizata mbështetëse/shoqëri civile. Institucioni udhëheqës do të përcaktojë nëntreguesit e detajuar, do të përcaktojë formatin dhe procedurat për raportimin dhe mbajtjen e komunikimit të rregullt me të gjitha agjencitë përgjegjëse për masë përkatëse. Në institucionin udhëheqës do të caktohet një person kontakti që do të jetë përgjegjës për hartimin e raporteve të rregullta në bazë të të dhënave standarde, të mbledhura nga agjencitë/institucionet e tjera.

Në Ministrinë e Brendshme detyrat e fushës së migracionit mbulohen nga Sektori i Migracionit, i cili është njëkohësisht **Sekretariati Teknik për Migracionin (STM)**. Kjo strukturë do të merret me monitorimin e progresit duke u siguruar që ai të jetë gjithëpërfshirës, të mbulojë të gjitha shtyllat e Strategjisë dhe Planit të Veprimit, të jetë i përditësuar dhe të mbështetet në informacion aktual dhe standard. Sekretariati Teknik në MB do të bashkërendojë punën monitoruese dhe koordinuese dhe me sekretariatet e tjera teknike për migracionin, të ngritura pranë Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë dhe Ministrisë për Evropën dhe Punët e Jashtme, si tre institucionet kryesore në menaxhimin e qeverisjes së migracionit në Shqipëri, të cilat kanë në varësi të tyre dhe një numër të konsiderueshëm institucione e agjencish zbatuese.

Sekretariati Teknik në MB do të koordinojnë aktivitetet monitoruese të të gjitha agjencive/institucioneve udhëheqëse, nëpërmjet bashkërendimit dhe raportimeve të sekretariateve të tjera, duke mbledhur raporte tremujore, gjashtë mujore dhe vjetore me qëllim harmonizimin, identifikimin e mangësive të të dhënave dhe analizën e tendencave të migracionit. Sekretariati do të hartojë dhe prezantojë një plan për dorëzimin e raporteve, si edhe do të sigurojë asistencë teknike për pikat e kontaktit në çdo institucion, duke sqaruar metodologjinë.

Aktualisht ministria e ka të ngritur me urdhrë të Kryeministrit mekanizmin ndërinstitutional të monitorimit dhe koordinimit, si një sistem i dyfishtë monitorimi, i cili ka mbuluar dhe do të vazhdojë të mbulojë realizimin e objektivave specifik në të gjitha qëllimet/shtyllat e propozuara të strategjisë, si edhe përmirësimin e koordinimit të përgjithshëm të aktiviteteve për mirëqeverisjen e migracionit. Konkretisht Mekanizmi ndërinstitutional i monitorimit dhe koordinimit përbëhet nga:

- **Komiteti Teknik për Migracionin (KTM)**, i krijuar me Urdhrin e Kryeministrit nr. 99, 27.07.2020, i cili drejtohet nga Zëvendësministri i Brendshëm përgjegjës për fushën dhe përbëhet nga drejtues departamentesh/drejtorie të çdo ministrie dhe institucioni publik, të ngarkuar me përgjegjësinë e zbatimit të Strategjisë Kombëtare për Migracionin dhe Planin e Veprimit. Raportet e monitorimit të zbatimit të Strategjisë të përpiluara nga STM, shqyrtohen nga KTM dhe i dorëzohen Grupit Drejtues së Migracionit për miratim apo rekomandime të mëtejshme. Ky komitet do të mbledhet të paktën dy herë në vit.
- **Grupi Drejtues për Migracionin (GDM)**, i krijuar me Urdhrin e Kryeministrit nr. 35, datë 10.03.2021, si një organ konsultativ për të vlerësuar progresin e përgjithshëm të bërë në arritjen e objektivave të strategjisë së politikës së migracionit dhe në përmirësimin e mekanizmave. GDM ka në përbërjen e tij zëvendësministrat nga ministrinë e përfshira në zbatimin e SKM-së. Duke marrë parasysh tendencën e ndryshimit të faktorëve që ndikojnë në politikat migratore, gjendjen e buxhetit, ndikimin e strategjive të tjera të tjera, arritjet dhe sfidat kombëtare dhe detyrimet ndërkombëtare, GDM-ja paraqet rekomandime për ndryshime ose politika të reja migratore në Këshillin e Ministrave. Ky grup do të mbledhet të paktën një herë në vit.

Gjatë përcaktimit të masave si dhe përgatitjes së planit të veprimit ka pasur një bashkërendim të mirë me nismat mes partnerëve mbështetës të qeverisë dhe fushavë përkatëse, ku bëjnë pjesë donatorët, si dhe organizata vendore dhe ndërkombëtare që kanë shprehur gatishmërinë e tyre për të kontribuar në zbatimin e Strategjisë. Ky bashkërendim do të vazhdojë edhe gjatë zbatimit dhe rishikimit të Strategjisë. Për këtë qëllim, Mekanizmi i Koordinimit dhe Monitorimit do të mbajë të paktën një herë në vit takime me partnerë, organizata ndërkombëtare, shoqëri civile dhe aktorë të tjerë në fushën e migracionit.

Institucionet që do të kenë rol udhëheqësi apo mbështetësi për realizimin e objektivave/masave prioritare/ndërhyrjeve të planit të veprimit janë:

- ADISA Agjencia e Ofrimit të Shërbimeve Publike të Integruara
- AIDA Agjencia Shqiptare e Zhvillimit të Investimeve
- AKD Agjencia Kombëtare e Diasporës
- AKPA Agjencia Kombëtare e Punësimit dhe Aftësive
- AKSHI Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit
- AMVV Agjencia për Mbështetjen e Vetëqeverisjes Vendore
- ASPA Shkolla Shqiptare e Administratës Publike
- ASHDMF Agjencia Shtetërore për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës
- AV Avokati i Popullit
- BSH Banka e Shqipërisë
- DAP Departamenti i Administratës Publike
- DBE Delegacioni i Bashkimit Evropian në Shqipëri
- DKM Departamenti i Kufirit dhe i Migracionit
- GNP Grupi ndërinstitucional i Punës
- ISSH Instituti i Sigurimeve Shoqërore
- ISHPSSH Inspektorati Shtetëror i Punës dhe Shërbimeve Shoqërore
- INSTAT Instituti i Statistikave
- KMD Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi
- MAS Ministria e Arsimit dhe Sportit
- MBZHR Ministria e Bujqësisë dhe e Zhvillimit Rural
- MD Ministria e Drejtësisë
- MDK Misionet Diplomatie Konsullore
- MEPJ Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme
- MFE Ministria e Financave dhe Ekonomisë
- MK Ministria e Kulturës
- MSHMS Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale
- NJVV Njësitë e Vetëqeverisjes Vendore
- ZVDM Zyrat Vendorë për Migracionin dhe Diasporën

Monitorimi dhe Vlerësimi

Monitorimi është një proces i vazhdueshëm i mbledhjes dhe analizimit të informacionit në lidhje me zbatimin e veprimeve dhe masave prioritare. Monitorimi gjurmon veprimet, ndërhyrjet, burimet financiare të alokuara dhe të shpenzuara në baza të rregullta dhe krahason ato me planin e veprimit për të vlerësuar se në çfarë mase po zbatohet Strategjia.

Monitorimi i performancës nga ana tjetër, monitoron rezultatet e arritura në nivele të ndryshme:

- (i) masat prioritare,
- (ii) objektivat specifike,
- (iii) synimet afatgjata të cilat përcaktohen si qëllimet e politikës caqeve të caktuara.

Monitorimi do të bëhet në bazë të informacionit të mbledhur rregullisht përmes sistemit të monitorimit (IPSIS). Megjithatë, monitorimi i zbatimit të veprimeve dhe ndërhyrjeve brenda masave prioritare, si dhe monitorimi i burimeve financiare të alokuara dhe të shpenzuara do të bëhet në bazë të planit vjetor të punës së institucioneve përgjegjëse për zbatimin e Strategjisë, si dhe sipas planin e veprimit të Strategjisë. Nga ana tjetër, monitorimi i performancës ose monitorimi i rezultateve do të bëhet në bazë të kornizës së monitorimit dhe vlerësimit që është përgatitur për këtë qëllim (bashkëngjitur në Shtojcë 2), ku janë caktuar treguesit të performancës për masat prioritare, objektivat specifike dhe qëllimet kryesore të politikës dhe është përcaktuar përgjegjësia për mbledhjen e të dhënave.

Sa i përket rishikimit apo vlerësimit të Strategjisë do të kryhen dy ushtrime vlerësimi. Një pas përfundimit të fazës së parë të zbatimit të Strategjisë (2024-2027) dhe një në përfundim të Strategjisë (2030-2031). Mekanizmi Ndërinstitucional i Koordinimit dhe Monitorimit (KTM dhe GDM) do të jetë përgjegjës për koordinimin e vlerësimeve afatmesme dhe përfundimtare.

Ushtrimi i parë i vlerësimit do të analizojë zbatimin e masave prioritare si dhe rezultatet e arritura. Duke bërë krahasimin me situatën bazë, vlerësimi i ndërmjetëm do të nxjerrë në pah ndryshimet në kontekstin e përgjithshëm dhe do të gjykojë nëse objektivat, masat prioritare dhe ndërhyrjet mbeten të rëndësishme përpara fillimit të fazës së dytë të Strategjisë.

Ky vlerësim do të shqyrtojë gjithashtu nëse ka ende koherencë të plotë midis objektivave të strategjisë dhe prioriteve dhe politikave kombëtare. Vlerësimi do të marrë në konsideratë tendencat e migracionit, do të mbështetet në informacionin e nxjerrë nga sistemi i monitorimit dhe nga konteksti i përgjithshëm dhe do të ofrojë udhëzime për rishikimin e planit të veprimit të Strategjisë, por edhe për hartimin e planeve operative më të detajuara vjetore për periudhën e ardhshme cili do të mbulojë periudhën 2028-2030.

Vlerësimi përfundimtar, që do të kryhet në periudhën 2030-2031, do të gjykojë të gjithë ecurinë e Strategjisë. Ky vlerësim do të raportojë mbi efektivitetin (d.m.th. shkallën në të cilën janë arritur rezultatet e pritshme), rëndësinë (d.m.th. masën në të cilën objektivat e politikës së punësimit iu përgjigjën nevojave dhe prioriteve kombëtare), efikasitetin (d.m.th. nëse objektivat u arritën me koston më të ulët të mundshme) dhe qëndrueshmërinë (d.m.th. masën në të cilën rezultatet, përfshirë ndryshimet institucionale, janë të qëndrueshme me kalimin e kohës) e masave prioritare të Strategjisë.

PJESA V - PLANI I VEPRIMIT DHE BURIMET FINANCIARE PËR ZBATIM

Në këtë kapitull të strategjisë paraqitet shpërndarja e kostove treguese dhe burimet financiare për financimin e aktiviteteve të Planit të Veprimit të dokumentit strategjik të Migracionit 2024 – 2030. Kostimi i Strategjisë u realizua mbështetur në metodologjinë dhe praktikën e planifikimit buxhetor dhe është përfshirë vetëm periudha e parë e zbatimit të planit (2024-2026). Vlerësimi i kostove indikative është mbështetur gjithashtu në objektivat dhe treguesit e përcaktuar për arritjen e tyre, si dhe në masat, aktivitetet dhe produktet e identifikuar për secilin aktivitet. Përlllogaritjet buxhetore janë bërë duke përdorur instrumentin e rekomanduar nga IPSIS, të përshtatur sipas udhëzimeve përkatëse.

Procesi i kostimit u mbështet gjithashtu në konsultimin me Programin Buxhetor Afatmesëm 2024-2025 (faza e I), në konsultimet me të gjitha institucionet përgjegjëse për zbatimin e planit të veprimit, si dhe në kostot historike nga zbatimi i strategjisë së mëparëshme dhe strategjive të tjera ndërsektorale. Në disa raste janë marrë në konsideratë dhe kostot e produkteve të PBA-së ose projekte të ngjashme.

Plani i veprimit për zbatimin e kësaj strategjie shoqërohet me një kostim analitik të secilës masë, i mbështetur në një detajim të hollësishëm të shpenzimeve për çdo aktivitet.

Gjatë procesit të kostimit janë identifikuar shpenzimet për secilin aktivitet dhe ato janë klasifikuar në kategori shpenzuese të paracaktuara, sipas formatit IPSIS mbi metodologjinë e kostimit. Për kategori të caktuara shpenzimesh si pagat, shpenzimet e trajnimit, seminarët, shpenzimet e udhëtimeve, shpenzimet e ekspertëve dhe disa kategori pajisjesh janë përdorur kostot standarde të përcaktuara në metodologjinë e kostimit. Përlllogaritja e kostove është bërë sipas viteve financiare.

Kostoja e përgjithshme e përlllogaritur për zbatimin e planit të veprimit të dokumentit strategjik të Migracionit 2024 – 2030, për periudhën e parë trevjeçare është rreth 727.9 milionë Lekë, ose rreth 6.6 milionë Euro. Kursi mesatar për referencë është përlllogaritur me 110 lekë për 1 euro.

Tabela e mëposhtme, pasqyron kostot indikative, burimet e financimit dhe hendekun financiar përgjatë 3 viteve të zbatimit të Planit të veprimit 2024 - 2026.

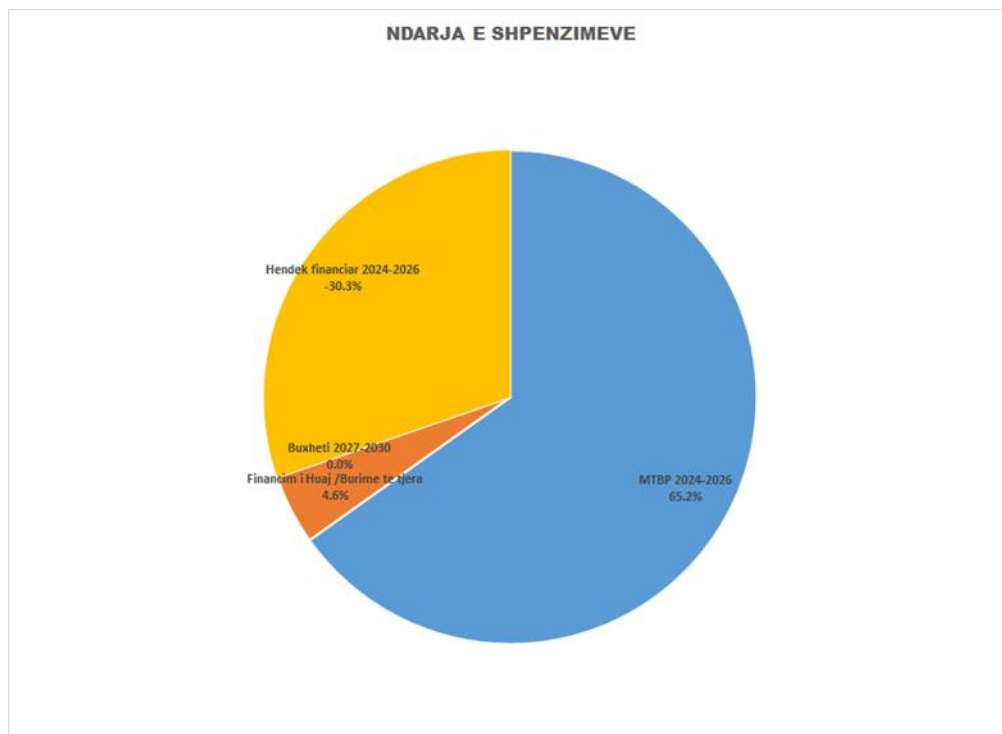
Nevojat (në Lekë)					
Qëllimi i Politikës	Natyra/ Tipologjia e Kostove	Kostojn Totale 2024-2026	Kostot e Planifikuara PRA 2024-2026 Buxheti & Donator	Kostot për m Planifikuar në Buxhetin 2027-2030	Hendeku Financiar 2024-2026
Qëllimi i Politikës 1: Gënjatimi i qeverisjes strategjike të migracionit në Shqipëri	Korrente	222,642,922	182,320,522	0	189,822,499
	Kapitale	161,000,000	11,500,000	0	
Qëllimi i Politikës 2: Zhvillimi i politikave të efektshme për migracionin për motive punësimit duke nritur ndikimin pozitiv të migracionit tek zhvillimi socio-ekonomik kombëtar/ball.	Korrente	211,245,344	198,057,995	0	16,082,749
	Kapitale	2,875,000	0	0	
Qëllimi i Politikës 3: Promovimi i migracionit të rregullt dhe mbrojtja e të drejtave të migrantëve dhe integrimi i tyre në shoqërinë shqiptare	Korrente	118,635,806	0	0	130,135,806
	Kapitale	11,500,000	0	0	
TOTALI [Lekë]		727,899,472	391,858,517	0	336,040,955
TOTALI [Euro]		6,617,268	3,562,350	0	3,054,918
1 euro 110 Lekë					

Tabela: Kostot indikative të dokumentit strategjik të Migracionit 2024 – 2030

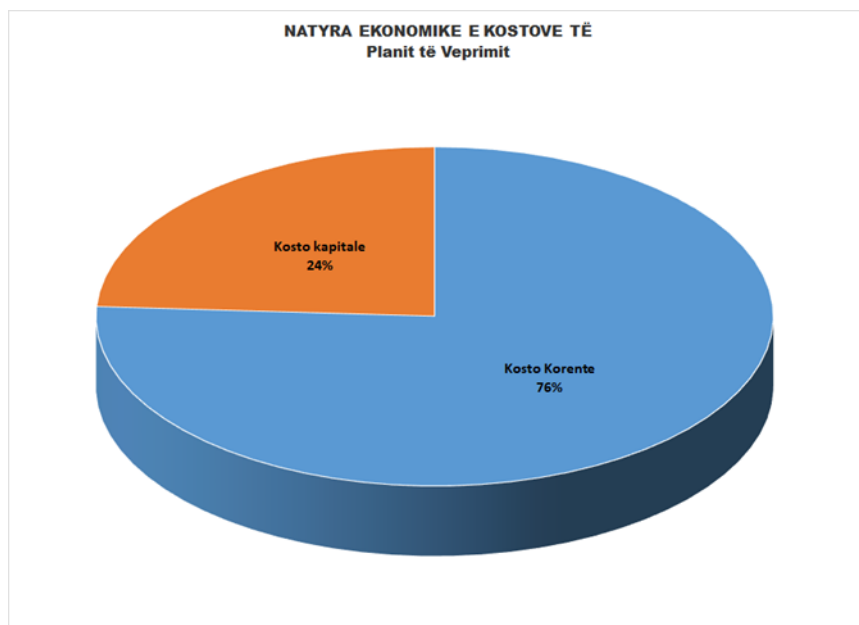
Për periudhën afatmesme 2024-2026, shpenzimet e planifikuara në buxhetet e institucioneve përgjegjëse janë rreth 391.8 milionë lekë, të cilat janë planifikuar në buxhetin vjetor dhe Programin Buxhetor Afatmesëm 2024-2026.

Për periudhën 2027-2030, kostoja indikative do të llogaritet pas raportit të monitorimit për periudhën 2024-2026 dhe rishikimit të planit të veprimit.

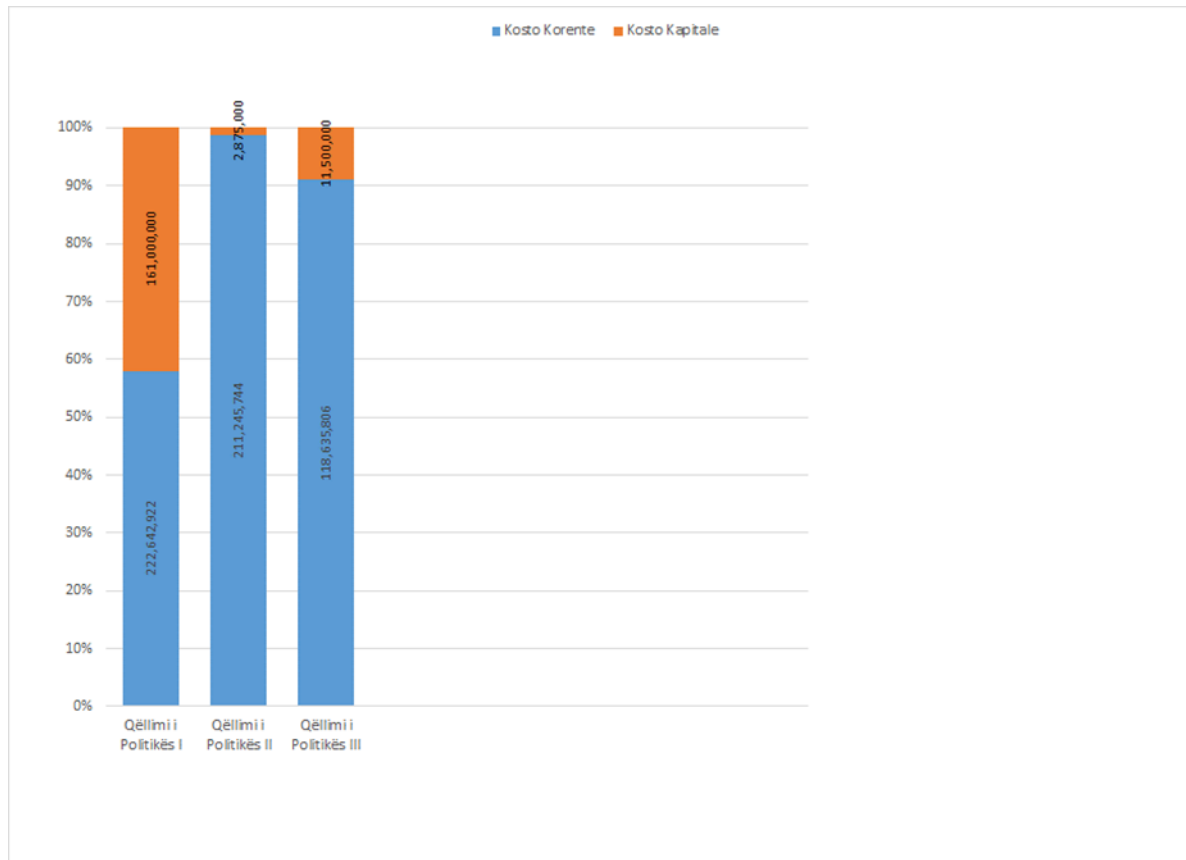
Hendeku financiar për të gjithë periudhën 2024-2026 është 336 milionë lekë ose 30.3% e kostove indikative. Për periudhën 2024-2026, buxheti i shtetit pritet të financojë 65.2% të kostove indikative totale të zbatimit të planit për periudhën 2024-2026, ndërsa financimi huaj i identifikuar është vetëm 4.6%.

Shpenzimet kapitale përbëjnë 24.0% të kostove indikative, ndërsa kostot korente 76.0%.

Të ndara sipas qëllimeve të politikave, kostot pasqyrohen në grafikun më poshtë. Qëllimi i Politikës I, pritet të ketë në terma financiare peshën më të madhe në zbatimin e PV, përkatësisht 52.7 %. Qëllimi i Politikës II arrin në nivelin 29.4%, ndërsa Qëllimi i Politikës III 17.9% të kostos së përgjithshme të planit.

Plani i veprimit do të rishikohet pas 3 vitesh (në fund të vitin 2026) për t'a përshtatur me progresin në zbatimin e masave, por edhe për t'a azhornuar atë konform nevojave dhe shpenzimeve buxhetore afatmesme. Për masat e planit që janë të pambuluara financiarisht, MB dhe institucionet e tjera përgjegjëse do të planifikojnë nevojat për financime buxhetore nëpërmjet programeve buxhetore përkatëse, si pjesë e procesit të planifikimit të programit afatmesëm buxhetor dhe buxhetit vjetor, si dhe do të negociojnë me donatorë të ndryshëm për t'i bashkëfinancuar disa aktivitete.

SHTOJCA 1 FORMATI I PËRMBLEDHUR I PLANIT TË VEPRIMIT

Formati i Planit të Veprimit 2024-2026 i përmbledhur.

SHTOJCA 2: FORMATI I KOSTUAR DHE I DETAJUAR I PLANIT TE VEPRIMIT

Formati i kostuar dhe detajuar i Planit të Veprimit 2024-2026.

SHTOJCA 3: FORMATET E PASAPORTAVE TE INDIKATOREVE

Treguesit e Performancës së Strategjisë SKM 2024-2030 dhe Planit të Veprimit 2024-2026.

SHTOJCA 4 FORMATET E MASAVE PRIORITARE

Plani i Veprimit 2024 –2026 nuk parashikon projekte/programe strategjike kombëtare, të cilat janë në fazën e projektidesë (apo të studimit paraprak të fizibilitetit të projektit, apo studimeve të tjera), me një portofol mbi 100 mln lekë investime, si edhe afat mbi 5 vjet cikël përgatitjeje dhe zbatimi.